

AVDELING FOR LÆRAR- OG TOLKEUTDANNING

STUDIEPLAN

FOR

GRUNNSKOLELÆRERUTDANNING 5.-10. TRINN MED REALFAGSFORDYPING 2016H

Studieplanen for grunnskolelærerutdanningen 5.-10. trinn med realfagsfordypning er forankret i forskrift om rammeplan for grunnskolelærerutdanningene for 1.-7. trinn og 5.-10. trinn og Nasjonale retningslinjer for grunnskolelærerutdanningen 5.-10. trinn.

Studieplanen er godkjent av avdelingsstyret ved HiST ALT i møte 18.mars 2013.

Revidert av dekan 01.04.2014.

Revidert av dekan 31.03.2015.

Revidert av dekan 20.12.2015.

INNLEDNING

Grunnskolelærerutdanning 5.-10. trinn med realfagsfordypning er en fireårig profesjonsutdanning som gir kandidatene undervisningskompetanse i grunnskolens 5.-10. trinn. Kandidater fra dette programmet vil ha fordyping i matematikk og naturfag (60 studiepoeng i hvert fag). Utdanningens mål er å utdanne dyktige lærere med solid kompetanse i fag, fagdidaktikk og pedagogikk.

Studieplanen er utarbeidet i henhold til rammene og retningslinjene som er gitt i Forskrift om rammeplan for grunnskolelærerutdanningene for 1.–7. trinn og 5.–10. trinn (FOR-2010-03-01-295), rundskriv F-05-10, nasjonale retningslinjer for grunnskolelærerutdanningen 5.-10. trinn (januar 2010) og det nasjonale kvalifikasjonsrammeverket.

MÅLGRUPPE

Målgruppe er personer som er interessert i å arbeide med barn og unges utdanning, utvikling og dannelse. I grunnskolelærerutdanningen 5.-10. trinn er klasseledelse et viktig tema i tillegg til kompetanse i skolefag, didaktikk og pedagogikk. Grunnskolelærere 5.-10. trinn skal ha god faglig innsikt i et utvalg av skolens fag, men med spesiell innsikt i grunnskolens realfag.

OPPTAKSKRAV OG RANGERING

Opptakskrav er generell studiekompetanse, minimum 35 skolepoeng og et gjennomsnitt på minimum karakteren 3,0 i norsk (393 timer) og 4,0 i fellesfaget matematikk (224 timer). Søkere som kan dokumentere et gjennomsnitt på minimum karakteren 3,0 i matematikk (224 timer), kan tas opp dersom de består et forkurs i matematikk spesielt tilrettelagt for lærerutdanning, jf. § 5-2. Karakterkravet i matematikk gjelder ikke for søkere som kan dokumentere bestått programfag i matematikk med et omfang på minst 140 timer eller tilsvarende. Jf. forskrift om opptak til høyere utdanning § 4-7.

Rangering skjer på bakgrunn av konkurransepoeng.

Politiattest

Utdanningen omfattes av § 6-1 første og annet ledd i forskrift om opptak til høyere utdanning (opptaksforskriften) med hjemmel i lov 1. april 2005 nr 15 om universiteter og høyskoler. Søkere skal legge frem politiattest som nevnt i politiregisterloven § 39 første ledd i forbindelse med opptak.

*Søkere som får tilsagn om plass og som **har merknad** på politiattesten som er relevant for opptak, må sende politiattesten til NTNU innen tre uker. Søkere som får tilsagn om plass og som **ikke har merknad** på politiattesten som er relevant for vedkommende utdanning, skal legge frem politiattest senest tre uker etter at tilsagn om studie plass er gitt. Politiattesten kan ikke være eldre enn tre måneder. Det er svært viktig at disse fristene overholdes.*

Tuberkuloseundersøking

Studenter som har hatt utenlandsopphold på tre måneder eller mer siste tre år i land utenfor Vest-Europa, USA, Canada, Australia, New Zealand og Japan, må fremvise negativ tuberkulosestest. Denne leveres ved studiestart.

STUDIEPROGRAMMETS NIVÅ, VARIGHET OG OMFANG

Studieprogrammet er på bachelornivå (syklus 1).

Normert studietid for studieprogrammet er 4 år. Studiet foregår på heltid.

Antall studiepoeng for hele studieprogrammet er 240 studiepoeng.

Studieplanen bygger på at ett arbeidsår for studentene utgjør omlag 1700 timer. Studieåret er fastsatt til 40 uker, og studentenes forventede arbeidsinnsats tilsvarer 42,5 timer pr. uke. Studentenes samlede arbeidsinnsats er fordelt på en rekke ulike aktiviteter; forelesinger, studentaktive arbeids- og læringsformer knyttet til opplæringen i de ulike studiefagene, veiledning, profesjons- og oppgaveseminarer, kollokviegrupper, praksis, selvstendig arbeid og eksamensgjennomføring.

FORVENTET LÆRINGSUTBYTTE

Grunnskolelærerutdanningene skal kvalifisere lærere til å utøve et krevende og komplekst yrke i et samfunn som preges av mangfold og endring. Læringsutbyttet er formulert med utgangspunkt i nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk og må ses i sammenheng med fagenes innhold og arbeidsmåter.

Kandidaten skal etter fullført grunnskolelærerutdanning ha følgende læringsutbytte definert som kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse, som fundament for arbeid i skolen og videre kompetanseutvikling, jfr. § 2 i forskrift om rammeplan for grunnskolelærerutdanningene for 1.-7. trinn og 5.-10. trinn:

KUNNSKAP

Kandidaten

- har solide faglige og fagdidaktiske kunnskaper i fagene som inngår i utdanningen og kunnskap om fagene som skolefag og forskningsfag

- har kunnskap om arbeid med videreutvikling av elevenes grunnleggende ferdigheter i å uttrykke seg muntlig, lese, uttrykke seg skriftlig, regne og bruke digitale verktøy i og på tvers av fag

- har kunnskap om det helhetlige opplæringsløpet, med vekt på overgangen fra barnetrinn til ungdomstrinn og ungdomstrinn til videregående opplæring

- har kunnskap om skolens og lærerprofesjonens egenart, historie, utvikling og plass i samfunnet
- har kunnskap om lovgrunnlag, herunder skolens formål, verdigrunnlag, læreplaner og elevers ulike rettigheter
- har kunnskap om læreplanarbeid og om skolen som organisasjon
- har kunnskap om barns og unges læring, utvikling og danning i ulike sosiale, flerkulturelle og flerspråklige kontekster
- har kunnskap om klasseledelse og klassemiljø og om utvikling av gode relasjoner til og mellom elever
- har kunnskap om viktigheten av og forutsetninger for god kommunikasjon og godt samarbeid mellom skole og hjem
- har kunnskap om et bredt repertoar av arbeidsmåter, læringsressurser og læringsarenaer og om sammenhengen mellom mål, innhold, arbeidsmåter, vurdering og de enkelte elevenes forutsetninger
- har kunnskap om barns og unges oppvekstmiljø, likestilling og identitetsarbeid
- har kunnskap om barn i vanskelige situasjoner og om barns rettigheter i et nasjonalt og internasjonalt perspektiv
- har kunnskap om nasjonalt og internasjonalt forsknings- og utviklingsarbeid med relevans for lærerprofesjonen

FERDIGHETER

Kandidaten

- kan tilrettelegge for progresjon i de grunnleggende ferdighetene i opplæringen tilpasset elever på 5.–10. trinn
- kan selvstendig og i samarbeid med andre planlegge, gjennomføre og reflektere over undervisning i og på tvers av fag, med utgangspunkt i forsknings- og erfaringsbasert kunnskap
- kan tilrettelegge for og lede gode og kreative læringsmiljøer
- kan tilrettelegge for estetisk utfoldelse, opplevelse og erkjennelse
- kan tilpasse opplæringen til elevers ulike evner og anlegg, interesser og sosiokulturelle bakgrunn, motivere til lærelyst gjennom å tydeliggjøre læringsmål og bruke varierte arbeidsmåter for at elevene skal nå målene

kan vurdere og dokumentere elevers læring og utvikling i forhold til opplæringens mål, gi læringsfremmende tilbakemeldinger og bidra til at elever kan vurdere egen læring

- forstår de samfunnsmessige perspektivene knyttet til teknologi- og medieutviklingen (trygg bruk, personvern, ytringsfrihet) og kan bidra til at barn og unge utvikler et reflektert forhold til digitale arenaer
- kan kritisk reflektere over egen og skolens praksis i arbeidet med videreutvikling av lærerrollen og profesjonsetiske spørsmål
- mestrer norsk muntlig, norsk skriftlig både bokmål og nynorsk, og kan bruke språket på en kvalifisert måte i profesjonssammenheng
- kan vurdere og bruke relevante forskningsresultater og selv gjennomføre systematisk utviklingsarbeid
- kan i samarbeid med foresatte og faglige instanser identifisere behov hos elevene og iverksette nødvendige tiltak
- kan legge til rette for utvikling av kompetanse i entreprenørskap og for at lokalt arbeids-, samfunns- og kulturliv involveres i opplæringen
- har god forståelse for globale spørsmål og bærekraftig utvikling

GENERELL KOMPETANSE

Kandidaten

- kan bidra til profesjonelt lærerfelleskap med tanke på videreutvikling av god praksis og yrkesetisk plattform
- kan stimulere til demokratiforståelse, demokratisk deltakelse og evne til kritisk refleksjon tilpasset aktuelle klasstrinn
- kan bidra til å styrke internasjonale og flerkulturelle dimensjoner ved skolens arbeid og bidra til forståelse for samenes status som urfolk
- kan identifisere egne lærings- og kompetansebehov i tilknytning til læreryrket
- innehar en endrings- og utviklingskompetanse som grunnlag for å møte framtidens skole

OPPBYGNING OG SAMMENSETNING

De obligatoriske delene av grunnskolelærerutdanningen 5.-10. trinn med fordyping i realfag består av pedagogikk og elevkunnskap på 60 studiepoeng fordelt på fire emner over studiets 3 første år, hvert på 15 studiepoeng hver, og fagene matematikk og naturfag med 60 studiepoeng hver.

I tillegg kommer en valgfri del på totalt 60 studiepoeng. Den valgfrie delen består normalt av ett av skolens undervisningsfag med 60 studiepoeng, men kan erstattes av to undervisningsfag på 30 studiepoeng hver eller 30 studiepoeng i et undervisningsfag og 30 studiepoeng i et skolerelevant emne. Normalt skal grunnskolelærerutdanning 5.-10. trinn inneholde tre av skolens undervisningsfag.

Etter 3 år er det mulig å søke og få opptak til mastere dersom studenten fyller opptakskravene.

Progresjonsregler for Grunnskolelærerutdanningene:

- *Studenten må ha fullført og bestått alle emner i første studieår for å få påbegynne studiets tredje studieår.*
- *Studenten må ha fullført og bestått alle emner i første og andre studieår for å få påbegynne studiets fjerde studieår.*
- *Det gis normalt ikke unntak fra disse bestemmelsene.*
- *Disse bestemmelsene gjelder fra og med kullet som får opptak høsten 2012.*

STUDIEMODELLER

[Grunnskolelærer realfag 5 - 10](#)

PRAKSIS

Praksis er organisert som egne emner i alle 4 studieår, med egne utbytteformuleringer for hvert studieår. I tillegg er det definert ulike hovedtema for hvert studieår i praksisopplæringen. Disse tilsvarer hovedtemaer for det enkelte studieår i faget pedagogikk og elevkunnskap. Det skal være en nær kobling mellom innhold og arbeidsmåter i pedagogikk og elevkunnskap og praksisopplæringen.

Praksis skal være veiledet, vurdert og variert i alle studieårene. Veiledning og vurdering av studenter i praksisopplæringen er et felles ansvarsområde for faglærerne i lærerutdanningene (både lærere i undervisningsfag og pedagogikk og elevkunnskap), praksislærer og rektor.

Praksis skal være relevant for og integrert i alle fagene i utdanningen, og er å betrakte som en læringsarena på linje med undervisning ved lærerutdanningsinstitusjonen.

Omfanget av praksisopplæringen er minst 100 dager fordelt over fire år: minimum 60 dager i løpet av de to første studieårene, og minimum 40 dager i løpet av de to siste studieårene. Praksisopplæringen foregår i grunnskolens 5.-10. trinn, fordelt på både lavere og høyere årstrinn.

Det skal være progresjon i praksisopplæringen, og den skal være tilpasset studentenes fagvalg i alle studieårene og knyttet til ulike deler av skolens virksomhet (Forskrift om rammeplan for grunnskolelærerutdanningene for 1.-7. trinn og 5.-10. trinn og Nasjonale retningslinjer for grunnskolelærerutdanningen 5.-10. trinn).

Praksis gjennomføres over 21 uker fordelt på 4 studieår i ulike trinn i grunnskolens 7 første skoleår (se tabell nedenfor).

Praksis gjennomføres i grupper på skoler som NTNU har avtale med.

1. studieår	6 uker	Grunnskolens 5.-7.trinn
2. studieår	7 uker	Grunnskolens 8.-10.trinn
3. studieår	5 uker	Grunnskolens 8.-10.trinn
4. studieår	3 uker	Grunnskolens 5.-10.trinn

Praksis vurderes etter skalaen bestått/ikke bestått ved slutten av hvert studieår.

Vurderingen skal støtte opp om læring og utvikling hos den enkelte student.

All praksisopplæring er obligatorisk.

Nærmere informasjon om praksisopplæringen gis i emnebeskrivelsene for praksis.

Hvis det oppstår tvil om praksisstudiet kan godkjennes, skal studenten halvveis eller senest 3 uker før avsluttet periode få en skriftlig melding. Meldingen skal angi hva studenten ikke mestrer, og hvilke krav som må oppfylles for å bestå praksisstudiene. Om studenten i slutten av praksisperioden viser handling/atferd som åpenbart ikke gir grunnlag for å bestå praksis, kan studenten likevel få karakteren ikke bestått selv om forutgående tvilmelding ikke er gitt.

Politiattest

Se tekst under avsnitt om opptak og rangering.

LÆRINGSFORMER

Det benyttes et vidt spekter av arbeids- og læringsformer i studiet, noe som kommer til uttrykk i de enkelte emnebeskrivelsene som hører inn under studieprogrammet.

I tredje studieår skal studentene skrive en individuell bacheloroppgave. Denne er lagt til faget pedagogikk og elevkunnskap (PEL 4). Oppgaven skal være profesjonsrettet. Det innebærer at den skal knyttes til praksisfeltet eller andre sider ved skolens virksomhet. Tematisk skal bacheloroppgaven forankres i studentenes undervisningsfag de tre første årene og/eller i faget pedagogikk og elevkunnskap.

Ulike faggrupper i grunnskolelærerutdanningen samarbeider om bacheloroppgaven og studentenes valg av tema vil være bestemmende for hvem som veileder.

Gjennom studieforløpet møter studentene ulike vurderingsformer, og både bokstavkarakterer (A-F) og uttrykkene bestått/ikke bestått benyttes.

Praksis vurderes med uttrykkene bestått/ikke bestått.

Obligatoriske arbeidskrav vurderes som godkjent/ikke godkjent

Obligatoriske arbeidskrav må være godkjent før en kan framstille seg til eksamen. Kandidater som står i fare for å bli nektet å gå opp til eksamen pga. manglende arbeidskrav, skal varsles om dette, jf. gjeldende studieforskrift ved NTNU.

Departementet kan bestemme at det skal avholdes nasjonale obligatoriske deksamener, og at resultatet skal føres på vitnemålet, jf. forskrift av 1.3.2010 nr. 295 om rammeplan for grunnskolelærerutdanningene 1.-7. trinn og 5.-10. trinn § 5. Studentene kan pålegges fullmakt fra departementet nasjonale deksamener etter bestemmelse fra departementet. Slike eksamener kan komme i tillegg til eksamener beskrevet i emnebeskrivelser tilhørende studieplanen. For aktuelle eksamener gjelder de føringer som settes av departementet eller av organ etter.

INNPASSING

Fritak for emner og innpassing av utdanning fra andre høyskoler og universitet 1.-3. studieår

Det gis ikke fritak for emner eller innpassing av utdanning som ikke er avlagt som del av aktuell grunnskolelærerutdanning de tre første studieårene.

Bakgrunnen for dette er kravet om integrerte grunnskolelærerutdanninger med helhet og sammenheng mellom teori- og praksisstudier, mellom fag og fagdidaktikk og mellom fag, samt kravet om trinninnretting av utdanningen (jfr. Forskrift om rammeplan for grunnskolelærerutdanningene for 1.-7. trinn og 5.-10. trinn og Nasjonale retningslinjer for hhv. grunnskolelærerutdanningen 1.-7. trinn og 5.-10. trinn).

FRITAK FOR EMNER OG INNPASSING AV UTDANNING FRA ANDRE HØGSKOLER OG UNIVERSITET I 4. STUDIEÅR:

1. *Fritak for og innpassing av emner som tilsvarer skolefag (30 eller 60 stp)*

Studenter som har undervisningserfaring og kan dokumentere gode faglige ferdigheter, kan gis fritak for fagdidaktikk og praksis i emner som tilsvarer skolefag og få innpasset slik utdanning etter en individuell vurdering (Jfr. forskrift om rammeplan og rundskriv F-05-10).

Studenter i denne kategorien som søker om fritak for og innpassing av emner som tilsvarer skolefag, må imidlertid innfri kravet om minimum 100 dager praksis.

Studenter som ikke kan dokumentere undervisningserfaring, må gjennomføre all praksis lagt til emnet/emnene i 4. studieår (2 uker for 30 stp, 4 uker for 60 stp), samt skrive og bestå en fagdidaktisk oppgave knyttet til det/de emner det søkes fritak og innpassing for.

Studenter i denne kategorien som søker om fritak for og innpassing av emner som tilsvarer skolefag 30 stp, må innfri kravet om restpraksis for 4. studieår (2 uker) i tilknytning til sitt andre emne dette studieåret.

Studenter som er tatt opp til realfagsløpet i grunnskolelærerutdanningen for 1.-7. trinn, kan bare få fritak for og innpassing av emner på inntil 30 stp. Dette følger av studie-modellen og kravet om fordypning (60 stp.) i begge realfagene.

Med bakgrunn i at praksis skal være veiledet og fulgt opp av faglærer fra fakultetet, samt at den fagdidaktiske oppgaven skal vurderes av faglærer, er det en forutsetning for fritak av emner og innpassing av annen utdanning at fagkunnskapen fins ved fakultetet.

Det gis tilbud om praksisplass ved institusjonen for de studentene dette gjelder for. Praksiskontoret ved fakultetet administrerer denne praksisen.

2. *Fritak for og innpassing av emner som tilsvarer et skolerelevant fag (30 stp)*

Studenter som har undervisningserfaring og kan dokumentere gode faglige ferdigheter, kan gis fritak for fagdidaktikk og praksis i emner som tilsvarer skolerelevante fag og få innpasset slik utdanning etter en individuell vurdering av relevans (Jfr. forskrift om rammeplan og rundskriv F-05-10).

Studenter i denne kategorien som søker om fritak for og innpassing av emner som tilsvarer skolerelevante fag, må imidlertid innfri kravet om minimum 100 dager praksis

Studenter som ikke kan dokumentere undervisningserfaring, kan gis fritak for fagdidaktikk og få innpasset emner som tilsvarer skolerelevante fag etter individuell vurdering av relevans. Studentene må innfri all praksis lagt til 4. studieår i tilknytning til sitt andre valgte emne dette studieåret, med mindre det er relevant/mulig å også ha praksis i det skolerelevante emnet det søkes fritak for og innpassing av.

FRITAK FOR ELLER INNPASSING AV EMNER FRA ALLMENN LÆRERUTDANNINGEN

Fritak for eller innpassing av emner fra allmennlærerutdanningen i Grunnskolelærerutdanningene gjøres ut fra individuell vurdering (jfr. § 3–5 i lov om universiteter og høyskole).

Kravet om min. 100 dagers praksis og føringene knyttet til denne og aktuell grunnskolelærerutdanning må imidlertid innfris (jfr. § 3 i Forskrift om rammeplan for grunnskolelærerutdanningene for 1.–7. trinn og 5.–10. trinn og Nasjonale retningslinjer)

SØKNAD OM FRITAK FOR ELLER INNPASSING AV EMNER

Søknad sendes studieadministrasjonen ved NTNU, studier@ft.ntnu.no.

SØKNADSRIST FOR FRITAK FOR ELLER INNPASSING AV EMNER:

15. april i 3. studieår

KRAV OM SKIKKETHET OG AUTORISASJON

For studieprogrammet stilles det krav til skikkethet for yrket. Løpende skikkethetsvurdering foregår gjennom hele studiet og inngår i en helhetsvurdering av studentens faglige og personlige forutsetninger for å kunne fungere som lærer, jf. [Forskrift om skikkethetsvurdering i høyere utdanning](#). Hvis det er begrunnet tvil om en student er skikket, skal det foretas en særskilt skikkethetsvurdering. Forvaltningslovens regler om saksbehandling kommer til anvendelse ved særskilt skikkethetsvurdering.

TEKNISKE OG ANDRE FORUTSETNINGER

Det forventes at studentene gjør aktiv bruk av gjeldende digital læringsplattform der informasjon, litteratur og oppgaver fortløpende legges ut.

SENSORORDNING

Utdanningen ivaretar sensorordningen i henhold til gjeldende studieforskrift ved NTNU.

INTERNASJONALISERING

I tredje studieår er det lagt til rette for mulig praksis i utlandet gjennom inngåtte samarbeidsavtaler med grunnskoler i ulike land.

I fjerde studieår er det lagt til rette for et internasjonalt semester i både høst- og vårsemesteret gjennom studiemodellen og gjennom avtaler med utenlandske utdanningsinstitusjoner.

Nærmere informasjon om praksisopphold og utvekslingstilbud i utlandet finnes på institusjonens nettsider.

KVALIFIKASJON/VITNEMÅL

Fullført studium (240 studiepoeng) gir vitnemål som grunnskolelærer 5.-10. trinn med realfagsfordypning.

Når det utstedes vitnemål, utstedes samtidig *Diploma Supplement*.

OVERGANGSORDNINGER

Grunnskolelærerutdanningene er definert som to utdanninger. Studenter som ønsker overgang til den andre utdanningen, må søke ordinært opptak til nytt løp (5.-10. trinn), og kan deretter søke om godskriving/innpassing av tidligere avlagte fag og/eller emner. Omfanget av godskriving kan variere, avhengig av hvor store deler av tidligere gjennomførte fag som er felles i de to utdanningene.

Studieplanen, og spesielt studiemodellen, kan endres fra år til år. Studenter som ikke følger normal studieprogresjon, må regne med at de kan bli direkte berørt av endringene i form av at emner flyttes eller endres, eller kanskje fjernes og erstattes med andre emner.

Overgang fra grunnskolelærerutdanning 5.-10. trinn med realfagsfordypning til grunnskolelærerutdanning 5.-10. trinn (ordinært løp) kan innvilges etter individuell søknad avhengig av ledige studieplasser og under forutsetning av at dette er gjennomførbart ut fra fastlagte studiemodeller.

Emne	Avsl. Eks.	SP	2016 Høst	2017 Vår	2017 Høst	2018 Vår	2018 Høst	2019 Vår	2019 Høst	2020 Vår
• Valgemner GLU 5-10 realfag vår 4.studieår										
LGU5402P Praksis, Grunnskolelærerutdanning (5-10) 4. studieår		0							X	X
Sum		240	30	30	30	30	30	30	30	30

LGU51014 MATEMATIKK 1 (5-10) EMNE 1

Emnenavn (en)	Mathematics 1 (5-10) module 1
Emnenavn (nn)	Matematikk 1 (5-10) emne 1
Omfang	15 Studiepoeng
Studienivå	Syklus 1
Undervisningsspråk	Norsk
Organisasjonstilhørighet	GLU5-10
Emneansvarlig	Tore Forbregd
Forkunnskapskrav	Studierettskrav: Emnet er forbeholdt studenter med studierett ved grunnskolelærerutdanningen
Anbefalte forkunnskaper	
Emneinnhold	<p>Matematikklærere skal legge til rette for helhetlig matematikkundervisning i tråd med relevant forskning og gjeldende læreplan. Dette krever ulike typer kompetanse. For eksempel skal lærerne kunne analysere elevenes matematiske utvikling, være gode matematiske veiledere og samtalepartnere, kunne velge ut og lage gode matematiske eksempler og oppgaver, og kunne evaluere og velge materiell til bruk i matematikkundervisningen. De må kunne se på matematikk som en skapende prosess og kunne stimulere elevene til å bruke sine kreative evner. Det er også nødvendig med innsikt i bruk av digitale verktøy og andre læremidler, og kunne se muligheter og begrensninger ved disse. En matematikklærer skal også ha kunnskaper om hva det vil si å kunne lese, uttrykke seg muntlig og skriftlig i faget.</p> <p>Gjennom matematikkfaget for trinn 5-10 skal studentene utvikle undervisningskunnskap i matematikk. For det første innebærer dette at de må tilegne seg en solid og reflektert forståelse for den matematikken elevene skal lære og hvordan denne utvikles videre på de neste trinnene i utdanningssystemet. Videre kreves matematikkfaglig kunnskap som er særegen for lærerprofesjonen. Slik kunnskap omfatter, i tillegg til selv å kunne gjennomføre og forstå matematiske prosesser og argumenter, også å kunne analysere slike som foreslås av elevene med tanke på å vurdere deres</p>

holdbarhet og eventuelle potensial. Undervisningskunnskap innebærer også å ha didaktisk kompetanse som gjør at studenten kan sette seg inn i elevenes perspektiv og læringsprosesser, og gjennom variasjon og tilpasning kunne tilrettelegge matematikkundervisning for elever med ulike behov og med ulik kulturell og sosial bakgrunn på en slik måte at matematikk fremstår som et meningsfullt fag for alle elever.

I dette emnet arbeider studentene med matematikkdiraktiske og matematikkfaglige temaer som er viktige for alle som skal undervise i matematikk på trinnene 5-10, med spesiell vekt på tall og tallforståelse. Dette innebærer blant annet arbeid med utviklingen av tallbegrepet fra heltall til rasjonale og reelle tall, og tilhørende algoritmer for tallregning. Ulike aspekter ved brøk, og sammenheng mellom brøk, desimaltall og prosent og koblingen til proporsjonalitet behandles grundig. Det arbeides også med primtall, delelighet, faktorisering, figurtall, tallfølger og prealgebra.

Matematikkdiraktisk vil en ha hovedfokus på ulike fagsyn og læringssyn i matematikk og hvordan en kan undervise slik at elevene utvikler forståelse i faget. Her vil også bruk av ulike og varierte arbeidsmåter i faget være sentralt.

Forventet læringsutbytte

Kunnskap

Kandidaten

- har undervisningskunnskap i matematikken elevene arbeider med på trinn 5-10, særlig tallforståelse og tallregning
- har kjennskap til betydningen ulike representasjonsformer har i matematikk, og hvilke utfordringer som er knyttet til overganger mellom representasjonsformer
- har kunnskap om et bredt metoderepertoar for undervisning om tall, tallforståelse og tallregning
- har kjennskap til ulike teorier for læring i matematikk
- har kunnskap om den matematiske oppdagelsesprosessen: eksperimentering, hypotesedannelse, begrunnelse og falsifisering, generalisering, og om hvordan legge til rette slik at elever kan ta del i denne
- har kunnskaper om ulike syn og holdninger til matematikkfaget
- har kunnskaper om argumentasjon og bevis, spesielt knyttet til tallære

Ferdigheter

Kandidaten

- har praktiske ferdigheter i muntlig og skriftlig kommunikasjon i matematikkfaget
- har erfaring med arbeidsmåter som fremmer elevenes undring, kreativitet og kan arbeide systematisk med utforskende aktiviteter, begrunnelser og argumentasjon
- har erfaring med å analysere elevers tenkemåter, argumentasjon og løsningsmetoder
- kan bruke varierte undervisningsformer forankret i teori og egen erfaring, herunder valg, vurdering og utforming av oppgaver og aktiviteter

Generell kompetanse

Kandidaten

- har kjennskap til matematikkfagets betydning som allmenndannende fag og dets samspill med kultur, filosofi og samfunnsutvikling
- har kjennskap til matematikkfagets rolle innenfor andre fag og i samfunnet for øvrig
- har kjennskap til matematikkfagets betydning for deltakelse i et demokratisk samfunn

Arbeidsformer og læringsaktiviteter

Arbeidsformene veksler mellom klasses timer, arbeid med oppgaver, individuelt og i gruppe, diskusjoner, og eventuelt muntlige og skriftlige studentpresentasjoner. Utforskende læringsprosesser skal fremme studentenes selvstendighet, analytiske ferdigheter og kritisk refleksjon.

OBLIGATORISKE ARBEIDSKRAV

Obligatorisk arbeidskrav	Antall	Godkjent antall
Annet - spesifiser i kommentarfeltet		
Kommentar til arbeidskrav:	<p>Det vil bli gitt inntil 10 obligatoriske aktiviteter som for eksempel:</p> <ul style="list-style-type: none">- verksted- fremlegg- gruppediskusjoner- praksisoppdrag- øvinger med tekstskriving og/eller regning- fagtekst <p>Semesterplanen vil opplyse om antall og tidspunkt for disse aktivitetene.</p>	
Annet - spesifiser i kommentarfeltet		
Kommentar til arbeidskrav:	<p>Obligatoriske arbeidskrav vurderes som godkjent/ikke godkjent.</p> <p>Obligatoriske arbeidskrav må være godkjent før en kan framstille seg til eksamen. Kandidater som står i fare for å bli nektet å gå opp til eksamen pga. manglende arbeidskrav, skal varsles om dette, jf. forskrift om studier ved NTNU.</p>	

VURDERINGER

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
Skriftlig eksamen	Individuell		6 Timer	A-F	100 %	Nei
Kommentar til vurdering:	Emnet avsluttes med en individuell, skriftlig prøve ved slutten av semesteret.					

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
Tillatte hjelpemidler:	Tillatte hjelpemidler er vanlige skrivesaker og valgfri utgave av LK06. I tillegg kan kandidaten medbringe ett A4-ark med egne notater på begge sider.					
NY / UTSATT EKSAMEN	Ny/utsatt eksamen blir gjennomført i samsvar med gjeldende studieforskrift ved NTNU.					

LÆREMIDLER

Schou, J., Jess, K., Hansen, H. C., & Skott, J. (2007). *Matematik for lærerstuderende: Tal, algebra og funksjoner: 4.-10. klasse*. Frederiksberg: Forlaget Samfundslitteratur.

Skott, J., Jess, K., & Hansen, H. C. (2008). *Matematik for lærerstuderende: Delta: fagdidaktik*. Frederiksberg: Forlaget Samfundslitteratur.

Van de Walle, J. A., Karp, K., & Bay-Williams, J. M. (2014). *Elementary and middle school mathematics: teaching developmentally* (8th ed.). Essex: Pearson.

Artikler/enkeltkapitler vil komme i tillegg.

VEKTINGSREDUKSJONER

Gammelt emne	Studiepoeng
Ved søknader om godskrivning, godkjenning og innpassing av emner fra tidligere årskull eller andre institusjoners tilsvarende utdanninger, vil hver søknad behandles individuelt og søker må kunne medregne studiepoengreduksjon ved overlappende emner.	

LGU51016 MATEMATIKK 1 (5-10) NASJONAL DELEKSAMEN

Emnenavn (en)	
Emnenavn (nn)	
Omfang	0 Studiepoeng
Studienivå	Syklus 1
Undervisningsspråk	Norsk
Organisasjonstilhørighet	GLU5-10
Emneansvarlig	Instituttleder Ruth Grütters

Forkunnskapskrav

Studierettskrav:

Emnet er forbeholdt studenter med studierett ved grunnskolelærerutdanningen

Anbefalte forkunnskaper

Emneinnhold

Emnet omfatter matematikdidaktiske og matematikfaglige tema innen brøk og desimaltall som er viktige for alle som skal undervise i matematikk på trinnene 5. – 7. Ulike aspekter og modeller ved brøk, og sammenhenger mellom brøk, desimaltall og prosent vil være sentralt. Videre omfatter planen utviklingen av tallbegrepet fra heltall til rasjonale tall, og tilhørende utvikling av algoritmer for tallregning. Sentralt i delemnet er at studentene skal utvikle undervisningskunnskap i matematikk. Dette innebærer for eksempel at de må ha en solid og reflektert forståelse for den matematikken elevene skal lære innenfor emnene brøk, prosent og desimaltall og hvordan denne utvikles videre på de neste trinnene i utdanningssystemet.

Forventet læringsutbytte

Noen av læringsutbyttebeskrivelsene i de nasjonale retningslinjene for matematikk 1-7 og 5-10 er relevante for læringsutbyttebeskrivelsene i dette delemnet. Dette gjelder:

- ? Studenten har inngående undervisningskunnskap i matematikken elevene arbeider med på trinn 5-7, særlig tallforståelse og regning og overgangen fra aritmetikk til algebra
- ? Studenten har kunnskap om den betydningen semiotiske representasjonsformer har i matematikk, og hvilke utfordringer som er knyttet til overganger mellom representasjonsformer
- Studenten kan analysere og vurdere elevers tenkemåter, argumentasjon og løsningsmetoder fra ulike perspektiver på kunnskap og læring

LÆRINGSUTBYTTE I DELEMNET

Allmenn og spesialisert fagkunnskap:

Studenten:

- kjenner til ulike aspekter av brøkbegrepet
- kan bruke, forklare og begrunne regnemetoder for brøk og desimaltall på ulike måter og tilpasse begrunnelsene for arbeid på mellomtrinnet
- kan formulere regnefortellinger (kontekster og tekstoppgaver) knyttet til brøk, desimaltall og prosent og bruke disse i resonnering og begrunnelser
- kan gjøre rede for overgangene mellom brøk, prosent og desimaltall
- kan gjøre rede for ulike typer modeller for brøk

Kunnskap om faglig innhold og elever og undervisning:

Studenten:

- kan vurdere elevsvar i brøk, prosent og desimaltall
- kjenner til ulike løsningsmetoder elever kan bruke i arbeid med brøk, prosent og desimaltall
- kjenner til typiske feil elever kan gjøre i arbeid med brøk, prosent og desimaltall og har kunnskap om hvordan man kan arbeide videre med elevene
- kan planlegge og vurdere aktiviteter, oppgaver, eksempler og bruk av konkreter for bruk i undervisning i brøk, prosent og desimaltall
- kjenner til hvordan ulike representasjonsformer og modeller kan brukes i undervisning.

Matematisk horisontkunnskap:

Med matematisk horisontkunnskap menes i denne sammenhengen kunnskap om brøk, desimaltall og prosent som gjelder 1. – 10. trinn.

Studenten:

- kjenner til hva elevene har med seg av kunnskap fra småskoletrinnet når det gjelder disse emnene.
- har kunnskap om hva elevene skal arbeide med på ungdomstrinnet når det gjelder disse emnene.

Arbeidsformer og læringsaktiviteter

Samme som Arbeidsformer og læringsaktiviteter som LGU51014 Matematikk 1 (5-10), emne 1.

SUPPLERENDE OPPLYSNINGER

Kunnskapsdepartementet besluttet 13.7.2015 at det kan avholdes nasjonale obligatoriske deksamener, og om resultatet skal føres på vitnemålet, jf. forskrift av 13.12.2005 nr. 1449 om rammeplan for grunnskolelærerutdanningene for 1.-7. trinn og 5-10. trinn § 5. Kunnskapsdepartementet har videre bestemt at det skal avholdes nasjonal obligatorisk deksamene i brøk og desimaltall høstsemesteret 2015, og resultatet skal føres på vitnemålet, jf. brev fra Kunnskapsdepartementet av 11.8.2015, jf. brev fra NOKUT av 24.8.2015. Som konsekvens av dette er denne emnebeskrivelsen lagt til i studieplanen for grunnskolelærerutdanning 5.-10. trinn med matematikk og studieplanen for grunnskolelærerutdanning 5.-10. trinn med realfag med oppstart studieåret 2015-16. Endringen er besluttet av dekanen, se forskrift om studier ved HiST § 4-3.

OBLIGATORISKE ARBEIDSKRAV

Ingen obligatoriske arbeidskrav i dette emnet

VURDERINGER

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
Skriftlig eksamen	Individuell		4 Timer	A-F	%	Nei
Kommentar til vurdering:	Skriftlig individuell eksamen, nasjonal deksamene					
Tillatte hjelpemidler:	Ingen					

NY / UTSATT EKSAMEN

LÆREMIDLER

Samme som LGU51014 Matematikk 1 (5-10), emne 1.

VEKTINGSREDUKSJONER

Gammelt emne	Studiepoeng
--------------	-------------

Ingen

LGU51007 NATURFAG 1 (5-10) EMNE 1

Emnenavn (en)	Natural Science 1 (5-10) module 1
Emnenavn (nn)	Naturfag 1 (5-10) emne 1
Omfang	15 Studiepoeng
Studienivå	Syklus 1
Undervisningsspråk	Norsk
Organisasjonstilhørighet	GLU5-10
Emneansvarlig	Instituttleder Ruth Grütters
Forkunnskapskrav	Studierettskrav: Emnet er forbeholdt studenter med studierett ved grunnskolelærerutdanningen
Anbefalte forkunnskaper	Det er en fordel å ha bakgrunn fra ett eller flere av naturfagene fra videregående skole.
Emneinnhold	Naturfag 1, emne 1 henter sine kunnskaper fra naturfagdidaktikk, biologi, fysikk, geofag, astronomi og teknologi. Emnet skal gi faglig og fagdidaktisk grunnlag for å undervise naturfag på grunnskolens 5.-10. trinn. Utdanningen skal være knyttet til praksisfeltet, og gi studentene grunnlag for på egen hånd og i samarbeid med andre å utvikle sine kunnskaper og arbeidsmåter. Det legges vekt på forskningsbasert kunnskap om elevenes faglige utvikling gjennom hele grunnskolen. Utdanningen skal gi erfaring med varierte arbeidsformer og didaktisk refleksjon som forbereder til en lærerrolle som fremmer elevenes læring og utvikling av grunnleggende ferdigheter; uttrykke seg muntlig og skriftlig, lese og regne og

bruke digitale verktøy. Videre skal emnet stimulere til undring, interesse for og positiv opplevelse av naturfaget. Grunnskolelæreren skal kunne ta utgangspunkt i elevenes hverdags erfaringer i planlegging av undervisning og bruke nære og lokale læringsarenaer på en slik måte at fagstoffet konkretiseres og støtter utviklingen av det naturfaglige språket. Læreren skal også kunne ivareta flerkulturelle perspektiver i naturfagundervisningen og bidra til respekt for samers og andre urfolks tradisjonskunnskap om naturen og bruk av naturressursene.

Emnet dekker ikke hele den faglige bredden i grunnskolefaget for 5.-10. trinn. Bredden kan oppnås gjennom å ta Na 1 emne 2 og naturfag 2.

Denne emnebeskrivelsen for Naturfag 1 for 5.-10. bygger på Nasjonale retningslinjer for grunnskolelærerutdanningen 5.-10. trinn fra 2010.

Forventet læringsutbytte

Kunnskap

Studenten

- har kjennskap til vanlige begrunnelser for naturfagets plass i skolen
- har kunnskap om hverdagsforestillinger knyttet til relevant fagstoff i biologi og fysikk
- har grunnleggende kjennskap til navn, egenskaper og karakteristiske trekk til noen vanlige arter/grupper av organismer, også i et komparativt perspektiv
- har grunnleggende kjennskap til sentrale norske økosystemer
- har grunnleggende kjennskap til begrepene bærekraftig utvikling og biologisk mangfold.
- har begynnende innsikt i hvordan økosystemer kan endres over tid, vekselvirkninger innen og mellom økosystemets biotiske og abiotiske komponenter, både som resultat av naturlige og av menneskeskapte påvirkninger, samt konsekvenser av dette for det biologiske mangfoldet.
- har oversikt over globale miljøutfordringer og konsekvenser av disse
- har kunnskap om navn, egenskaper og karakteristiske trekk til noen vanlige mineraler og bergarter og om hovedtrekkene i den geologiske utviklingen på jorda, med vekt på kvartærgeologi (istidas og dagens landformer)
- har kunnskap om vanlige værelementer og lokale vær fenomener
- har kunnskap om fysiske fenomener på makro og mikronivå knyttet til vann, luft, lyd og lys
- har kunnskap om mekanikk med spesielt fokus på energi og ulike energiformer, og kjenner relevante forsøk og enkle beregninger

Ferdigheter

Studenten

- har kjennskap til hvordan en planlegger, gjennomfører og vurderer undervisning i naturfag
- har kjennskap til hvordan en anvender naturfaglige kunnskaper i samtaler med elever om naturen og naturfaglige fenomener
- har kjennskap til hvordan en anvender relevant naturfagsutstyr, modeller og praktiske aktiviteter som støtte for elevers læring
- har kjennskap til hvordan en anvender varierte undervisningsmetoder inne og ute, som fremmer elevers undring og læring i naturfag
- har kjennskap til hvordan en tilrettelegger naturfagundervisning som fremmer alle grunnleggende ferdigheter
- har kjennskap til hvordan en vurderer elevenes måloppnåelse med og uten karakter, og begrunne vurderingene
- har strategier for å avdekke og eventuelt endre elevenes hverdagsforestillinger i biologi og fysikk
- har kjennskap til hvordan en drøfter problemstillinger i naturfagundervisningen knyttet til tilpasset opplæring og undervisning i et flerkulturelt miljø
- har kjennskap til hvordan en bruker resultater fra naturfagdidaktisk forskning i planlegging, gjennomføring og evaluering av undervisning
- kan planlegge, gjennomføre og vurdere teknologi- og designprosjekter med et flerfaglig perspektiv, med problemstillinger knyttet til utnyttelse og overføring av energi

Generell kompetanse

Studenten

- har innsikt i hvordan gjeldende læreplan for grunnskolen kan brukes som utgangspunkt for undervisning i biologi og fysikk
- har begynnende kjennskap til sin egen rolle og praksis som naturfaglærer
- har innsikt i relevante fag- og yrkesetiske problemstillinger
- kjenner krav til sikkerhet i naturfagundervisningen, og kan anvende disse i biologi- og fysikkundervisningen

Arbeidsformer og læringsaktiviteter

Det vil bli brukt varierte arbeidsformer tilpasset de ulike deler av faget. Erfaringsbasert og utforskende læring med utgangspunkt i studentaktive læringsselementer som feltarbeid (observasjon, undersøkelser og kartlegging av vegetasjon, dyreliv og miljøforhold) og laboratoriearbeid (forsøk og eksperimenter) og argumentering vil stå sentralt. Introduksjon og enkel bruk av IKT-verktøy, faglig og didaktisk, til animasjoner, simuleringer og modelleringer innenfor naturfaglige tema inngår i oppbygningen av studentenes digitale kompetanse. Forelesningsformen vil, sammen med samtaleundervisning i klasse, bli brukt til å gi oversikt, avklare faglige problem, presentere sentral kunnskap og arbeide eksempler og oppgaver. Studentaktive arbeidsformer med selvstudium, individuelt arbeid og arbeid i grupper med oppgaver og prosjekter, som viktige deler av studiet. Videre forventes det at studentene bruker høgskolens bibliotek og andre kilder til informasjon og læring aktivt og forbereder seg til planlagt undervisning. Studentenes arbeid med emnet vil bli vurdert med både formative og summative vurderingsformer.

Studentene vil i løpet av studiet bli gitt et antall obligatoriske oppdrag, skriftlige og muntlige oppgaver og praktisk arbeid. Detaljene i forbindelse med organiseringen av undervisningen finnes i semesterplanen.

SUPPLERENDE OPPLYSNINGER

Kostnader på inntil 3000 kroner må påregnes ved ekskursionsjoner og feltaktiviteter.

OBLIGATORISKE ARBEIDSKRAV

Obligatorisk arbeidskrav	Antall	Godkjent antall	
Rapport(er)	3	3	
Kommentar til arbeidskrav:	Muntlig, digital eller skriftlig rapportering fra øvelser/gruppearbeid i biologi, økologi, geofag (laboratorieaktiviteter, uteaktiviteter eller ekskursionsjoner)		
Ferdighetstrening	3	3	Obligatorisk tilstedeværelse
Kommentar til arbeidskrav:	Øvelser/gruppearbeid i biologi, økologi, geofag (se over).		

Obligatorisk arbeidskrav	Antall	Godkjent antall	
Laboratoriearbeid	4	3	Obligatorisk tilstedeværelse
			Ferdighetstrening i fysikk
Kommentar til arbeidskrav:	Det er obligatorisk å være til stede på 3 av laboratorieaktivitetene i fysikk på tidspunktet disse gjennomføres, jf. semesterplanen i emnet.		
Rapport(er)	3	3	
			Muntlig, digital eller skriftlig rapportering fra laboratoriearbeid i fysikk
Kommentar til arbeidskrav:	Rapportene skal skrives/presenteres fra de laboratorieøvelser der studenten har vært til stede (se over) for at rapportene skal kunne godkjennes.		
Annet - spesifiser i kommentarfeltet	1	1	
Kommentar til arbeidskrav:	Et arbeid i gruppe, muntlig eller skriftlig, som drøfter problemstillinger knyttet til bruk av uterommet som læringsarena og tilpasset opplæring og/eller undervisning i et flerkulturelt miljø knyttet til biologi, økologi, geofag		
Annet - spesifiser i kommentarfeltet			
			Obligatoriske arbeidskrav vurderes som godkjent/ikke godkjent.
Kommentar til arbeidskrav:	Obligatoriske arbeidskrav må være godkjent før en kan framstille seg til eksamen. Kandidater som står i fare for å bli nektet å gå opp til eksamen pga. manglende arbeidskrav, skal varsles om dette, jf. forskrift om studier ved NTNU.		

VURDERINGER

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
Skriftlig eksamen	Individuell		3 Timer	A-F	51 %	Nei
Kommentar til vurdering:	Delvurdering 1 Eksamen i biologi, økologi, geofag					
Tillatte hjelpemidler:	<ul style="list-style-type: none"> • Kunnskapsløftet (2013), læreplanen i naturfag og Generell del hentet fra nettsidene til Undervisningsdirektoratet eller fra emnets sider på It's learning • Lommeregner med tomt minne 					
Skriftlig eksamen	Individuell		3 Timer	A-F	49 %	Nei

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
Kommentar til vurdering:	Delvurdering 2 Eksamen i fysikk					
Tillatte hjelpemidler:	<ul style="list-style-type: none"> • Kunnskapsløftet (2013), læreplanen i naturfag hentet fra nettsidene til Undervisningsdirektoratet eller fra emnets sider på It's learning • Tabeller i fysikk • Lommeregner med tomt minne 					
Annen vurderingsform, definer i kommentarfelt	Gruppe			Bestått / ikke bestått	%	Nei
Kommentar til vurdering:	Delvurdering 3 Ekskursjon i biologi Praktisering av feltarbeidsmetoder, registrering av arter og naturtyper.					
Tillatte hjelpemidler:	Alle hjelpemidler tillatt					
Annen vurderingsform, definer i kommentarfelt	Gruppe			Bestått / ikke bestått	%	Nei
Kommentar til vurdering:	Delvurdering 4 Ekskursjon i geofag					
Tillatte hjelpemidler:	Alle hjelpemidler tillatt					
NY / UTSATT EKSAMEN	Ny/utsatt eksamen blir gjennomført i samsvar med gjeldende studieforskrift ved NTNU. Delvurderinger kan tas opp eller forbedres enkeltvis.					

LÆREMIDLER

Fysikk

Callin, P. et al. (2012). *Ergo: [Fysikk 1]* (2. utg.). Oslo: Aschehoug.

Finnes også som:

Callin, P. et al. (2007). *Ergo: Fysikk 1: Grunnbok*. Oslo: Aschehoug.

Haugan, J. og Aamot, E. (2009). *Gyldendals tabeller og formler i fysikk: fysikk 1 og fysikk 2*. Oslo: Gyldendal undervisning.

Sundt, G. (2010). *Kompendium: Laboratorieøvelse i fysikk og geofag*. Trondheim: Tapir.

Tabeller i ulike emner publisert i It's learning.

Artikler /enkeltkapitler vil komme i tillegg. Det samme gjelder stoff hentet fra nettet eller forfattet av faglærerne og publisert på It's learning.

Biologi (Økologi, geofag) - «BØG»

Alfsen, K. H., Hessen, D. O., & Jansen, E. (2013). *Klimaendringer i Norge: forskernes forklaringer*. Oslo: Universitetsforlaget.

Bjerkely, H. J. (2008). *Norske økosystemer: økologi og mangfold*. Oslo: Universitetsforlaget.

Grindeland, J. M., Lyngved, R., & Tandberg, C. (2012). *Biologi for lærere*. Oslo: Gyldendal akademisk.

Trømborg, D. (2006). *Geologi og landformer i Norge*. Oslo: Landbruksforlaget.

Artikler /enkeltkapitler vil komme i tillegg. Det samme gjelder stoff hentet fra nettet eller forfattet av faglærerne og publisert på It's learning.

Didaktikk

Angell, C., Bungum B., Henriksen E.K., Kolstø S.D., Persson, J. & Renstrøm, R. (2011). *Fysikkdidaktikk*. Kristiansand: Høyskoleforlaget.

Folkvord, K. og Mehan, G. (2015): *Engasjerende naturfag*, Oslo: Cappelen Damm

Kompendier i naturfagsdidaktikk. NTNU FLT

Artikler /enkeltkapitler vil komme i tillegg. Det samme gjelder stoff hentet fra nettet eller forfattet av faglærerne og publisert på It's learning.

Aktuell bestemmelseslitteratur «BØG»

Svensson, L., Grant, P. J., Mullarney, K., Zetterström, D., & Ree, V. (2010). *Gyldendals store fugleguide: Europas og middelhavsområdets fugler i felt* (3. utg.). Oslo: Gyldendal.

eller:

Dybbro, T. (2011). *Fugler* (Faktum referanse). Cappelen Damm Faktum.

Kristiansen, Aa., & Køie, M. (2012). *Havets dyr og planter*. Oslo: Cappelen Damm faktum.

Mossberg, B., & Stenberg, L. (2010). *Gyldendals nordiske feltflora*. Oslo: Gyldendal..

eller:

Wischmann, F. (2012). *Norsk fargeflora* (6. utg.). Oslo: Cappelen Damm faktum.

eller:

Bruhn Møller, K., & Christensen, K. I. (2011). *Flora* (2. utg.). Oslo: Cappelen Damm faktum.

eller:

Lid, J., Lid, D. T., Elven, R., & Alm, T. (2005). *Norsk flora* (7. utg.). Oslo: Samlaget.

[6.utg. fra 1994 er OK, eldre utgaver anbefales ikke].

eller:

Mossberg, B., Stenberg, L., & Karlsson, T. (2007). *Gyldendals store nordiske flora* (Rev. og utvidet utg.). Oslo: Gyldendal. [1. utg. fra 1995 er OK]

Anbefalt støttelitteratur

Grønlien, H.K., & Tandberg, C. (2012). *Gyldendals ord og faguttrykk 2012*. Oslo: Gyldendal akademisk.

Knain, E. & Kolstø, S. D. (red.). (2011). *Elever som forskere i naturfag*. Oslo: Universitetsforlaget.

Marion, P. v., & Strømme, A. (red.).(2008). *Biologididaktikk*. Kristiansand: Høyskoleforlaget.

Mork, S. M., & Erlie, W. (2010). *Språk og digitale verktøy i naturfag*. Oslo: Universitetsforlaget.

Fossen, H. (2008). *Geologi: stein, mineraler, fossiler og olje*. Bergen: Fagbokforlaget.

Hågvar, E. B. (2010). *Det zoologiske mangfoldet: dyregruppene systematikk, bygning og levevis* (3. utg.). Oslo: Universitetsforlaget

Finnes også som:

Hågvar, E. B. (1998). *Det zoologiske mangfoldet: dyregruppene systematikk, bygning og levevis* (2. utg.). Oslo: Universitetsforlaget.

Reite, A. J., Sveian, H., & Erichsen, E. (1999). *Trondheim fra istid til nåtid: landskapshistorie og løsmasser*. Trondheim: Norges geologiske undersøkelse.

Ridpath, I. (2000). *Stjerner og planeter*. Oslo: Teknologisk forlag.

Shipman, J. T., Wilson, J. D., & Higgins, C. A. (2013). *An introduction to physical science* (13th ed.). Boston: Brooks/Cole.

Øgrim, O., & Andersen, S. L. (2005). *Eksperimentboka: 191 forsøk fra Fysikk på roterommet*. Oslo: Kolofon.

Artikler/enkeltkapitler kan komme i tillegg

VEKTINGSREDUKSJONER

Gammelt emne

Studiepoeng

Ved søknader om godskrivning, godkjenning og innpassing av emner fra tidligere årskull eller andre institusjoners tilsvarende utdanninger, vil hver søknad behandles individuelt og søker må kunne medregne studiepoengreduksjon ved overlappende emner.

LGU51015 MATEMATIKK 1 (5-10) EMNE 2

Emnenavn (en)

Mathematics 1 (5-10) module 2

Emnenavn (nn)	Matematikk 1 (5-10) emne 2
Omfang	15 Studiepoeng
Studienivå	Syklus 1
Undervisningsspråk	Norsk
Organisasjonstilhørighet	GLU5-10
Emneansvarlig	Tore Forbregd
Forkunnskapskrav	Studierettskrav: Emnet er forbeholdt studenter med studierett ved grunnskolelærerutdanningen
Anbefalte forkunnskaper	Matematikk 1 (5-10), emne 1
Emneinnhold	<p>Matematikklærere skal legge til rette for helhetlig matematikkundervisning i tråd med relevant forskning og gjeldende læreplan. Dette krever ulike typer kompetanse. For eksempel skal lærerne kunne analysere elevenes matematiske utvikling, være gode matematiske veiledere og samtalepartnere, kunne velge ut og lage gode matematiske eksempler og oppgaver, og kunne evaluere og velge materiell til bruk i matematikkundervisningen. De må kunne se på matematikk som en skapende prosess og kunne stimulere elevene til å bruke sine kreative evner. Det er også nødvendig med innsikt i bruk av digitale verktøy og andre læremidler, og kunne se muligheter og begrensninger ved disse. En matematikklærer skal også ha kunnskaper om hva det vil si å kunne lese, uttrykke seg muntlig og skriftlig i faget.</p> <p>Gjennom matematikkfaget for trinn 5-10 skal studentene utvikle undervisningskunnskap i matematikk. For det første innebærer dette at de må tilegne seg en solid og reflektert forståelse for den matematikken elevene skal lære og hvordan denne utvikles videre på de neste trinnene i utdanningssystemet. Videre kreves matematikkfaglig kunnskap som er særegen for lærerprofesjonen. Det innebærer blant annet å analysere, kommunisere og forstå matematiske prosesser og argumenter. Undervisningskunnskap innebærer også å ha didaktisk kompetanse som gjør at studentene kan sette seg inn i elevenes perspektiv og læringsprosesser, og gjennom variasjon og tilpasning kunne tilrettelegge matematikkundervisning for elever med ulike behov og med ulik kulturell og sosial bakgrunn på en slik måte at matematikk fremstår som et meningsfullt fag for alle elever.</p> <p>I dette emnet arbeider studentene med matematikkdiraktiske og matematikkfaglige temaer som er viktige for alle som skal undervise i matematikk på trinnene 5-10 med spesiell vekt på geometri. Dette innebærer blant annet arbeid knyttet til målinger og beregninger, klassisk geometri med konstruksjoner og transformasjoner. Her vil man både bruke passer og linjal samt dynamisk geometriprogramvare (DGP). Man vil også se på ulike bevis- og argumentasjonsformer, og den matematiske oppdagelsesprosessen. En sentral del i dette arbeidet er rollen kommunikasjon spiller i klasserommet.</p>
Forventet læringsutbytte	<p>Kunnskap Kandidaten</p> <ul style="list-style-type: none"> • har undervisningskunnskap i matematikken elevene arbeider med på trinn 5-10, særlig med hensyn til ulike sider av geometri, både knyttet til målinger

og beregninger, analytisk geometri og transformasjonsgeometri

- har innsikt i bruk av ulike læremidler, både digitale og andre, og muligheter og begrensninger ved slike læremidler
- har kunnskap om et bredt metoderepertoar for undervisning i geometri
- har kunnskap om å uttrykke seg muntlig, lese, uttrykke seg skriftlig og kunne bruke digitale verktøy i matematikkfaget
- har kunnskap om den matematiske oppdagelsesprosessen: eksperimentering, hypotesedannelse, begrunnelse og falsifisering, generalisering, og om hvordan legge til rette slik at elever kan ta del i denne
- har kunnskap om ulike teorier for læring, og om sammenheng mellom læringssyn og fag- og kunnskapssyn
- har kunnskap om vanlige interaksjonsmønstre og kommunikasjon knyttet til matematikkundervisning
- har kunnskap om den betydningen ulike representasjonsformer har i matematikk, og hvilke utfordringer som er knyttet til overganger mellom representasjoner

Ferdigheter

Kandidaten

- kan planlegge, gjennomføre og vurdere matematikkundervisning for alle elever på trinn 5-10, med fokus på variasjon og elevaktivitet, forankret i teori og praksis
- har gode praktiske ferdigheter i muntlig og skriftlig kommunikasjon i matematikkfaget, og kompetanse til å fremme slike ferdigheter hos elevene
- kan bruke arbeidsmåter som fremmer elevenes undring, kreativitet og evne til å arbeide systematisk med utforskende aktiviteter, begrunnelser, argumenter og bevis
- kan vurdere elevenes læring i faget som grunnlag for tilrettelegging av undervisning
- kan kommunisere med elever, enkeltvis og i ulike gruppesammensetninger, lytte til, vurdere og gjøre bruk av elevers innspill, og institusjonalisere kunnskap
- kan analysere og vurdere elevers tenkemåter, argumentasjon og løsningsmetoder

Generell kompetanse

Kandidaten

- har kjennskap til matematikkfagets betydning som allmenndannende fag og dets samspill med kultur, filosofi og samfunnsutvikling
- har kjennskap til matematikkfagets rolle innenfor andre fag og i samfunnet for øvrig
- har kjennskap til matematikkfagets betydning for deltakelse i et demokratisk samfunn

Arbeidsformer og læringsaktiviteter

Arbeidsformene veksler mellom klasses timer, arbeid med oppgaver, individuelt og i gruppe, diskusjoner, og eventuelt muntlige og skriftlige studentpresentasjoner. Utforskende læringsprosesser skal fremme studentenes selvstendighet, analytiske ferdigheter og kritisk refleksjon.

OBLIGATORISKE ARBEIDSKRAV

Obligatorisk arbeidskrav	Antall	Godkjent antall
Annet - spesifiser i kommentarfeltet		
Kommentar til arbeidskrav:	Det vil bli gitt inntil 10 obligatoriske aktiviteter som for eksempel: <ul style="list-style-type: none">- verksted- fremlegg- gruppediskusjoner- praksisoppdrag- øvinger med tekstskriving og/eller regning- fagtekst Semesterplanen vil opplyse om antall og tidspunkt for disse aktivitetene.	
Annet - spesifiser i kommentarfeltet		
Kommentar til arbeidskrav:	Obligatoriske arbeidskrav vurderes som godkjent/ikke godkjent.	
	Obligatoriske arbeidskrav må være godkjent før en kan framstille seg til eksamen. Kandidater som står i fare for å bli nektet å gå opp til eksamen pga. manglende arbeidskrav, skal varsles om dette, jf. forskrift om studier ved NTNU.	

VURDERINGER

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
Muntlig	Individuell			A-F	100 %	Nei
Kommentar til vurdering:	Emnet avsluttes med en individuell, muntlig prøve ved slutten av semesteret.					
Tillatte hjelpemidler:	Ingen					
NY / UTSATT EKSAMEN	Ny/utsatt eksamen blir gjennomført i samsvar med gjeldende studieforskrift ved NTNU.					

LÆREMIDLER

Birkeland, P., Venheim, R., & Breiteig, T. (2012). *Matematikk for lærere 2* (5. utg.). Oslo: Universitetsforlaget.

Hansen, H. (2013). *Matematik for lærerstuderende: Geometri: 4.-10. klassetrin*. Frederiksberg: Forlaget Samfundslitteratur.

Skott, J., Jess, K., & Hansen, H. C. (2008). *Matematik for lærerstuderende: Delta: fagdidaktik*. Frederiksberg: Forlaget Samfundslitteratur.

Van de Walle, J. A., Karp, K., & Bay-Williams, J. M. (2015). *Elementary and middle school mathematics: teaching developmentally* (9th ed.). Essex: Pearson.

VEKTINGSREDUKSJONER

Gammelt emne

Studiepoeng

Ved søknader om godskrivning, godkjenning og innpassing av emner fra tidligere årskull eller andre institusjoners tilsvarende utdanninger, vil hver søknad behandles individuelt og søker må kunne medregne studiepoengreduksjon ved overlappende emner.

LGU51012 PEDAGOGIKK OG ELEVKUNNSKAP 1 (5-10 R)

Emnenavn (en)	Pedagogy and Pupil-related Skills 1 (5-10)
Emnenavn (nn)	Pedagogikk og elevkunnskap 1 (5-10 R)
Omfang	15 Studiepoeng
Studienivå	Syklus 1
Undervisningsspråk	Norsk
Organisasjonstilhørighet	GLU5-10
Emneansvarlig	Instituttleder John Magne Grindeland
Forkunnskapskrav	Studierettskrav: Emnet er forbeholdt studenter med studierett ved grunnskolelærerutdanningen
Anbefalte forkunnskaper	

Emneinnhold

Lærerens tilrettelegging for elevenes læring og utvikling

Fra Nasjonale retningslinjer

«Emnet setter søkelyset på lærerens arbeid i møte med eleven, elevgruppen og lærestoffet. Hovedfokus er didaktisk refleksjon med vekt på planlegging, gjennomføring og vurdering av læringsarbeidet. Betydningen av læreres handlinger for å lede, stimulere, variere, aktivisere og gi læringen retning for alle elever på 5. -10. trinn står sentralt og er hovedfokus for samarbeidet med praksisopplæringen».

Tema 1: Å være lærer på 5. – 10- trinn

- Læreren som klasseleder
- Systematisk observasjon
- Profesjonsetiske prinsipper og dilemmaer
- Styringsdokument
- Praktisk yrkesteori

Tema 2: Didaktikk for 5.- 10. trinn

- Didaktikk og undervisningsplanlegging
- Læringsaktiviteter
- Læringsressurser og digital danning
- Læreplananalyse

Tema 3: Læring

- Læringsteorier og motivasjon
- Læring, læringsforutsetninger og tilpasset opplæring i et inkluderende læringsfellesskap
- Læring i det digitale samfunn
- Vurdering
- Utvikling av klassemiljø og læringsmiljø

Tema 4: Grunnleggende ferdigheter

- Studentenes grunnleggende ferdigheter
- Ledelse av arbeidet med grunnleggende ferdigheter
- Bruk av digitale verktøy

Forventet læringsutbytte

Kunnskap

Studenten

- har kunnskap om klasseledelse, varierte arbeidsmåter og vurderingsformer i skolen
- har kunnskap om læring og læreprosesser og utfordringer i læringsarbeidet for ulike grupper av elever
- har kunnskap om de grunnleggende ferdighetene som basis for læring og hvordan disse kan utvikles
- har kunnskap om bruk av digitale verktøy til læring og kommunikasjon og kunnskapsdeling
- har kunnskap om sammenhenger mellom lærerens ledelse av læringsarbeid, utvikling av et godt læringsmiljø og et inkluderende læringsfellesskap
- har kunnskap om grunnleggende teori om læring og motivasjon

- har kunnskap om innholdet i og begrunnelsene for de sentrale styringsdokumentene som regulerer skolens virksomhet og om utfordringer som ligger i realiseringene av intensjonene i dem
- har kunnskap om sentrale begreper innen fagfeltet som inkludering, tilpasset opplæring og likeverdig opplæring
- har kunnskap om grunnleggende profesjonsetiske prinsipper og dilemmaer som regulerer undervisning og læring i skolen
- har kunnskap om og kunne systematisk observasjon av elevens læringsarbeid

Ferdigheter

Studenten

- kan planlegge, lede, variere og vurdere læringsarbeid
- kan legge til rette for progresjon i elevenes læring og utvikling av grunnleggende ferdigheter
- kan legge til rette for gjensidig ansvar og utholdenhet i læringsarbeidet
- kan lese akademiske tekster og gjøre enkle vurderinger av tallmessige uttrykk
- kan forklare relasjoner mellom faglig innhold, arbeidsmåter og vurdering
- kan legge til rette for læring og vurdering for læring i elevfelleskapet
- kan med utgangspunkt i teori og erfaring fra praksis vurdere ulike læremidler og reflektere over didaktiske muligheter med bruk av IKT
- kan gjennomføre læreplananalyse med vekt på grunnleggende ferdigheter

Generell kompetanse

Studenten

- kan legge til rette for kollektive prosesser i læringsfelleskapet
- kan vurdere, veilede og gi omsorg for den enkelte elev
- kan forstå sammenhenger mellom relevant forskning og muligheter i pedagogisk praksis
- kan lese akademiske tekster og gjøre enkle vurderinger av tallmessige uttrykk
- kan uttrykke seg formålstjenlig i tekster

Arbeidsformer og læringsaktiviteter

I PEL legges det vekt på en prosessorientert undervisning med stor grad av studentaktivitet. Arbeidsformene vil variere mellom forelesninger, samtaler, individuelt arbeid, ulike former for gruppearbeid og anvendelse av digitale verktøy. Utforskende arbeidsformer som prosjektarbeid, problembasert læring eller aksjonslæring er sentrale. Det vil hele tiden bli lagt vekt på tilknytning til praksisfeltet både som studiefelt og som arena for profesjonsutøvelse. I arbeidet vil det også gjøres bruk av ulike former for undervisningsvurdering. Både skriftlige og muntlige arbeidskrav blir vurdert i løpet av studieprosessen. Skriftlige oppgaver og muntlige presentasjoner kan bli vurdert av faglærer eller medstudenter på innhold, språk og sjanger. Egenvurdering gjennom refleksjon over egen læring er en del av studieprosessen.

SUPPLERENDE OPPLYSNINGER

For Grunnskolelærer Realfag 5-10: I første studieår er det 3 uker med praksis i både høst- og vårsemesteret. Med bakgrunn i de nasjonale føringene vil derfor noe av opplæringen i faget pedagogikk og elevkunnskap foregå i høstsemesteret for å ivareta den nære koblingen mellom innhold og arbeidsmåter i pedagogikk og elevkunnskap og praksisopplæringen. Nærmere informasjon om når dette vil foregå, legges ut på It's learning. Se egen emnebeskrivelse i praksis.

OBLIGATORISKE ARBEIDSKRAV

Obligatorisk arbeidskrav	Antall	Godkjent antall
Annet - spesifiser i kommentarfeltet		
Kommentar til arbeidskrav:	Digital refleksjonslogg knyttet til temaet «Å være lærer på 5. – 10. trinn» Fagtekst om klasseledelse Muntlig presentasjon om vurdering Seminar om læring	
Annet - spesifiser i kommentarfeltet		
Kommentar til arbeidskrav:	Obligatoriske arbeidskrav vurderes som godkjent/ikke godkjent. Obligatoriske arbeidskrav må være godkjent før en kan framstille seg til eksamen. Kandidater som står i fare for å bli nektet å gå opp til eksamen pga. manglende arbeidskrav, skal varsles om dette, jf. forskrift om studier ved NTNU.	

VURDERINGER

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
Skriftlig eksamen	Individuell		6 Timer	A-F	100 %	Nei
Kommentar til vurdering:	Del 1: Individuell skriftlig eksamen					
Tillatte hjelpemidler:	Kunnskapsdepartementet: Opplæringsloven. Tilgjengelig fra www.lovdata.no (utskrift uten notater) Utdanningsdirektoratet: Utdrag av Læreplanverket for Kunnskapsløftet: generell del og Læringsplakaten. Tilgjengelig fra www.udir.no					

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
Annen vurderingsform, definer i kommentarfelt	Individuell			Bestått / ikke bestått	%	Nei
Kommentar til vurdering:	Del 2: Estetisk utfoldelse, opplevelse og erkjennelse: Seminar med avsluttende presentasjon. Seminaret arrangeres i høstsemesteret					
Tillatte hjelpemidler:	Både del 1 og del 2 må være bestått for å få bestått i emnet. Alle hjelpemidler er tillatt					
NY / UTSATT EKSAMEN	Ny/utsatt eksamen blir gjennomført i samsvar med gjeldende studieforskrift ved NTNU. Delvurderinger kan tas opp eller forbedres enkeltvis.					

LÆREMIDLER

Bøker:

Bergkastet, I., Dahl, L., & Hansen, K. A. (2009). *Elevenes læringsmiljø - lærerens muligheter: en praktisk håndbok i relasjonsorientert klasseledelse*. Oslo: Universitetsforlaget.

Engh, K. R. (2011). *Vurdering for læring i skolen: på vei mot en bærekraftig vurderingskultur*. Kristiansand: Høyskoleforlaget. Kap. 1-10.

Kartsdottir, R. & Lysø, I. H. (red.). (2013). *Læring – utvikling – læringsmiljø. En innføring i pedagogisk psykologi*. Akademika forlag. Kap. 7, 8, 9, 10 og 11

Lyngsnes, K. M., & Rismark, M. (2014). *Didaktisk arbeid*. (3. utg.). Oslo: Gyldendal. Kap. 1, 2, 4, 5 og 7.

Postholm, M.B., Haug P., Munthe E., & Krumsvik R.J (red.) (2011). *Lærerarbeid for elevenes læring*, 5 - 10. Kristiansand: Høyskoleforlaget AS. Kap. 1 – 6, 8 og 10

Skaalvik, E.M. & Skaalvik, S. (2015). *Motivasjon for læring. Teori og praksis*. Universitetsforlaget.

Offentlige dokumenter:

Hva er vurdering for læring?

Tilgjengelig fra: <http://www.udir.no/Vurdering-for-laring/>

Lærerprofesjonens etiske plattform.

Tilgjengelig fra: http://www.utdanningsforbundet.no/upload/1/L%c3%a6rerprof_etiske_plattform_A3_bm.pdf

Læreplanverket for Kunnskapsløftet (2006). Oslo: Kunnskapsdepartementet.

Tilgjengelig fra: <http://www.udir.no/>

Lov om grunnskolen og den vidaregåande opplæringa (Opplæringslova) (1998).

Tilgjengelig fra: <http://www.lovdatab.no/all/nl-19980717-061.html>

Rammeverk for grunnleggende ferdigheter.

Tilgjengelig fra: http://www.udir.no/Upload/larerplaner/lareplangrupper/RAMMEVERK_grf_2012.pdf?epslanguage=no

Kompendium:

Bjørndal, C. R. P. (2011). *Det vurderende øyet: observasjon, vurdering og utvikling i undervisning og veiledning* (2. utg.). Oslo: Gyldendal akademisk.

Kap. 2 og 3

Drugli, M. B., & Nordahl, T. (2010). Læreren og eleven. I S. Lillejord, T. Manger & T. Nordahl, *Livet i skolen 2: grunnbok i pedagogikk og elevkunnskap: Lærerprofesjonalitet* (s. 137 – 167). Bergen: Fagbokforlaget.

Dysthe, O. (2007). Læring og læringsformer i Kunnskapsløftet. I H. Hølleland (red.), *På vei mot Kunnskapsløftet: begrunnelser, løsninger og utfordringer* (s. 200-227). Oslo: Cappelen akademisk forlag.

Garm, N. (2004). Den vanskelige inkluderingen. I T. Pettersson & M. B. Postholm (red.), *Klasseledelse* (2. utg., s. 39-54). Oslo: Universitetsforlaget.

Handal G. & Lauvås P. (2011). *På egne vilkår* (kap. 2). Oslo: Cappelen akademisk

Haug, P. (2010). Tilpassa opplæring- den største utfordringa i all opplæring. I S. Østrem, *Pedagogikk og elevkunnskap: en første innføring til læreryrket* (s. 98-117). Oslo: Cappelen akademisk.

Imsen, G. (2014). *Elevens verden: innføring i pedagogisk psykologi*. (5. utg.). Oslo: Universitetsforlaget. Kap. 1, 3 og 10 (s. 313 – 326).

Manger, T. (2013). Motivasjon og læring. I S. Lillejord, T. Manger, & T. Nordahl (red.), *Livet i skolen 2: grunnbok i pedagogikk og elevkunnskap: Lærerprofesjonalitet* (2. utg., s. 133-166). Bergen: Fagbokforlaget.

Nordahl, T. (2002). Klasseledelse og relasjonen mellom elev og lærer. I T. Nordahl, *Eleven som aktør: fokus på elevens læring og handlinger i skole* (2. utg., s. 132-170). Oslo: Universitetsforlaget.

Traavik, H., Hallås, O., & Ørvig, A. (red.). (2009). *Grunnleggende ferdigheter i alle fag*. Oslo: Universitetsforlaget. s. 18-31.

Anbefalt tilleggslitteratur:

Harboe, L. (2012). *Grunnleggende digitale ferdigheter for lærere*. Oslo: Universitetsforlaget.

Postholm, M.B., Haug P., Munthe E., & Krumsvik R.J (red.) (2011). *Lærararbeid for elevenes læring, 5-10*. Kristiansand: Høyskoleforlaget AS. Kap. 7 og 9

VEKTINGSREDUKSJONER

Gammelt emne	Studiepoeng
Ved søknader om godskrivning, godkjenning og innpassing av emner fra tidligere årskull eller andre institusjoners tilsvarende utdanninger, vil hver søknad behandles individuelt og søker må kunne medregne studiepoengreduksjon ved overlappende emner.	

LGU5101P PRAKSIS, GRUNNSKOLELÆRERUTDANNING (5-10) 1. STUDIEÅR

Emnenavn (en)	Field practice, Teacher education level (5-10) year 1
Emnenavn (nn)	Praksis, Grunnskolelærerutdanning (5-10) 1. studieår
Omfang	0 Studiepoeng
Studienivå	Syklus 1
Undervisningsspråk	Norsk
Organisasjonstilhørighet	GLU5-10
Emneansvarlig	Instituttleder Ruth Grütters
Forkunnskapskrav	Studierettskrav: Emnet er forbeholdt studenter med studierett ved grunnskolelærerutdanningen
Anbefalte forkunnskaper	
Emneinnhold	I første studieår er hovedtemaet for praksisopplæringen lærerrollen, lærerarbeidet og lærerens tilrettelegging for læring av fag for 5.- 7. trinn. Dette omhandler: <ul style="list-style-type: none">• Utvikling av egen læreridentitet• Lærerarbeidet i møte med elever på 5.-7. trinn, elevgrupper og klasser• Læringsledelse i møte med elever; ledelse av, rutiner og regler for læringsarbeidet• Planlegging, gjennomføring og vurdering av undervisning• Læringsrettet vurdering
Forventet læringsutbytte	KUNNSKAP Studenten <ul style="list-style-type: none">• har kunnskap om lærerens rolle• har kunnskap om læring, læreprosesser, arbeidsmåter, læremidler og vurderingsformer

- har kunnskap om grunnleggende ferdigheter som grunnlag for læring
- har kunnskap om observasjonsmetoder

FERDIGHET

Studenten

- kan sammen med andre planlegge, gjennomføre og vurdere undervisning
- kan legge til rette for utvikling av elevenes grunnleggende ferdigheter i arbeidet med fagene
- kan bruke ulike arbeidsmåter og læremidler i undervisningen tilpasset 5. – 7. trinn
- kan bruke vurdering som del av læringsarbeidet og legge til rette for elevenes egenvurdering
- kan observere og lede elevers læringsarbeid

GENERELL KOMPETANSE

Studenten

- kan diskutere undervisning og læring, fag og elever i lys av profesjonelle og yrkesetiske perspektiver
- kan vurdere egen og andres praksis med referanse til teori og forskning
- kan håndtere ulike typer tilbakemeldinger

Arbeidsformer og læringsaktiviteter

Praksis er en studie-, utprøvnings- og læringsarena. Gjennom praksisstudiene skal studentene bli kjent med elevers læring og utvikling og grunnskolens innhold, arbeidsformer og organisering på 5.-7.trinn, samt få del i praksislæreres praksisteori. Gjennom observasjon, egen undervisning, veiledning og refleksjon skal studentene utvikle sin lærerrolle i et læringsfellesskap. Studentene skal få undervise i egne studiefag, men praksisstudiene kan for øvrig foregå innenfor den totale fagkretsen i 5.- 7. trinn.

Skriving er et viktig redskap i studentenes lærings- og kommunikasjonsprosesser i praksisopplæringa. Bruken av ulike skriftlige dokumenter må ses i sammenheng med før- og etterveiledning. Arbeidsformer og læringsaktiviteter:

Studentene skal

- observere dagens skole med fokus på lærerrollen, arbeidsmåter og organisering
- observere lærere i ulike undervisningssituasjoner med fokus på klasse- og læringsledelse
- stille spørsmål til egen og andres læringsledelse som ledd i kritisk refleksjon
- planlegge, gjennomføre og vurdere undervisningsøkter som del av et praksisfellesskap
- prøve ut ulike arbeidsmåter, læremidler og vurderingsmåter tilpasset 5.- 7. trinn
- bruke planleggingsdokumentet som redskap i planlegging og vurdering av undervisning
- skrive logg som refleksjon over erfaringer og se disse i lys av teori og gjeldende læreplan
- gjennomføre praksisoppgaver knyttet til fagstudiene

OBLIGATORISKE ARBEIDSKRAV

Obligatorisk arbeidskrav	Antall	Godkjent antall
Annet - spesifiser i kommentarfeltet		Obligatorisk tilstedeværelse
Kommentar til arbeidskrav:	All praksis er obligatorisk. Kun sykdom eller forhåndsgodkjent permisjon er gyldig fravær. Regler for gyldig og ugyldig fravær: Inntil 15% fravær krever dokumentasjon. Gyldig dokumentasjon er egenmelding for maks 3 dager, legemelding ved sykdom, eller forhåndsinnvilget permisjon av praksiskontoret. Gyldig fravær ut over 15% skal kompenseres med ekstradager i praksis. Ugyldig fravær blir vurdert til ikke bestått. Hele praksisen må da tas opp igjen neste gang denne praksisen arrangeres ordinært. Varighet praksis 1. studieår er 6 uker.	

VURDERINGER

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
Praksisstudier	Individuell			Bestått / ikke bestått	100 %	Nei
Kommentar til vurdering:	Praksisstudiet skjer under veiledning og kontinuerlig vurdering. Vurdering bestått/ikke bestått fastsettes av praksislærer etter drøfting med oppfølgingslærer. Når studenten står i fare for ikke å bestå, skal studenten varsles innen fastsatt frist og opplyses om hva som er påkrevd for å kunne bli vurdert til bestått. En student kan ikke klage på karakter i praksis. Studenten kan derimot klage på formelle feil i vurderingsprosessen. Studenten får en formell vurdering av praksis uttrykt med karakteren bestått/ikke bestått. Alle punkter er forankret i lover, forskrifter og reglement; nasjonale og ved NTNU.					
Tillatte hjelpemidler:						
NY / UTSATT EKSAMEN	Ny/utsatt eksamen blir gjennomført i samsvar med gjeldende studieforskrift ved NTNU.					

LÆREMIDLER

VEKTINGSREDUKSJONER

Ingen vektingsreduksjoner i dette emnet

LGU52014 MATEMATIKK 2 (5-10) EMNE 1

Emnenavn (en)	Mathematics 2 (5-10) module 1
Emnenavn (nn)	Matematikk 2 (5-10) emne 1
Omfang	15 Studiepoeng
Studienivå	Syklus 1
Undervisningsspråk	Norsk
Organisasjonstilhørighet	GLU5-10
Emneansvarlig	Tore Forbregd
Forkunnskapskrav	Studierettskrav: Emnet er forbeholdt studenter med studierett ved grunnskolelærerutdanningen
Anbefalte forkunnskaper	Matematikk 1, GLU 5-10
Emneinnhold	<p>Matematikklærere skal legge til rette for helhetlig matematikkundervisning i tråd med relevant forskning og gjeldende læreplan. Dette krever ulike typer kompetanse. For eksempel skal lærerne kunne analysere elevenes matematiske utvikling, være gode matematiske veiledere og samtalepartnere, kunne velge ut og lage gode matematiske eksempler og oppgaver, og kunne evaluere og velge materiell til bruk i matematikkundervisningen. De må kunne se på matematikk som en skapende prosess og kunne stimulere elevene til å bruke sine kreative evner. Det er også nødvendig med innsikt i bruk av digitale verktøy og andre læremidler, og kunne se muligheter og begrensninger ved disse. En matematikklærer skal også ha kunnskaper om hva det vil si å kunne lese, uttrykke seg muntlig og skriftlig i faget.</p> <p>Gjennom matematikkfaget for trinn 5-10 skal studentene utvikle undervisningskunnskap i matematikk. For det første innebærer dette at de må tilegne seg en solid og reflektert forståelse for den matematikken elevene skal lære og hvordan denne utvikles videre på de neste trinnene i</p>

utdanningssystemet. Videre kreves matematikkfaglig kunnskap som er særegen for lærerprofesjonen. Det innebærer blant annet å analysere, kommunisere og forstå matematiske prosesser og argumenter. Undervisningskunnskap innebærer også å ha didaktisk kompetanse som gjør at studentene kan sette seg inn i elevenes perspektiv og læringsprosesser, og gjennom variasjon og tilpasning kunne tilrettelegge matematikkundervisning for elever med ulike behov og med ulik kulturell og sosial bakgrunn på en slik måte at matematikk fremstår som et meningsfullt fag for alle elever.

I dette emnet arbeider studentene med matematikdidaktiske og matematikkfaglige temaer som er viktige for alle som skal undervise i matematikk på trinnene 5-10, med spesiell vekt på algebra og algebraisk tenkning. Dette innebærer for eksempel arbeid med generalisering, likninger, funksjonsbegrepet og funksjonsanalyse, ulike representasjonsformer samt overgangen mellom disse og enkle matematiske modeller. Studenten vil også arbeide med temaet matematikkvansker og med ulike vurderingsformer.

Forventet læringsutbytte

Kunnskap:

Kandidaten

- har kunnskap i matematisk analyse, inkludert derivasjon, integrasjon og enkle matematiske modeller, og kan relatere disse begrepene til det matematikkfaglige innholdet i trinn 5-10
- har kunnskap om ulike innfallsvinkler i arbeidet med likninger
- har kunnskap om generalisering og algebraifisering
- har kjennskap til ulike digitale hjelpemidler, herunder spesielt CAS-verktøy, og hvordan disse kan brukes i undervisningen
- har kunnskap om sentrale teorier om matematikkvansker
- har kjennskap til ulike verktøy for kartlegging av matematikkvansker
- har kunnskap om vurderingens betydning for læring, og sammenhengen mellom vurdering og læring

Ferdigheter:

Kandidaten

- kan benytte graftegner, regnark og CAS-verktøy i undervisningen
- kan benytte ulike vurderingsformer i matematikk
- kan vurdere elevenes læring i faget som grunnlag for tilrettelegging av undervisning og tilpasset opplæring
- kan arbeide med utvalgte verktøy for kartlegging av matematikkforståelse, og bruke disse til å tilpasse opplæringen
- kan vurdere elevenes måloppnåelse med og uten karakterer, og begrunne vurderingene

Generell kompetanse:

Kandidaten

- kan delta og bidra i lokalt utviklingsarbeid knyttet til matematikkundervisning

Arbeidsformer og læringsaktiviteter

Arbeidsformene veksler mellom klesstimer, arbeid med oppgaver, individuelt og i gruppe, diskusjoner, og eventuelt muntlige og skriftlige studentpresentasjoner. Utforskende læringsprosesser skal fremme studentenes selvstendighet, analytiske ferdigheter og kritisk refleksjon.

OBLIGATORISKE ARBEIDSKRAV

Obligatorisk arbeidskrav	Antall	Godkjent antall
Annet - spesifiser i kommentarfeltet	4	4
Kommentar til arbeidskrav:	Det vil bli gitt fire arbeidskrav der: - ett er knyttet til praksis - tre skriftlige innleveringer Semesterplanen vil opplyse om når disse arbeidsoppgavene skal utføres.	
Annet - spesifiser i kommentarfeltet		
Kommentar til arbeidskrav:	Obligatoriske arbeidskrav vurderes som godkjent/ikke godkjent. Obligatoriske arbeidskrav må være godkjent før en kan framstille seg til eksamen. Kandidater som står i fare for å bli nektet å gå opp til eksamen pga. manglende arbeidskrav, skal varsles om dette, jf. forskrift om studier ved HiST.	

VURDERINGER

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
Skriftlig eksamen	Individuell		6 Timer	A-F	100 %	Nei
Kommentar til vurdering:	Emnet avsluttes med en individuell, skriftlig prøve ved slutten av semesteret.					
Tillatte hjelpemidler:	Tillatte hjelpemidler er vanlige skrivesaker og valgfri utgave av LK06. I tillegg kan kandidaten medbringe ett A4-ark med egne notater på begge sider.					

NY / UTSATT EKSAMEN

LÆREMIDLER

VEKTINGSREDUKSJONER

Ingen vektingsreduksjoner i dette emnet

LGU52005 NATURFAG 1 (5-10) EMNE 2

Emnenavn (en)	Natural Science 1 (5-10) module 2
Emnenavn (nn)	Naturfag 1 (5-10) emne 2
Omfang	15 Studiepoeng
Studienivå	Syklus 1
Undervisningsspråk	Norsk
Organisasjonstilhørighet	GLU5-10
Emneansvarlig	Studieleder Ruth Grütters
Forkunnskapskrav	Studierettskrav: Emnet er forbeholdt studenter med studierett ved grunnskolelærerutdanningen
Anbefalte forkunnskaper	Det er en fordel å ha bakgrunn fra et eller flere av naturfagene fra videregående skole
Emneinnhold	<p>Naturfag 1 emne 2 henter sine kunnskaper fra naturfagdidaktikk, biologi og kjemi.</p> <p>Emnet skal gi faglig og fagdidaktisk grunnlag for å undervise naturfag på grunnskolens 5.-10. trinn. Utdanningen skal være knyttet til praksisfeltet, og gi studentene grunnlag for på egen hånd og i samarbeid med andre å utvikle sine kunnskaper og arbeidsmåter. Det legges vekt på forskningsbasert kunnskap om elevenes faglige utvikling gjennom hele grunnskolen. Utdanningen skal gi erfaring med varierte arbeidsformer og didaktisk refleksjon som forbereder til en lærerrolle som fremmer elevenes læring og utvikling av grunnleggende ferdigheter; uttrykke seg muntlig og skriftlig, lese og regne og bruke digitale verktøy. Videre skal emnet stimulere til undring, interesse for og positiv opplevelse av naturfaget. Grunnskolelæreren skal kunne ta utgangspunkt i elevenes hverdags erfaringer i planlegging av undervisning og bruke nære og lokale læringsarenaer på en slik måte at fagstoffet konkretiseres og støtter utviklingen av det naturfaglige språket. Læreren skal også kunne ivareta flerkulturelle perspektiver i naturfagundervisningen og bidra til respekt for samers og andre urfolks tradisjonskunnskap om naturen og bruk av naturressursene.</p> <p>Emnet supplerer Na1 emne 1, 15 stp, men dekker ikke hele den faglige bredden i grunnskolefaget for 5.-10. trinn. Bredden kan oppnås gjennom å ta naturfag 2.</p>

Denne emnebeskrivelsen for Naturfag 1 for 5.-10. bygger på Nasjonale retningslinjer for grunnskolelærerutdanningen 5.-10. trinn fra 2010.

Forventet læringsutbytte

Kunnskap

Studenten

- har kunnskap om naturvitenskapens metoder og tenkemåter
- har kunnskap om hverdagsforestillinger knyttet til relevant fagstoff i biologi og kjemi
- har god oversikt over navn, egenskaper og karakteristiske trekk til noen vanlige arter/grupper av organismer, sentrale norske økosystemer og globale biomer
- har oversikt over grunnleggende evolusjonslære, sprednings- og bestøvningsbiologi, samt grunnleggende plantefysiologi
- har god kunnskap om begrepene bærekraftig utvikling og biologisk mangfold
- har god oversikt over hvordan økosystemer kan endres over tid, vekselvirkninger innen og mellom økosystemets biotiske og abiotiske komponenter, både som resultat av naturlige og av menneskeskapt påvirkninger, samt konsekvenser av dette for det biologiske mangfoldet
- har oversikt over global oppvarming, ozonproblematikk og noen andre miljøutfordringer knyttet til kjemiske stoffers innvirkning på miljøet, samt konsekvenser av disse miljøutfordringene
- har kunnskap om navnssetting, oppbygning og egenskaper hos vanlige kjemiske stoffer, og hvordan periodesystemet kan brukes til å forklare dette
- har kunnskap om kjemiske reaksjoner på makro- og mikronivå
- har kunnskap om hvordan energibegrepet kan brukes i beskrivelsen av kjemiske prosesser

Ferdigheter

Studenten

- kan planlegge, gjennomføre og vurdere undervisning i naturfag
- kan anvende naturfaglige kunnskaper i samtaler med elever om naturen og naturfaglige fenomener
- kan anvende relevant naturfagsutstyr, modeller og praktiske aktiviteter som støtte for elevers læring
- kan anvende varierte undervisningsmetoder inne og ute, som fremmer elevers undring og læring i naturfag
- kan tilrettelegge naturfagundervisning som fremmer alle grunnleggende ferdigheter
- kan vurdere elevenes måloppnåelse med og uten karakter, og begrunne vurderingene
- har strategier for å avdekke og eventuelt endre elevenes hverdagsforestillinger i kjemi og biologi
- kan drøfte problemstillinger i naturfagundervisningen knyttet til tilpasset opplæring og undervisning i et flerkulturelt miljø
- kan bruke resultater fra naturfagdidaktisk forskning i planlegging, gjennomføring og evaluering av undervisning
- kan bruke naturfaget som støttefag i tverrfaglige og flerfaglige sammenhenger
- kan bruke naturfag som utgangspunkt for utvikling av elevers kompetanse om bærekraftig utvikling og globale miljøutfordringer

Generell kompetanse

Studenten

- har innsikt i hvordan gjeldende læreplan for grunnskolen kan brukes som utgangspunkt for naturfagundervisning i biologi og kjemi
- har forståelse av sin egen rolle og praksis som naturfaglærer
- kan ta stilling til relevante fag- og yrkesetiske problemstillinger
- kjenner krav til sikkerhet i naturfagundervisningen, og kan anvende disse i biologi- og kjemiundervisningen

Arbeidsformer og læringsaktiviteter

Emnet går over 2 semester, og det vil bli brukt varierte arbeidsformer tilpasset de ulike deler av faget. Erfaringsbasert og utforskende læring med utgangspunkt i studentaktive læringsselementer som feltarbeid (observasjon, undersøkelser og kartlegging av vegetasjon, dyreliv og miljøforhold) og laboratoriearbeid (forsøk og eksperimenter) og argumentering vil stå sentralt. Introduksjon og enkel bruk av IKT-verktøy, faglig og didaktisk, til animasjoner, simuleringer og modelleringer innenfor naturfaglige tema inngår i oppbygningen av studentenes digitale kompetanse. Forelesningsformen vil, sammen med samtaleundervisning i klasse, bli brukt til å gi oversikt, avklare faglige problem, presentere sentral kunnskap og arbeide eksempler og oppgaver. Studentaktive arbeidsformer med selvstudium, individuelt arbeid og arbeid i grupper med oppgaver og prosjekter, som viktige deler av studiet. Videre forventes det at studentene bruker høgskolens bibliotek og andre kilder til informasjon og læring aktivt og forbereder seg til planlagt undervisning. Studentenes arbeid med emnet vil bli vurdert med både formative og summative vurderingsformer.

Studentene vil i løpet av studiet bli gitt et antall obligatoriske oppdrag, skriftlige og muntlige oppgaver og praktisk arbeid. Detaljene i forbindelse med organiseringen av undervisningen finnes i semesterplanen.

SUPPLERENDE OPPLYSNINGER

Kostnader på inntil 3000 kroner må påregnes ved ekskursjoner og feltaktiviteter.

OBLIGATORISKE ARBEIDSKRAV

Obligatorisk arbeidskrav	Antall	Godkjent antall	
Skriftlig innlevering	3	2	
Kommentar til arbeidskrav:	Innleveringsoppgaver i kjemi med didaktikk		
Annet - spesifiser i kommentarfeltet	3	3	
Kommentar til arbeidskrav:	Muntlig, digital eller skriftlig rapportering fra øvelser/gruppearbeid i biologi, økologi, geofag (laboratorieaktiviteter, uteaktiviteter eller ekskursjoner)		
Ferdighetstrening	3	3	Obligatorisk tilstedeværelse
Kommentar til arbeidskrav:	Øvelser/gruppearbeid i biologi, økologi, geofag (se over)		
Laboratoriearbeid	5	4	Obligatorisk tilstedeværelse

Obligatorisk arbeidskrav	Antall	Godkjent antall
		Ferdighetstrening i kjemi
Kommentar til arbeidskrav:		Det gis ikke kompensatorisk arbeid for manglende obligatorisk tilstedeværelse.
Annet - spesifiser i kommentarfeltet	3	3
Kommentar til arbeidskrav:		Muntlig, digital eller skriftlig rapportering fra laboratoriearbeid i kjemi
Annet - spesifiser i kommentarfeltet	1	1
Kommentar til arbeidskrav:		Et arbeid i gruppe, muntlig eller skriftlig, som drøfter problemstillinger knyttet til bruk av uterommet som læringsarena og tilpasset opplæring og/eller undervisning i et flerkulturelt miljø knyttet til biologi, økologi, geofag
Annet - spesifiser i kommentarfeltet		Obligatoriske arbeidskrav vurderes som godkjent/ikke godkjent.
Kommentar til arbeidskrav:		Obligatoriske arbeidskrav må være godkjent før en kan framstille seg til eksamen. Kandidater som står i fare for å bli nektet å gå opp til eksamen pga. manglende arbeidskrav, skal varsles om dette, jf. forskrift om studier ved HiST.

VURDERINGER

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
Skriftlig	Individuell		3 Timer	A-F	49 %	Nei
Kommentar til vurdering:	Delvurdering 1 Eksamen i biologi, økologi, geofag Delvurdering 1 arrangeres i emnets 1.semester.					
Tillatte hjelpemidler:	• Kunnskapsløftet (2013), læreplanen i naturfag og Generell del hentet fra nettsidene til Undervisningsdirektoratet eller fra emnets sider på It's learning.					
Skriftlig	Individuell		4 Timer	A-F	51 %	Nei

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
Kommentar til vurdering:	Delvurdering 2 Eksamen i kjemi Delvurdering 2 arrangeres i emnets 2.semester.					
Tillatte hjelpemidler:	<ul style="list-style-type: none"> • Kunnskapsløftet (2013), læreplan i naturfag hentet fra nettsidene til Undervisningsdirektoratet eller fra emnets sider på It's learning • Tabeller i kjemi • Lommeregner med tomt minne 					
Annen vurderingsform, definer i kommentarfelt	Gruppe			Bestått / ikke bestått	%	Nei
Kommentar til vurdering:	Delvurdering 3 Ekskursjon i biologi - skog og myr Praktisering av feltarbeidsmetoder, registrering av arter og naturtyper.					
Tillatte hjelpemidler:	Alle					
Annen vurderingsform, definer i kommentarfelt	Gruppe			Bestått / ikke bestått	%	Nei
Kommentar til vurdering:	Delvurdering 4 Ekskursjon i biologi - fjell Praktisering av feltarbeidsmetoder, registrering av arter og naturtyper.					
Tillatte hjelpemidler:	Alle					
Annen vurderingsform, definer i kommentarfelt	Individuell			Bestått / ikke bestått	%	Nei
Kommentar til vurdering:	Delvurdering 5 Artsprøve					
Tillatte hjelpemidler:						
Annen vurderingsform, definer i kommentarfelt	Gruppe			Bestått / ikke bestått	%	Nei
Kommentar til vurdering:	Delvurdering 6 Sikkerhetskurs i kjemi Alle deler av vurdering må være bestått for å få bestått karakter i emnet.					
Tillatte hjelpemidler:						

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
-----------	----------------	------	----------	---------------	-------	--------------------

NY / UTSATT EKSAMEN

LÆREMIDLER

Kjemi

Hannisdal, M., & Ringnes, V. (2013). Kjemi for lærere (2. utg.). Oslo: Gyldendal akademisk.

Finnes også som:

Hannisdal, M., & Ringnes, V. (2011). Kjemi for lærere. Oslo: Gyldendal akademisk.

Steen, B.-G. (2009): Gyldendals tabeller og formler i kjemi: kjemi 1 og kjemi 2. Oslo: Gyldendal undervisning.

Folkvord, K. & Mahan, G. (2011). Engasjerende realfag – elevaktive arbeidsmåter i biologi og kjemi. Lærerstyrt, elevaktiv undervisning i realfag. Cappelen Damm, Oslo.

Artikler /enkeltkapitler vil komme i tillegg. Det samme gjelder stoff hentet fra nettet eller forfattet av faglærerne og publisert på It's learning.

Biologi (Økologi, geofag) - «BØG»

Bjerkely, H. J. (2008). Norske økosystemer: økologi og mangfold. Oslo: Universitetsforlaget.

Grindeland, J. M., Lyngved, R., & Tandberg, C. (2012): Biologi for lærere. Oslo: Gyldendal akademisk.

Artikler /enkeltkapitler vil komme i tillegg. Det samme gjelder stoff hentet fra nettet eller forfattet av faglærerne og publisert på It's learning.

Didaktikk

Kompendier i naturfagdidaktikk. HiST ALT.

Marion, P. v., & Strømme, A. (red.) (2008). Biologididaktikk. Kristiansand: Høyskoleforlaget.

Mork, S. M., & Erlie, W. (2010). Språk og digitale verktøy i naturfag. Oslo: Universitetsforlaget.

Artikler /enkeltkapitler vil komme i tillegg. Det samme gjelder stoff hentet fra nettet eller forfattet av faglærerne og publisert på It's learning.

Aktuell bestemmelseslitteratur «BØG»

Svensson, L., Grant, P. J., Mullarney, K., Zetterström, D., & Ree, V. (2010). Gyldendals store fugleguide: Europas og middelhavsområdets fugler i felt (3. utg.). Oslo: Gyldendal.
eller:

Dybbro, T. (2011). Fugler (Faktum referanse). Cappelen Damm Faktum.

Kristiansen, Aa., & Køie, M. (2012). Havets dyr og planter. Oslo: Cappelen Damm faktum.

Mossberg, B., & Stenberg, L. (2010). Gyldendals nordiske feltflora. Oslo: Gyldendal.
Eller:
Wischmann, F. (2012). Norsk fargeflora (6. utg.). Oslo: Cappelen Damm faktum.
Eller:
Bruhn Møller, K., & Christensen, K. I. (2011). Flora (2. utg.). Oslo: Cappelen Damm faktum.
Eller:
Lid, J., Lid, D. T., Elven, R., & Alm, T. (2005). Norsk flora (7. utg.). Oslo: Samlaget. [6.utg. fra 1994 er OK, eldre utgaver anbefales ikke].
Eller:
Mossberg, B., Stenberg, L., & Karlsson, T. (2007). Gyldendals store nordiske flora (Rev. og utvidet utg.). Oslo: Gyldendal. [1. utg. fra 1995 er OK]

Anbefalt støttelitteratur

Grønlien, H.K., & Tandberg, C. (2012). Gyldendals ord og faguttrykk 2012. Oslo: Gyldendal akademisk.

Hågvar, E. B. (2010): Det zoologiske mangfoldet: dyregruppenes systematikk, bygning og levevis (3. utg.). Oslo: Universitetsforlaget.

Finnes også som:

Hågvar, E. B. (1998): Det zoologiske mangfoldet: dyregruppenes systematikk, bygning og levevis (2. utg.). Oslo: Universitetsforlaget.

Artikler/enkeltkapitler kan komme i tillegg

VEKTINGSREDUKSJONER

Gammelt emne

Studiepoeng

Emnet gir, sammen med Emne 1, 100 % reduksjon i studiepoeng for avlagt eksamen i Allmennlærerutdanningens Naturfag 1/ Natur- og miljøfag1

LGU52012 PEDAGOGIKK OG ELEVKUNNSKAP 2 (5-10)

Emnenavn (en)	Pedagogy and Pupil-related Skills 2 (5-10)
Emnenavn (nn)	Pedagogikk og elevkunnskap 2 (5-10)
Omfang	15 Studiepoeng
Studienivå	Syklus 1
Undervisningsspråk	Norsk
Organisasjonstilhørighet	GLU5-10
Emneansvarlig	Studieleder John Magne Grindeland

Forkunnskapskrav

Studierettskrav:

Emnet er forbeholdt studenter med studierett ved grunnskolelærerutdanningen

Anbefalte forkunnskaper

Det er anbefalt å ha fullført Pedagogikk og elevkunnskap 1 (5-10) før en framstiller seg til eksamen.

Emneinnhold

Elevenes faglige, sosiale og personlige utvikling

Fra nasjonale retningslinjer:

"Emnet har den lærende eleven i sentrum. Hovedfokuset er tilrettelegging av læringsprosesser for enkeltelever innenfor et stort elevmangfold der hver enkelt elev med sine unike personlige, sosiale og kulturelle forutsetninger for læring, er en del av skolens fellesskap. Emnet vektlegger flerspråklighet som et område i lærerens tilrettelegging av opplæringen.

Utfordringene som elevmangfoldet gir for undervisning og læring er hovedområdet for samarbeidet med praksisopplæringen."

Tema 1: Barn og unges oppvekst

Sosialisering

Oppvekst i det senmoderne samfunnet

Identitetsutvikling: mellomtrinns - og ungdomstrinnseleven

Kjønnsmessige, sosiale, kulturelle og etniske forskjeller

Jevnaldersperspektivet

Skolens betydning for inkludering

Tema 2: Inkludering og tilpasset opplæring

Lovverk og rettigheter

Fra segregering til integrering og inkludering

Tilpasset opplæring i et inkluderende læringsfellesskap

Tilpasset opplæring og spesialundervisning

Elever med flerkulturell bakgrunn

Elever i vanskelige livssituasjoner

Tema 3: Læringsfellesskapet

Undervisning og læring

Elevvurdering

Vurdering for læring, kartleggingsverktøy

Elevrelasjoner, gruppeprosesser og samhandling

Tema 4: Læreridentitet

Studentens utvikling mot egen læreridentitet

Kontaktlærerrollen

Profesjonsetikk

Bevissthet om yrkestekster i ulike sjangre

Forventet læringsutbytte

KUNNSKAP

Studenten

- har kunnskap om mangfoldet i familieformer og barns og unges oppvekst, utvikling og læring i ulike sosiale, språklige, religiøse og kulturelle kontekster
- har kunnskap om variasjoner i kjønnsidentitet og likheter og forskjeller i gutter og jenters oppvekstbetingelser
- har kunnskap om hvilke utfordringer og muligheter skolen står over for når det gjelder elever med særskilte behov for tilrettelagt opplæring
- har kunnskap om elever med flerkulturell og flerspråklig bakgrunn
- har kunnskap om barn i sorg og krise, overgrep mot barn og andre vanskelige livssituasjoner som barn kan komme i
- har kunnskap om medias påvirkning av barn og ungdom og om barn og unges aktive deltakelse i ulike mediesamfunn
- har kunnskap om verdier, interesser og normer i ulike ungdomskulturer og den betydning dette har for ungdoms identitet
- har kunnskap om hvordan grunnleggende ferdigheter støtter opp under elevenes forståelse av egne læringsprosesser og blir viktige redskap i elevenes strategier for læring
- har kunnskap om innholdet i og begrunnelsene for de sentrale nasjonale og internasjonale reguleringene som gjelder elever og deres rettigheter

FERDIGHETER

Studenten

- kan formidle og anvende kunnskaper om barn og unges utvikling og analysere de pedagogiske konsekvensene dette kan ha for arbeidet i skolen
- kan bidra til at alle elever får utvikle sine grunnleggende ferdigheter i muntlig, lesing og skriving for å gjøre dem i stand til å møte skolens og samfunnets utfordringer
- kan legge til rette for elevenes læring med utgangspunkt i kunnskap om elevrelasjoner, kommunikasjon, samhandling og gruppeprosesser
- kan analysere elevenes læringsstrategier og læringsutbytte ved hjelp av ulike vurderingsformer og kartleggingsmetoder og trekke konsekvenser for arbeidet med læringen - - - kan vurdere elevenes måloppnåelse med og uten karakter, og begrunne vurderingene
- kan gjennomføre læringsrettet tilbakemelding
- kan analysere populærkulturelle medieuttrykk og knytte dette opp til barn og unges identitetskonstruksjon

GENERELL KOMPETANSE

Studenten

- har forståelse for betydningen av skolens rammefaktorer når det gjelder elevenes læring
- kan på et reflektert og faglig grunnlag etablere og være i dialog med elevene og deres foresatte om elevenes faglige, personlige og sosiale læring og utvikling

Arbeidsformer og læringsaktiviteter

I PEL legges det vekt på en prosessorientert undervisning med stor grad av studentaktivitet. Arbeidsformene vil variere mellom forelesninger, samtaler, individuelt arbeid, ulike former for gruppearbeid og anvendelse av digitale verktøy. Utforskende arbeidsformer som prosjektarbeid, problembasert læring eller aksjonslæring er sentrale. Det vil hele tiden bli lagt vekt på tilknytning til praksisfeltet både som studiefelt og som arena for profesjonsutøvelse. I arbeidet vil det også gjøres bruk av ulike former for underveisvurdering. Både skriftlige og muntlige arbeidskrav blir vurdert i løpet av studieprosessen. Skriftlige oppgaver og muntlige presentasjoner kan bli vurdert av faglærer eller medstudenter på innhold, språk og sjanger. Egenvurdering gjennom refleksjon over egen læring er en del av studieprosessen.

OBLIGATORISKE ARBEIDSKRAV

Obligatorisk arbeidskrav	Antall	Godkjent antall
Annet - spesifiser i kommentarfeltet	8	8
Kommentar til arbeidskrav:	<ul style="list-style-type: none">- Arbeid med dynamisk digital mappe- Ett forarbeid til praksis- Ett etterarbeid til praksis- Elevportrett basert på observasjon i praksis- PBL-arbeid som viser digital kompetanse- Refleksjonslogg om egen utvikling som lærer- Fagtekst om fokuselev eventuelt i samarbeid med studiefag- Utarbeiding av ressursdokument i gruppe knyttet til et eksamenstema	
Annet - spesifiser i kommentarfeltet		Obligatoriske arbeidskrav vurderes til godkjent/ikke godkjent.
Kommentar til arbeidskrav:		Obligatoriske arbeidskrav må være godkjent før en kan framstille seg til eksamen. Kandidater som står i fare for å bli nektet å gå opp til eksamen på grunn av manglende arbeidskrav, skal varsles jf. forskrift om studier ved HIST.

VURDERINGER

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
Muntlig	Gruppe			A-F	100 %	Nei
Kommentar til vurdering:	<p>Del 1: Muntlig eksamen i gruppe.</p> <p>Gruppene settes sammen etter loddtrekning i klassen. Eksamen organiseres slik at gruppene trekker tema fra studiet 2 timer før selve gruppeeksamen. Studentene har tilgang til pensumlitteraturen i forberedelsestida. De kan ta med notater fra forberedelsene til selve gruppesamtalen. Samtalen innledes ved at gruppene får problemstillinger fra sitt tema som de skal samtale rundt i en selvstyrt prosess, normalt uten at faglærer eller sensor griper inn. Gruppesamtalens varighet er ca 3/4 time. Gruppen får felles karakter. I særskilte tilfeller kan det gis individuell vurdering. Både den faglige kompetansen knytta til læringsutbytteformuleringene og evnen til å gjennomføre en faglig dialog der alle studentene har ansvar for å bidra, ligger til grunn for vurderingen.</p>					
Tillatte hjelpemidler:	<p>Kunnskapsdepartementet: Opplæringsloven. Tilgjengelig fra www.lovdato.no (utskrift uten notater)</p> <p>Utdanningsdirektoratet: Utdrag fra Læreplanverket for Kunnskapsløftet: generell del og Læringsplakaten. Tilgjengelig fra www.udir.no (utskrift uten notater)</p>					

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
Annen vurderingsform, definer i kommentarfelt	Individuell			Bestått / ikke bestått	%	Nei
Kommentar til vurdering:	Del 2: Flerkulturelle dimensjoner: Seminar med avsluttende presentasjon. Seminaret arrangeres i vårsemesteret. Både del 1 og del 2 må være bestått for å få bestått i emnet.					
Tillatte hjelpemidler:	Alle hjelpemidler er tillatt					
NY / UTSATT EKSAMEN						

LÆREMIDLER

Briseid, L. G. (2006). Tilpasset opplæring og flerfaglig samarbeid: fra lov til praksis. Kristiansand: Høyskoleforlaget.

Engh, R., (2011). Vurdering for læring. Kristiansand: Høyskoleforlaget. (Kap. 11, 12, 13, 14, 15, 16 og 17)

Hauge, A-M. (2014) Den felleskulturelle skolen (3. utg.). Oslo: Universitetsforlaget. (Kap 1, 2, 5, 6, 7 og 8)

Haugen, R. (red.) (2010). Barn og unges læringsmiljø 4 – med vekt på lærevansker. Oslo: Høgskoleforlaget. (Kap 2, 4, 5, 6, 7, 11, 12 og 13)

Heggen, K. (2004). Risiko og forhandlinger: ungdomssosiologiske emner. Oslo: Abstrakt forlag.

Imsen, G. (2005). Elevens verden: innføring i pedagogisk psykologi. (4. utg.). Oslo: Universitetsforlaget. (Kap. 3, 4, 6, 12, 16, 18.)

Imsen, G. (2009). Lærerens verden: innføring i generell didaktikk (4. utg.). Oslo: Universitetsforlaget. (Kap. 5, 9, 10 og 15)

Lyngsnes, K. M., & Rismark, M. (2007). Didaktisk arbeid. (2. utg.). Oslo: Gyldendal. (Kap. 8.)

Olsen, M. H. & Skogen, K. (2014). Kontaktlæreren. Oslo: Universitetsforlaget. (Kap 1, 2, 4 og 8)

Nettbasert:

Lov om grunnskolen og den vidaregåande opplæringa (Opplæringslova) (1998).

Tilgjengelig fra: <http://www.lovdatab.no/all/nl-19980717-061.html>

Meld. St.18 (2011). Læring og fellesskap: tidlig innsats og gode læringsmiljøer for barn, unge og voksne med særlige behov (Meld. St.18, 2010-2011). Oslo: Regjeringen.

Tilgjengelig fra: <http://www.regjeringen.no/nb/dep/kd/dok/regpubl/stmeld/2010-2011/meld-st...>

Meld. St. 22 (2011). Motivasjon - mestring - muligheter: ungdomstrinnet (Meld. St. 22, 2010-2011). Oslo: Regjeringen.

Tilgjengelig fra: <http://www.regjeringen.no/nb/dep/kd/dok/regpubl/stmeld/2010-2011/meld-st...>

Spesialundervisning: veileder til opplæringsloven om spesialpedagogisk hjelp og spesialundervisning. (2009). Oslo: Utdanningsdirektoratet.

Tilgjengelig fra: http://www.udir.no/Upload/Brosjyrer/5/Veiledn_Spesialundervisn_2009.pdf?...

Kompendium, 2.studieår

Hopfenbeck, T. N. (2014). Strategier for læring: om selvregulering, vurdering og god undervisning. Oslo: Universitetsforlaget. (s. 20-71)

Manger, T. (2013). Fellesskapets betydning. I S. Lillejord, T. Manger & T. Nordahl (red.), Livet i skolen: grunnbok i pedagogikk og elevkunnskap, 2, Lærerprofesjonalitet (s. 65 - 101). Bergen:Fagbokforlaget.

Karlsen T. J. & Spernes, K (2009). Kommunikasjon og samspill. I R. Svanberg & H.P. Wille (red.), La stå!: læring – på veien mot den profesjonelle lærer (s. 272-301). Oslo: Gyldendal akademisk.

Lillejord, Manger & Nordahl (2013). En skole for alle. I S. Lillejord, T. Manger & T. Nordahl (red.), Livet i skolen 1: grunnbok i pedagogikk og elevkunnskap, Undervisning og læring. Bergen: Fagbokforlaget.

Solli, K.-A. (2009). Elever som strever med skolearbeidet. I R. Svanberg & H.P. Wille (red.), La stå!: læring – på veien mot den profesjonelle lærer (s. 302-330). Oslo: Gyldendal akademisk.

Strandbu, Å. & Øia, T. (2008). Rammer for nye ungdomsliv. I Å. Strandbu & T. Øia (red.), Ung i Norge: skole, fritid og ungdomskultur (s.9-27). Oslo: Cappelen akademisk forlag.

Tetzchner, S. v. (2012). Utviklingspsykologi: barne- og ungdomsalderen. Oslo: Gyldendal akademisk. Kap. 25, Ungdomsalderen, s. 679-701.

Øia, T. (2007). Flinke jenter og gutter i utakt. I Å. Strandbu & T. Øia (red.), Ung i Norge: skole, fritid og ungdomskultur (s.62-83). Oslo: Cappelen akademisk forlag.

Østerud, S. & Arnseth, H. C. (2008). Læring, sosialisering og identitetsutvikling i nettverkssamfunnet. I S. Østerud, & E. G. Skogseth (red.), Å være på nett: kommunikasjon, identitets- og kompetanseutvikling med digitale medier(s. 39-59). Oslo: Cappelen akademisk forlag.

VEKTINGSREDUKSJONER

Gammelt emne	Studiepoeng
PEL 130	15
LGU52001	15

LGU52015 MATEMATIKK 2 (5-10) EMNE 2

Emnenavn (en)	Mathematics 2 (5-10) module 2
Emnenavn (nn)	Matematikk 2 (5-10) emne 2
Omfang	15 Studiepoeng
Studienivå	Syklus 1
Undervisningsspråk	Norsk
Organisasjonstilhørighet	GLU5-10
Emneansvarlig	Tore Forbregd
Forkunnskapskrav	Studierettskrav: Emnet er forbeholdt studenter med studierett ved grunnskolelærerutdanningen
Anbefalte forkunnskaper	Matematikk 1, GLU 5-10
Emneinnhold	<p>Matematikklærere skal legge til rette for helhetlig matematikkundervisning i tråd med relevant forskning og gjeldende læreplan. Dette krever ulike typer kompetanse. For eksempel skal lærerne kunne analysere elevenes matematiske utvikling, være gode matematiske veiledere og samtalepartnere, kunne velge ut og lage gode matematiske eksempler og oppgaver, og kunne evaluere og velge materiell til bruk i matematikkundervisningen. De må kunne se på matematikk som en skapende prosess og kunne stimulere elevene til å bruke sine kreative evner. Det er også nødvendig med innsikt i bruk av digitale verktøy og andre læremidler, og kunne se muligheter og begrensninger ved disse. En matematikklærer skal også ha kunnskaper om hva det vil si å kunne lese, uttrykke seg muntlig og skriftlig i faget.</p> <p>Gjennom matematikkfaget for trinn 5-10 skal studentene utvikle undervisningskunnskap i matematikk. For det første innebærer dette at de må tilegne seg en solid og reflektert forståelse for den matematikken elevene skal lære og hvordan denne utvikles videre på de neste trinnene i utdanningssystemet. Videre kreves matematikkfaglig kunnskap som er særegen for lærerprofesjonen. Det innebærer blant annet å analysere, kommunisere og forstå matematiske prosesser og argumenter. Undervisningskunnskap innebærer også å ha didaktisk kompetanse som gjør at studentene kan sette seg inn i elevenes perspektiv og læringsprosesser, og gjennom variasjon og tilpasning kunne tilrettelegge matematikkundervisning for elever med ulike behov og med ulik kulturell og sosial bakgrunn på en slik måte at matematikk fremstår som et meningsfullt fag for alle elever.</p> <p>I dette emnet arbeider studentene med matematikkdiraktiske og matematikkfaglige temaer som er sentrale i matematikkundervisningen på trinnene 5-10, med spesiell vekt på sannsynlighet og statistikk. Dette innebærer arbeid med teoribygninger i kombinatorikk, sannsynlighetsregning og statistikk. Studenten skal også få kjennskap til matematikkdiraktisk forskning og ulike teorier og metoder som er relevante for slik forskning.</p>

Forventet læringsutbytte

Kunnskap:

Kandidaten

- har kjennskap til kvantitative og kvalitative metoder som er relevante i matematikdidaktisk forskning
- har kunnskap om kombinatorikk og sannsynlighetsbegrepet
- har kunnskap om stokastiske variabler og om ulike sannsynlighetsfordelinger; spesielt binomiske sannsynligheter, hypergeometrisk fordeling og normalfordelingen
- har kunnskap om estimering og om hypotesetesting, og kan utføre enkle statistiske forsøk
- har kunnskap om regresjonsanalyse
- kan arbeide med digitale verktøyer som hjelpemiddel i statistikk og sannsynlighetsregning
- har kunnskap om statistikkens og sannsynlighetsregningens historiske utvikling
- kan legge opp til både praktisk og teoretisk arbeid med stokastikk
- har kunnskap om matematikdidaktisk forskning med relevans for utvikling av undervisningskunnskap i matematikk og elevers læring på barne- og ungdomstrinnet

Ferdigheter:

Kandidaten

- kan formidle spesialkunnskap innen et utvalgt matematikdidaktisk og/eller matematikfaglig emne relevant for trinn 5-10
- kan bruke varierte undervisningsformer forankret i teori og egen erfaring, herunder valg, vurdering og utforming av oppgaver og aktiviteter
- kan bruke kvantitative og kvalitative forskningsmetoder til å gjennomføre matematikdidaktiske undersøkelser
- kan legge opp til både praktisk og teoretisk arbeid med stokastikk

Generell kompetanse:

Kandidaten

- kan delta og bidra i FoU-prosjekter og andre samarbeidsprosjekter med tanke på å forbedre matematikkfagets praksis
- har kunnskap om matematikkfagets rolle innenfor andre fag og i samfunnet for øvrig

Arbeidsformer og læringsaktiviteter

Arbeidsformene veksler mellom klasses timer, arbeid med oppgaver, individuelt og i gruppe, diskusjoner, og eventuelt muntlige og skriftlige studentpresentasjoner. Utforskende læringsprosesser skal fremme studentenes selvstendighet, analytiske ferdigheter og kritisk refleksjon.

OBLIGATORISKE ARBEIDSKRAV

Obligatorisk arbeidskrav	Antall	Godkjent antall
Annet - spesifiser i kommentarfeltet	4	4

Obligatorisk arbeidskrav	Antall	Godkjent antall
Kommentar til arbeidskrav:	<p>Det vil bli gitt fire arbeidskrav der:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ett er knyttet til praksis - tre skriftlige innleveringer <p>Semesterplanen vil opplyse om når disse arbeidsoppgavene skal utføres.</p>	
Annet - spesifiser i kommentarfeltet		
Kommentar til arbeidskrav:	Obligatoriske arbeidskrav vurderes som godkjent/ikke godkjent.	
	Obligatoriske arbeidskrav må være godkjent før en kan framstille seg til eksamen. Kandidater som står i fare for å bli nektet å gå opp til eksamen pga. manglende arbeidskrav, skal varsles om dette, jf. forskrift om studier ved HiST.	

VURDERINGER

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
Hjemmeeksamen	Individuell		3 Dager	A-F	100 %	Nei
Kommentar til vurdering:	Emnet avsluttes med en individuell skriftlig hjemmeeksamen.					
Tillatte hjelpemidler:	Alle hjelpemidler tillatt.					

NY / UTSATT EKSAMEN

LÆREMIDLER

VEKTINGSREDUKSJONER

Ingen vektingsreduksjoner i dette emnet

LGU5201P PRAKSIS, GRUNNSKOLELÆRERUTDANNING (5-10) 2. STUDIEÅR

Emnenavn (en)	Field practice, Teacher education level (5-10) year 2
Emnenavn (nn)	Praksis, Grunnskolelærerutdanning (5-10) 2. studieår
Omfang	0 Studiepoeng
Studienivå	Syklus 1
Undervisningsspråk	Norsk
Organisasjonstilhørighet	GLU5-10
Emneansvarlig	Ruth Grütters
Forkunnskapskrav	Studierettskrav: Emnet er forbeholdt studenter med studierett ved grunnskolelærerutdanningen Praksis fra første studieår må være godkjent og bestått før første praksisperiode dette studieåret
Anbefalte forkunnskaper	
Emneinnhold	Hovedtemaet for praksisopplæringen i andre studieår er eleven i 8. – 10. trinn, elevmangfoldet og elevenes møte med skole og fag. Dette omhandler: - Elevenes faglige, sosiale, kulturelle og personlige læring og utvikling på 8. – 10. trinn - Inkluderende læringsfellesskap - Variert og tilpasset opplæring, ulike arbeidsmåter - Lærerarbeid og læringsledelse i flerkulturelle klasserom og i møte med elever med spesielle behov - Klasseromskunnskap/kunnskap om ulike læringsarenaer - Aktuelle kartleggingsverktøy
Forventet læringsutbytte	KUNNSKAP Studenten <ul style="list-style-type: none">• har kunnskap om elevenes utvikling og bakgrunn som utgangspunkt for læring• har kunnskap om elevvariasjoner og tilpasset opplæring• har kunnskap om kulturelt mangfold og flerspråklighet• har kunnskap om kommunikasjon, samhandling og gruppeprosesser FERDIGHETER Studenten

- kan utvikle mål for opplæringen i ulike fag og vurdere elevenes måloppnåelse
- kan med utgangspunkt i relevant teori velge og bruke aktuelle kartleggingsverktøy i opplæringen
- kan møte mangfold og elevvariasjon gjennom differensiert opplæring
- kan selvstendig og sammen med andre planlegge, gjennomføre og vurdere undervisning i et flerkulturelt læringsfellesskap
- kan være tydelig leder og lede læringsarbeid ved å differensiere og variere arbeidsmåter etter gruppestørrelse og undervisningens hensikt

GENERELL KOMPETANSE

Studenten

- har innsikt om grunnleggende ferdigheters betydning for læring av fag og elevenes forståelse av fagkunnskap
- har utviklet bevissthet rundt egen kommunikasjons- og relasjonskompetanse
- har innsikt i egen utvikling som lærer
- kan vurdere egen lærerkompetanse og eget læringsbehov

Arbeidsformer og læringsaktiviteter

Praksis er en studie-, utprøvings- og læringsarena. Gjennom praksisstudiene skal studentene bli kjent med elevers læring og utvikling og grunnskolens innhold, arbeidsformer og organisering på 8.-10. trinn, samt få del i praksislæreres praksisteori. Gjennom observasjon, egen undervisning, veiledning og refleksjon skal studentene utvikle sin lærerrolle i et læringsfellesskap. Studentene skal ha planleggings- og undervisningsoppgaver innenfor egne studiefag. For å utnytte praksisfeltet som studiearena kan studentene også måtte delta i andre skolefag og aktiviteter.

Skriving er et viktig redskap i studentenes lærings- og kommunikasjonsprosesser i praksisopplæringa. Bruken av ulike skriftlige dokumenter må ses i sammenheng med før- og etterveiledning. Arbeidsformer og læringsaktiviteter:

Studentene skal

- observere læreres arbeid med inkludering og tilpasset opplæring
- observere og kartlegge enkeltelevers faglige ståsted og læringsstrategier knyttet til grunnleggende ferdigheter og studiefagene
- stille spørsmål til egen og andres læringsledelse og evne til å ivareta mangfoldet i elevgruppa som ledd i kritisk refleksjon
- planlegge, gjennomføre og vurdere opplæring på ungdomstrinnet og grunnleggende ferdigheter med fokus på elever med ulik erfaringsbakgrunn og ulikt faglig ståsted
- prøve ut ulike arbeidsmåter, læremidler og vurderingsmåter tilpasset 8.-10. trinn med fokus på elevmedvirkning
- gjennomføre individuell læringssamtale med elever
- delta i arbeidet med utformingen av en individuell opplæringsplan (IOP).
- bruke planleggingsdokumentet basert på didaktisk relasjonstenkning som redskap i planlegging og vurdering av undervisning
- skrive logg som refleksjon over erfaringer og se disse i lys av teori og gjeldende læreplan
- gjennomføre praksisoppgaver knyttet til fagstudiene

OBLIGATORISKE ARBEIDSKRAV

Obligatorisk arbeidskrav	Antall	Godkjent antall
Annet - spesifiser i kommentarfeltet		Obligatorisk tilstedeværelse
Kommentar til arbeidskrav:	All praksis er obligatorisk. Kun sykdom eller forhåndsgodkjent permisjon er gyldig fravær. Regler for gyldig og ugyldig fravær: Inntil 15% fravær krever dokumentasjon. Gyldig dokumentasjon er egenmelding for maks 3 dager, legemelding ved sykdom, eller forhåndsinnvilget permisjon av praksiskontoret. Gyldig fravær ut over 15% skal kompenseres med ekstradager i praksis. Ugyldig fravær blir vurdert til ikke bestått. Hele praksisen må da tas opp igjen neste gang denne praksisen arrangeres ordinært. Varighet praksis 2. studieår er 7 uker.	

VURDERINGER

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
Praksisstudier	Individuell			Bestått / ikke bestått	100 %	Nei
Kommentar til vurdering:	Praksisstudiet skjer under veiledning og kontinuerlig vurdering. Vurdering bestått/ikke bestått fastsettes av praksislærer etter drøfting med oppfølgingslærer. Når studenten står i fare for ikke å bestå, skal studenten varsles innen fastsatt frist og opplyses om hva som er påkrevd for å kunne bli vurdert til bestått. En student kan ikke klage på karakter i praksis. Studenten kan derimot klage på formelle feil i vurderingsprosessen. Studenten får en formell vurdering av praksis uttrykt med karakteren bestått/ikke bestått. Alle punkter er forankret i lover, forskrifter og reglement; nasjonale og ved HiST. Se http://hist.no/lover					
Tillatte hjelpemidler:						

NY / UTSATT EKSAMEN

LÆREMIDLER

VEKTINGSREDUKSJONER

Ingen vektingsreduksjoner i dette emnet

LGU53004 NATURFAG 2 (5-10) EMNE 1

Emnenavn (en)	Natural Science 2 (5–10) module 1
Emnenavn (nn)	Naturfag 2 (5-10) emne 1
Omfang	15 Studiepoeng
Studienivå	Syklus 1
Undervisningsspråk	Norsk
Organisasjonstilhørighet	GLU5-10
Emneansvarlig	Studieleder Ruth Grüters
Forkunnskapskrav	<p>Krav om studierett eller fullført og bestått lærerutdanning eller tilsvarende. Adgangsbegrensning, maks 35</p> <p>Prioritering ved opptak:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Studierett ved GLU m/realfag gjennom ordinært opptak til NTNU.2. Studierett ved GLU gjennom ordinært opptak til NTNU.3. Overgang fra GLU ved en annen institusjon i Norge.4. Andre som fyller kravet om fullført og bestått lærerutdanning eller tilsvarende
Anbefalte forkunnskaper	<p>Naturfag 1</p> <p>Det er en fordel å ha bakgrunn fra et eller flere av naturfagene fra videregående skole.</p>
Emneinnhold	<p>Naturfag 2, emne1, henter sine kunnskaper fra naturfagdidaktikk, biologi og kjemi.</p> <p>Emnet skal gi faglig og fagdidaktisk grunnlag for å undervise naturfag på grunnskolens 5.-10. trinn. Utdanningen skal være knyttet til praksisfeltet, og gi</p>

studentene grunnlag for på egen hånd og i samarbeid med andre å utvikle sine kunnskaper og arbeidsmåter. Det legges vekt på forskningsbasert kunnskap om elevenes faglige utvikling gjennom hele grunnskolen. Utdanningen skal gi erfaring med varierte arbeidsformer og didaktisk refleksjon som forbereder til en lærerrolle som fremmer elevenes læring og utvikling av grunnleggende ferdigheter; uttrykke seg muntlig og skriftlig, lese og regne og bruke digitale verktøy. Videre skal emnet stimulere til undring, interesse for og positiv opplevelse av naturfaget. Grunnskolelæreren skal kunne ta utgangspunkt i elevenes hverdags erfaringer i planlegging av undervisning og bruke nære og lokale læringsarenaer på en slik måte at fagstoffet konkretiseres og støtter utviklingen av det naturfaglige språket. Læreren skal også kunne ivareta flerkulturelle perspektiver i naturfagundervisningen og bidra til respekt for samers og andre urfolks tradisjonskunnskap om naturen og bruk av naturressursene.

Emnet supplerer første 30 stp (Na1), og skal sammen med Na2 Emne 2, danne grunnlag for å gi faglig trygghet på hele bredden av grunnskolefaget for 5.-10. trinn. På noen sentrale faglige og fagdidaktiske områder skal det også utvikles dypere kunnskap.

Denne emnebeskrivelsen for Naturfag 2 for 5.-10. bygger på Nasjonale retningslinjer for grunnskolelærerutdanningen 5.-10. trinn fra 2010.

Emnebeskrivelsen beskriver organisering, arbeidsformer og vurderingsordning for emnet ved Høgskolen i Sør-Trøndelag, Avdeling for lærer- og tolkeutdanning.

Forventet læringsutbytte

Kunnskap

Studenten

- har kunnskap om eksempler på hvordan naturvitenskapene har utviklet seg gjennom historien – cellebiologi/genetikk/evolusjon og kjemi
- har kunnskap om årsaker til usikkerhet og feilkilder i målinger og resultater, og hvordan disse vurderes og håndteres i kjemi
- har oversikt over cellens oppbygging og viktige livsprosesser, kjenner til forskjeller mellom celletyper og kan beskrive hvordan celler deler seg
- har forståelse av DNA-molekylets funksjon både som arvestoff og i styring og regulering i cellen, og kjenner mekanismer for hvordan egenskaper hos levende organismer påvirkes av arv og miljø
- har en helhetlig forståelse av prinsippene og mekanismene bak biologisk evolusjon, og evolusjon som grunnlaget for moderne biologi
- har kunnskap om kjemiske stoffer og deres reaksjoner på et kvantitativt nivå
- har kunnskap om sentrale laboratorieteknikker og tester med relevans til kjemi i hverdagen og miljøet
- har kunnskap om de mest sentrale stoffers kretsløp i naturen, og hvordan dette kan knyttes til miljøspørsmål og andre hovedområder i naturfag
- har gode kunnskaper om noen lokale og globale miljøutfordringer
- har kunnskap om oppbygning av viktige organiske stoffgrupper og egenskaper, samt deres betydning for levende organismer og miljøet

Ferdigheter

Studenten

- kan utvikle undervisningsopplegg i cellebiologi og kjemi som fremmer elevens undring og læring i naturfag
- kan anvende relevant naturfagsutstyr, flere modeller og praktiske aktiviteter innen cellebiologi og kjemi
- har kjennskap til hvordan en utøver en helhetlig vurderingspraksis og gir tilpasset tilbakemelding
- kan håndtere kjemikalier og lage kjemiske blandinger og løsninger
- kan finne, vurdere og henvise til informasjon og fagstoff i cellebiologi og kjemi, og anvende det i undervisning og drøftinger med kolleger
- har kjennskap til hvordan en bruker naturfaget som regifag i tverrfaglige og flerfaglige sammenhenger

Generell kompetanse

Studenten

- har god forståelse av sin egen rolle, praksis og utviklingsmuligheter som naturfaglærer
- kan ta stilling til relevante fag- og yrkesetiske problemstillinger innenfor cellebiologi/genetikk/evolusjon/kjemi og evner å løse disse i et kollegialt miljø

Arbeidsformer og læringsaktiviteter

Det vil bli brukt varierte arbeidsformer tilpasset fagemnene. Erfaringsbasert og utforskende læring med utgangspunkt i studentaktive læringselementer som feltarbeid (observasjon, undersøkelser og kartlegging av miljøforhold) og laboratoriearbeid (forsøk og eksperimenter) og argumentering vil stå sentralt. Videre utdyping av faglig og didaktisk bruk av IKT -verktøy til animasjoner, simuleringer og modelleringer innenfor naturfaglige tema inngår i oppbygningen av studentenes digitale kompetanse. Forelesningsformen vil, sammen med samtaleundervisning i klasse, bli brukt til å gi oversikt, avklare faglige problem, presentere sentral kunnskap og arbeide med eksempler og oppgaver. Studentaktive arbeidsformer med selvstudium, individuelt arbeid og arbeid i grupper med oppgaver og prosjekter, er viktige deler av studiet. Videre forventes det at studentene bruker høgskolens bibliotek og andre kilder til informasjon og læring aktivt, og forbereder seg til planlagt undervisning. Studentenes arbeid med emnet vil bli vurdert med både formative og summative vurderingsformer.

Studentene vil i løpet av studiet bli gitt et antall obligatoriske oppdrag, skriftlige og muntlige oppgaver og praktisk arbeid. Detaljene i forbindelse med organiseringen av undervisningen finnes i semesterplanen.

OBLIGATORISKE ARBEIDSKRAV

Obligatorisk arbeidskrav	Antall	Godkjent antall
Skriftlig innlevering	3	3
Kommentar til arbeidskrav:	Innleveringsoppgaver i biologi	
Skriftlig innlevering	3	3
Kommentar til arbeidskrav:	Innleveringsoppgaver i kjemi	
Annet - spesifiser i kommentarfeltet	3	3
Kommentar til arbeidskrav:	Muntlig, digital eller skriftlig rapportering fra laboratoriearbeid i biologi	
Annet - spesifiser i kommentarfeltet	4	4
Kommentar til arbeidskrav:	Muntlig, digital eller skriftlig rapportering fra laboratoriearbeid i kjemi	

Obligatorisk arbeidskrav	Antall	Godkjent antall	
Annet - spesifiser i kommentarfeltet	1	1	
Kommentar til arbeidskrav:	Et didaktisk arbeid i gruppe hvor studentene skal skrive en tekst med elever som målgruppe, og hvor de trenes i å finne, vurdere og henvise til naturfaglig informasjon og fagstoff. Studentene skal i tillegg være i stand til å drøfte teksten tema på et relevant faglig nivå		
Laboratoriearbeid	8	8	Obligatorisk tilstedeværelse
Kommentar til arbeidskrav:	8 økter laboratoriearbeid med ferdighetstrening innenfor ulike deler av emnet. Det gis ikke kompensatorisk arbeid for manglende obligatorisk tilstedeværelse.		
Annet - spesifiser i kommentarfeltet			
Kommentar til arbeidskrav:	Obligatoriske arbeidskrav vurderes som godkjent/ikke godkjent. Obligatoriske arbeidskrav må være godkjent før en kan framstille seg til eksamen. Kandidater som står i fare for å bli nektet å gå opp til eksamen pga. manglende arbeidskrav, skal varsles om dette, jf. forskrift om studier ved HiST.		

VURDERINGER

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
Skriftlig eksamen	Individuell		3 Timer	A-F	40 %	Nei
Kommentar til vurdering:	Delvurdering 1 Eksamen i biologidelen av emnet					
Tillatte hjelpemidler:	Kunnskapsløftet (2013), læreplanen i naturfag hentet fra nettsidene til Utdanningsdirektoratet eller fra emnets sider på It's learning Lommeregner med tomt minne 2 håndskrevne A4- sider som støtteark					
Skriftlig eksamen	Individuell		4 Timer	A-F	60 %	Nei
Kommentar til vurdering:	Delvurdering 2 Eksamen i kjemidelen av emnet					

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
Tillatte hjelpemidler:	Kunnskapsløftet (2013), læreplanen i naturfag hentet fra nettsidene til Utdanningsdirektoratet eller fra emnets sider på It's learning Tabeller i kjemi Lommeregner med tomt minne 3 håndskrevne A4- sider som støtteark					
Annen vurderingsform, definer i kommentarfelt	Gruppe			Bestått / ikke bestått	%	Nei
Kommentar til vurdering:	Delvurdering 3 En test innenfor ferdigheter og generell kompetanse der planlegging og evaluering inngår Alle delvurderinger må være bestått for å få bestått karakter i emnet.					
Tillatte hjelpemidler:	Alle hjelpemidler tillatt					
NY / UTSATT EKSAMEN						

LÆREMIDLER

Biologi (Cellebiologi, genetik og fysiologi)

Grindeland, J. M., Lyngved, R., & Tandberg, C. (2012): *Biologi for lærere*. Oslo: Gyldendal akademisk.

Artikler /enkeltpapirer vil komme i tillegg. Det samme gjelder stoff hentet fra nettet eller forfattet av faglærerne og publisert på It's learning.

Kjemi

Folkvord, K. & Mahan, G. (2011). Engasjerende realfag – elevaktive arbeidsmåter i biologi og kjemi. Lærerstyrt, elevaktiv undervisning i realfag. Cappelen Damm, Oslo. **st endret.**

Hannisdal, M., & Ringnes, V. (2013). *Kjemi for lærere* (2. utg.). Oslo: Gyldendal akademisk.

Finnes også som:

Hannisdal, M., & Ringnes, V. (2011). *Kjemi for lærere*. Oslo: Gyldendal akademisk.

Steen, B.-G. (2009). *Gyldendals tabeller og formler i kjemi: kjemi 1 og kjemi 2*. Oslo: Gyldendal undervisning.

Samt utdelt litteratur på forelesninger/It's learning.

Tabeller i ulike emner publisert i It's learning.

Artikler /enkeltkapitler vil komme i tillegg. Det samme gjelder stoff hentet fra nettet eller forfattet av faglærerne og publisert på It's learning.

Didaktikk

Marion, P. v., & Strømme, A. (red.).(2008). *Biologididaktikk*. Kristiansand: Høyskoleforlaget.

Sjøberg, S. (2009). *Naturfag som allmenndannelse: en kritisk fagdidaktikk*. Oslo, Gyldendal akademisk.

Artikler /enkeltkapitler vil komme i tillegg. Det samme gjelder stoff hentet fra nettet eller forfattet av faglærerne og publisert på It's learning.

C. Anbefalt støttelitteratur

Grønlien, H.K., & Tandberg, C. (2012). *Gyldendals ord og faguttrykk 2012*. Oslo: Gyldendal akademisk.

Læreverk for videregående skole kan benyttes som støttelitteratur i kjemi (Kjemi 1 og Kjemi 2).

Reece, J. B. et al. (2011). *Campbell biology* (9th ed.). Boston, Mass.: Pearson.

Finnes også som:

Campbell, N. A. et al. (2008). *Biology* (8th ed.). San Francisco, Calif.: Pearson/ Benjamin Cummings.

inkl.:*Norwegian glossary for biology eighth edition* (2009).

Eller:

Simon, E. J., Reece, J. B., Dickey, J. L., & Campbell, N. A. (2010). *Campbell essential biology with physiology*. San Francisco: Benjamin Cummings.

Finnes også som:

Campbell, N. A., Simon, E. J., & Reece, J. B. (2007). *Essential biology with physiology* (2nd ed.). San Francisco, Calif.: Pearson/Benjamin Cummings

VEKTINGSREDUKSJONER

Gammelt emne

Studiepoeng

Emnet gir, sammen med Emne 2, 100 % reduksjon i studiepoeng for avlagt eksamen i Allmennlærerutdanningens Naturfag 2/Natur- og miljøfag 2.

LGU53006 PEDAGOGIKK OG ELEVKUNNSKAP 3 (5-10)

Emnenavn (en)	Pedagogy and Pupil-related Skills 3 (5-10)
Emnenavn (nn)	Pedagogikk og elevkunnskap 3 (5-10)
Omfang	15 Studiepoeng
Studienivå	Syklus 1
Undervisningsspråk	Norsk
Organisasjonstilhørighet	GLU5-10
Emneansvarlig	Studieleder John Magne Grindeland
Forkunnskapskrav	Studierettskrav: Emnet er forbeholdt studenter med studierett ved grunnskolelærerutdanningen
Anbefalte forkunnskaper	Det er anbefalt å ha fullført Pedagogikk og elevkunnskap 2 (5-10) før en framstiller seg til eksamen.
Emneinnhold	<p>Utvikling av lærerens profesjonelle rolle og identitet</p> <p>Fra nasjonale retningslinjer:</p> <p>«Emnet bygger på de to første emnene og omhandler endringer i lærer- og elevrollen i et historisk, filosofisk, samfunnsmessig og internasjonalt perspektiv. Dette innebærer kunnskap om skolen som organisasjon, profesjonelt utviklingsarbeid og profesjonsetisk bevissthet som grunnlag for læreres samarbeid med kolleger, foresatte og ulike instanser. Dette er også hovedområdet for samarbeidet med praksisopplæringen.»</p> <p>Tema 1</p> <p>Lærerrollen i et samfunn i endring</p> <ul style="list-style-type: none">• Å være lærer før og nå• Samarbeid med en mangfoldig og flerkulturell foreldregruppe• Samarbeid med andre profesjoner• Samarbeid om overgang mellom skoleslag• Mobbing og konflikthåndtering• Profesjonsetisk bevissthet <p>Tema 2</p> <p>Skolen som organisasjon</p>

- Nivåer i organisasjonen og rammebetingelser
- Skolen som kunnskapsorganisasjon
- Skolens styringsstruktur
- Skolekultur
- Skoleutvikling

Tema 3

Skolen i samfunnet

- Utvikling av enhetsskolen
- Skolens idegrunnlag
- Endringer i elev- og lærerrollen i et idehistorisk perspektiv
- Læreplanutvikling og læreplananalyse
- Skolens samfunnsintegrerende funksjon

Tema 4

Danning og identitet

- Skolens identitetsskapende funksjon
- Interkulturell kompetanse
- Estetisk opplevelse, erfaring og erkjennelse
- Det integrerte menneske

Forventet læringsutbytte

Kunnskap

Studenten

- har kunnskap om det senmoderne samfunnet og hvordan endringer på makronivå påvirker alle nivåer i samfunnet
- har kunnskap om skolen som kompleks organisasjon, rammebetingelser og styringsstruktur, om samarbeidet med kommende kolleger i skolen, elever, foresatte og relevante instanser utenfor skolen og betydningen det har for elevenes læring og utvikling
- har kunnskap om sosialt, språklig, kulturelt og religiøst mangfold for å støtte elevenes læring i en inkluderende skole preget av dialog, toleranse og respekt for den enkelte
- har kunnskap om fellesskapets betydning for elevenes læringsprosesser
- har kunnskap om hvordan konflikter og mobbing kan forebygges og håndteres
- har kunnskap om overgangen mellom barnetrinn og ungdomstrinn og om overgangen mellom ungdomstrinn og videregående skole
- har kunnskap om sentrale faser og strategier i skolenshistoriske utvikling og om skolens og utdanningens mandat og funksjon til ulike tider i Norge
- har kunnskap om demokrati, dannelse og utvikling av identitet, og betydningen dette har for skolens virksomhet i en internasjonalisert verden
- har kunnskap om skolen som institusjon i samfunnet, og forstår samarbeidsprosesser på ulike nivå for best mulig å legge til rette for elevenes læring
- har kunnskap om hvordan rollen som pedagog har endret seg og utvikler seg

Ferdighet

Studenten

- kan ut fra kunnskap om sosiale systemer kritisk analysere samhandlinger i klasser og grupper av elever og fatte beslutninger som stimulerer elevenes læring
- kan stimulere til forståelse av demokrati og til demokratisk deltakelse og treffe begrunnede verdivalg
- kan planlegge, gjennomføre og vurdere utviklingssamtaler
- kan planlegge, etablere og opprettholde samarbeid med foresatte
- kan med utgangspunkt i teori og erfaringer frå praksis reflektere over didaktiske, fagdidaktiske og skolefaglige spørsmål knyttet til elever med ulik bakgrunn i lys av arbeidet med grunnleggende ferdigheter som del av en sammensatt kompetanse
- kan med utgangspunkt i teori og erfaringer frå praksis legge til rette for estetiske opplevelser, erfaring og erkjennelse
- kan med bakgrunn i erfaringer nyttiggjøre seg lokalt arbeids-, kultur og samfunnsliv i elevenes læringsprosesser
- kan ivareta pedagogiske oppgaver i muntlig og skriftlig kommunikasjon med ulike mottakere
- kan beherske ulike former for faglig skriving inkludert bruk av tallmessige uttrykk

Generell kompetanse

Studenten

- kan aktivt forholde seg til hvordan profesjonelle verdivalg påvirker elevenes læringsarbeid og kan kommunisere og analysere profesjonsetiske utfordringer både med hjemmet, kolleger og andre samarbeidspartnere
- kan fremme dialog, gjensidig toleranse og respekt i læringsfelleskap preget av språklig og kulturelt mangfold
- har innsikt i lærerrollens utvikling og de utfordringer læreren står overfor som oppdrager i pluralistisk og internasjonalt samfunn
- kan ivareta pedagogiske oppgaver i muntlig og skriftlig kommunikasjon
- kan ytre seg og delta i den pedagogiske debatten på ulike arenaer (fra foreldremøter og dagsaviser til faglige tidsskrifter) både analogt og digitalt

Arbeidsformer og læringsaktiviteter

I PEL legges det vekt på en prosessorientert undervisning med stor grad av studentaktivitet. Arbeidsformene vil variere mellom forelesninger, samtaler, individuelt arbeid, ulike former for gruppearbeid og anvendelse av digitale verktøy. Studentene skal gjennom hele semesteret dokumentere egen kompetanse i emnets temaområder og utvikling av egen læreridentitet. Det vil bli lagt vekt på tilknytning til praksisfeltet både som studiefelt og som arena for profesjonsutøvelse. Egenvurdering gjennom refleksjon over egen læring er en del av studieprosessen.

OBLIGATORISKE ARBEIDSKRAV

Obligatorisk arbeidskrav	Antall	Godkjent antall
Annet - spesifiser i kommentarfeltet		
Kommentar til arbeidskrav:		<ul style="list-style-type: none"> • En caseoppgave om skolen som lærende organisasjon • Obligatorisk tilstedeværelse på 3 av 4 seminarer. Seminarene spesifiseres i semesterplanen • Obligatorisk tilstedeværelse på ett for- og etterarbeid i forbindelse med praksis

Obligatorisk arbeidskrav	Antall	Godkjent antall
Annet - spesifiser i kommentarfeltet		
	Obligatoriske arbeidskrav vurderes som godkjent/ikke godkjent.	
Kommentar til arbeidskrav:	Obligatoriske arbeidskrav må være godkjent før en kan framstille seg til eksamen. Kandidater som står i fare for å bli nektet å gå opp til eksamen pga. manglende arbeidskrav, skal varsles om dette, jf. forskrift om studier ved HiST.	

VURDERINGER

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
Vurderingsmappe	Individuell			A-F	100 %	Nei
	Individuell, digital mappe som dokumenterer kunnskap innenfor emnet og utviklinga av egen profesjonskompetanse. Mappa skal vise variasjon i sjanger og digitale formater. Dokumentasjonsmaterialet skal hentes fra ulike kontekster i læringsforløpet. Mappa skal inneholde følgende elementer:					
Kommentar til vurdering:	<ul style="list-style-type: none"> • En fagtekst i gruppe om skolen som lærende organisasjon basert på et case (ca. 10 s.). • Ett undervisningsopplegg som er satt inn i en kontekst og vurdert (ca. 3 s.). • En kronikk, et innlegg i en nettdebatt eller et foredrag på et foreldremøte om en valgt problemstilling innenfor temaet danning (ca. 3s.). • Et refleksjonsnotat om egen profesjonell utvikling inkludert dokumentasjonselementer som logg, planleggingsdokument eller annet (ca. 3s.). 					
	Mappa vurderes som en helhet, men alle bidrag må være bestått for å få bestått karakter i emnet.					
Tillatte hjelpemidler:	Alle					
NY / UTSATT EKSAMEN						

LÆREMIDLER

*= kompendiet

Gustavsson, B. (1998). *Dannelse i vor tid. Om dannelsens muligheder og vilkår i det moderne samfund*. Århus. Klim. Kapitel 1, 2, 3, 4, 5, 7, 9. (ca. 160 s.)

- *Haugseth, J. F. (2013). *Sosiale medier i samfunnet*. Oslo. Universitetsforlaget. (Kapittel 7, 8, 20 s.)
- *Hellesnes, J. (1992/ 1969). Ein utdana mann og eit dana menneske. Framlegg til eit utvida daningsomgrep. I: Dale, E. L. (red.): *Pedagogisk filosofi*. Oslo. Ad Notam Gyldendal. (25 s.)
- *Lauvås, P. og Handal, G. (2014). *Veiledning og praktisk yrkesteori* (3. utg.). Oslo. Cappelen Damm Akademisk. (17 s.)
- Løvlie, L. (2013). Verktøyskolen. I: *Norsk pedagogisk tidsskrift*. Nr. 3/2013: <http://www.idunn.no/npt/2013/03/verktoeyskolen> (14 s.)
- *Løvlie, L. (2013). John Dewey: Danning til demokrati. I: Straume, S. (red.): *Danningens filosofihistorie*. Oslo. Gyldendal Norsk Forlag. (11 s.)
- Irgens, E.J. (2007). *Profesjon og organisasjon: å arbeide som profesjonsutdannet*. Bergen. Fagbokforlaget. (235 s.)
- *Irgens, E.J. (2010). Rom for arbeid: Lederen som konstruktør av den gode skole. I: Andreassen, R.-A., Irgens, E. J. og Skaalvik, E. M. (red.) *Kompetent skoleledelse*. Trondheim. Tapir akademisk forlag. (20 s.)
- *Munthe, E & Postholm, M.B.(2012). Læreres profesjonelle læring i skolen. I: Postholm, M.B, Haug, P., Munthe, E. og Krumsvik R.J. (red.): *Lærere i skolen som organisasjon*. Kristiansand. Cappelen Damm Høyskoleforlaget. (17 s.)
- Munthe, E., Baugstø, T. og Haldorsen, A.-K. (2013). Japanske takter i Bømlo kommune. I: *Bedre skole* 1/2013: https://www.utdanningsforbundet.no/upload/Tidsskrifter/Bedre%20Skole/BS_1_2013/BS_1-13_web_Munthe_Baugsto_Haldorsen.pdf
- Ohnstad, F. O (2015). *Profesjonsetikk i skolen. Læreres etiske ansvar* (2. utg.). Oslo. Cappelen Damm Akademisk.
- Samnøy, S. (2015). *På samme lag. Samarbeid mellom hjem og skole*. Oslo. Gyldendal akademisk.
- *Stiegler, J. E & Hiebert, J. (1999). Beyond reform: Japan's approach to the improvement of classroom teaching I: *The Teaching Gap*. New York. Free Press. (24 s.)
- *Sundsdal, E. (2013). Richard Rorty: Med håp om en bedre fremtid. I: Straume, S. (red.): *Danningens filosofihistorie*. Oslo. Gyldendal Norsk Forlag. (11 s.)
- *von Öttingen, A. (2007). Jean-Jacques Rousseau: Den moderne – paradoksale – oppdragelse. I: Steinsholt, K. og Løvlie, L. (red.): *Pedagogikkens mange ansikter*. Oslo. Universitetsforlaget. (10 s.)

Anbefalt tilleggs litteratur

Profesjonsetikk og lærerprofesjonalitet

Afdal, G., Røthing, Å. og Schjetne, E. (red.). (2014). *Empirisk etikk i pedagogiske praksiser*. Oslo. Cappelen Damm Akademisk.

Kvalnes, Ø. (2014). *Etikk for lærere*. Oslo. Universitetsforlaget.

Kvernbekk, T. (red.). (2001). *Pedagogikk og lærerprofesjonalitet*. Oslo. Gyldendal Akademisk.

Utdanningsforbundet (2012). *Lærerprofesjonens etiske plattform* https://www.utdanningsforbundet.no/upload/L%C3%A6rerprof_etiske_plattform_plakat%20A3%20bm_ny%2031.10.12.pdf

Utdanningsforbundet (2014). *Brosjyre om lærerprofesjonens etiske plattform* <https://www.utdanningsforbundet.no/Hovedmeny/Profesjonsetikk/Om-larerprofesjonens-etikk/Larerprofesjonens-etiske-plattform-pa-123/>

Idéhistorie og danningsteori

Foros, B. P. og Vettesen, A. J. (2012). *Angsten for oppdragelse. Et samfunnetisk perspektiv på dannelse*. Oslo. Universitetsforlaget.

Kemp, P. (2005). *Verdensborgeren som pædagogisk ideal*. København. Hans Reitzels forlag.

Steinsholt, K. og Dobson, S. (red.). (2011). *Dannelse. Introduksjon til et ullent pedagogisk landskap*. Trondheim. Tapir.

Steinsholt, K. og Løvlie, L. (red.). (2007). *Pedagogikkens mange ansikter. Pedagogisk idehistorie fra antikken til det postmoderne*. Oslo. Universitetsforlaget.

Thuen, H. (2008). *Om barnet. Oppdragelse, opplæring og omsorg gjennom historien*. Oslo. Abstrakt forlag.

Skole og samfunn

Befring, E. (2012). *Skolen for barnas beste*. Oslo. Det norske samlaget.

Haugen, C. R. og Hestbek, T. A. (red.). (2014). *Pedagogikk, politikk og etikk. Demokratiske utfordringer i norsk skole*. Oslo. Universitetsforlaget.

Imsen, G. (2009): *Lærerens verden*. Oslo. Universitetsforlaget.

Kap. 3, 4, 5, 8, 12, 14, 15

Malkenes, S. (2014). *Bak fasaden i Osloskolen*. Oslo. Res Publica.

Marsdal, M. (2014). *Lærerkoden: Indre motivasjon og kampen om norsk skole*. Oslo. Manifest forlag.

Skoleutvikling og organisasjonslæring

Brekke, M. og Tiller, T. (2013). *Læreren som forsker. Innføring i forskningsarbeid i skolen*. Oslo. Universitetsforlaget.

Steen-Olsen, T. og Postholm, M. B. (red.). (2009). *Å utvikle en lærende skole. Aksjonsforskning og aksjonslæring i praksis*. Kristiansand. Høyskoleforlaget.

Skole-hjem samarbeid

Nordahl, T. (2007). *Hjem og skole. Hvordan skape et bedre samarbeid?* Oslo. Universitetsforlaget.

Bø, I. (2011). *Foreldre og fagfolk* (3. utg.). Oslo. Universitetsforlaget.

Flerkulturell pedagogikk

Aasen, J. (2012). *Flerkulturell pedagogikk* (Rev. utg.). Lillehammer. Oplandske bokforlag.

Banks, J. A. & Banks, C. A. (2009). *Multicultural Education: Issues and Perspectives* (7th ed.). Hoboken: Wiley.

Andre aktuelle lenker

Utdanningsdirektoratet: www.udir.no

Ludvigsenutvalget: <https://blogg.regjeringen.no/fremtidensskole/>

VEKTINGSREDUKSJONER

Ingen vektingsreduksjoner i dette emnet

LGU53005 NATURFAG 2 (5-10) EMNE 2

Emnenavn (en)	Natural Science 2 (5–10) module 2
Emnenavn (nn)	Naturfag 2 (5-10) emne 2
Omfang	15 Studiepoeng
Studienivå	Syklus 1
Undervisningsspråk	Norsk
Organisasjonstilhørighet	GLU5-10
Emneansvarlig	Studieleder Ruth Grütters
Forkunnskapskrav	Krav om studierett eller fullført og bestått lærerutdanning eller tilsvarende. Adgangsbegrensning, maks 35

Prioritering ved opptak:

1. Studierett ved GLU m/realfag gjennom ordinært opptak til NTNU.
2. Studierett ved GLU gjennom ordinært opptak til NTNU.
3. Overgang fra GLU ved en annen institusjon i Norge.
4. Andre som fyller kravet om fullført og bestått lærerutdanning eller tilsvarende

Anbefalte forkunnskaper

Naturfag 1

Det er en fordel å ha bakgrunn fra et eller flere av naturfagene fra videregående skole.

Emneinnhold

Naturfag 2, emne 2 henter sine kunnskaper fra naturfagdidaktikk, biologi, fysikk, geofag, astronomi og teknologi.

Emnet skal gi faglig og fagdidaktisk grunnlag for å undervise naturfag på grunnskolens 5.-10. trinn. Utdanningen skal være knyttet til praksisfeltet, og gi studentene grunnlag for på egen hånd og i samarbeid med andre å utvikle sine kunnskaper og arbeidsmåter. Det legges vekt på forskningsbasert kunnskap om elevenes faglige utvikling gjennom hele grunnskolen. Utdanningen skal gi erfaring med varierte arbeidsformer og didaktisk refleksjon som forbereder til en lærerrolle som fremmer elevenes læring og utvikling av grunnleggende ferdigheter; uttrykke seg muntlig og skriftlig, lese og regne og bruke digitale verktøy. Videre skal emnet stimulere til undring, interesse for og positiv opplevelse av naturfaget. Grunnskolelæreren skal kunne ta utgangspunkt i elevenes hverdags erfaringer i planlegging av undervisning og bruke nære og lokale læringsarenaer på en slik måte at fagstoffet konkretiseres og støtter utviklingen av det naturfaglige språket. Læreren skal også kunne ivareta flerkulturelle perspektiver i naturfagundervisningen og bidra til respekt for samers og andre urfolks tradisjonskunnskap om naturen og bruk av naturressursene.

Emnet supplerer Na2 Emne1 , 15 stp, og skal sammen med de to emnene i Na1 danne grunnlag for å gi faglig trygghet på hele bredden av grunnskolefaget for 5.-10. trinn. På noen sentrale faglige og fagdidaktiske områder skal det også utvikles dypere kunnskap.

Denne emnebeskrivelsen for Naturfag 2 for 5.-10. bygger på Nasjonale retningslinjer for grunnskolelærerutdanningen 5.-10. trinn fra 2010.

Emnebeskrivelsen beskriver organisering, arbeidsformer og vurderingsordning for emnet ved Høgskolen i Sør-Trøndelag, Avdeling for lærer- og tolkeutdanning.

Forventet læringsutbytte

Kunnskap

Studenten

- har kunnskap om eksempler på hvordan naturvitenskapene har utviklet seg gjennom historien – fysiologi og fysikk
- har kunnskap om årsaker til usikkerhet og feilkilder i målinger og resultater, og hvordan disse vurderes og håndteres i fysikk
- har kunnskaper om grunnleggende magnetisme, elektronikk, elektrisitet og det elektriske energisystemet, og kjenner relevante forsøk og enkle beregninger
- har kunnskaper om energibevaring, energikvalitet, fornybare og ikke-fornybare energikilder
- har kunnskap om kreftene i naturen, atom- og kjernefysikk og samfunnsmessige og etiske problemstillinger knyttet til utnyttelse av kjerneenergi
- har kunnskap om eksempler på teknologi som har ført til store sprang i historien
- har kunnskap om hvordan universet har oppstått og utviklet seg, og hvordan romfart og romforskning har bidratt til kunnskap om solsystemet og universet
- har kunnskap om de store værsystemene som bestemmer mye av vær og klima i Norge, og hvordan vær og klima påvirker naturen og samfunnet
- har kunnskap om kroppens organsystemer, fosterutvikling og fødsel
- har kunnskap om helsemessige aspekter relatert til humanfysiologien

- har oversikt over virkninger av rusmidler og rusmiddelrelaterte helseskader
- har kunnskap om pubertet, seksualitet og helsemessige tema knyttet til dette
- har kunnskap om næringsstoffer og kan sette disse i sammenheng med kosthold og livsstilsykdommer

Ferdigheter

Studenten

- kan utvikle undervisningsopplegg i fysiologi og fysikk som fremmer elevens undring og læring i naturfag
- kan anvende relevant naturfagsutstyr, flere modeller og praktiske aktiviteter innen fysiologi og fysikk
- kan utøve en helhetlig vurderingspraksis og gi tilpasset tilbakemelding
- kan finne, vurdere og henviser til naturfaglig informasjon og fagstoff i fysiologi og fysikk, og anvende det i undervisning og drøftinger med kolleger
- kan planlegge, gjennomføre og vurdere teknologi- og designprosjekter med et flerfaglig perspektiv, med problemstillinger knyttet til bruk av elektronikk
- kan bruke naturfaget som regifag i tverrfaglige og flerfaglige sammenhenger

Generell kompetanse

Studenten

- har god forståelse av og oversikt over sin egen rolle, praksis og utviklingsmuligheter som naturfaglærer
- kan ta stilling til relevante fag- og yrkesetiske problemstillinger innenfor fysiologi/fysikk og evner å løse disse i et kollegialt miljø

Arbeidsformer og læringsaktiviteter

Det vil bli brukt varierte arbeidsformer tilpasset fagemnene. Erfaringsbasert og utforskende læring med utgangspunkt i studentaktive læringselementer som feltarbeid (observasjon, undersøkelser og kartlegging av miljøforhold) og laboratoriearbeid (forsøk og eksperimenter) og argumentering vil stå sentralt. Videre utdyping av faglig og didaktisk bruk av IKT -verktøy til animasjoner, simuleringer og modelleringer innenfor naturfaglige tema inngår i oppbygningen av studentenes digitale kompetanse. Forelesningsformen vil, sammen med samtaleundervisning i klasse, bli brukt til å gi oversikt, avklare faglige problem, presentere sentral kunnskap og arbeide med eksempler og oppgaver. Studentaktive arbeidsformer med selvstudium, individuelt arbeid og arbeid i grupper med oppgaver og prosjekter, er viktige deler av studiet. Videre forventes det at studentene bruker høgskolens bibliotek og andre kilder til informasjon og læring aktivt, og forbereder seg til planlagt undervisning. Studentenes arbeid med emnet vil bli vurdert med både formative og summative vurderingsformer.

Studentene vil i løpet av studiet bli gitt et antall obligatoriske oppdrag, skriftlige og muntlige oppgaver og praktisk arbeid. Detaljene i forbindelse med organiseringen av undervisningen finnes i semesterplanen.

OBLIGATORISKE ARBEIDSKRAV

Obligatorisk arbeidskrav	Antall	Godkjent antall
Skriftlig innlevering	2	2
Kommentar til arbeidskrav:	Innleveringsoppgaver i biologi	

Obligatorisk arbeidskrav	Antall	Godkjent antall	
Skriftlig innlevering	2	2	
Kommentar til arbeidskrav:	Innleveringsoppgaver i fysikk		
Laboratoriearbeid	4	4	Obligatorisk tilstedeværelse
Kommentar til arbeidskrav:	4 økter laboratoriearbeid med ferdighetstrening innenfor ulike deler av emnet. Det gis ikke kompensatorisk arbeid for manglende obligatorisk tilstedeværelse.		
Rapport(er)	3	3	
Kommentar til arbeidskrav:	Muntlig, digital eller skriftlig rapportering fra laboratoriearbeid i fysikk. Rapportene skal skrives/presenteres fra de laboratorieøvelser der studenten har vært til stede for at rapportene skal kunne godkjennes.		
Rapport(er)	1	1	
Kommentar til arbeidskrav:	Muntlig, digital eller skriftlig rapportering i teknologi og design		
Annet - spesifiser i kommentarfeltet	1	1	
Kommentar til arbeidskrav:	Et didaktisk arbeid i gruppe muntlig eller skriftlig, som redegjør for hvordan naturvitenskapen har utviklet seg gjennom historien		
Annet - spesifiser i kommentarfeltet			
Kommentar til arbeidskrav:	Obligatoriske arbeidskrav vurderes som godkjent/ikke godkjent. Obligatoriske arbeidskrav må være godkjent før en kan framstille seg til eksamen. Kandidater som står i fare for å bli nektet å gå opp til eksamen pga. manglende arbeidskrav, skal varsles om dette, jf. forskrift om studier ved HiST.		

VURDERINGER

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
Muntlig	Individuell			A-F	40 %	Nei
Kommentar til vurdering:	Delvurdering 1 Biologi					

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
Tillatte hjelpemidler:	Ingen hjelpemidler tillatt					
Skriftlig eksamen	Individuell		4 Timer	A-F	60 %	Nei
Kommentar til vurdering:	Delvurdering 2 Fysikk					
Tillatte hjelpemidler:	<ul style="list-style-type: none"> • Kunnskapsløftet (2013), læreplanen i naturfag hentet fra nettsidene til Utdanningsdirektoratet eller fra emnets sider på It's learning • Tabeller i fysikk • Lommeregner med tomt minne 					
Annen vurderingsform, definer i kommentarfelt	Gruppe		6 Timer	Bestått / ikke bestått	%	Nei
Kommentar til vurdering:	Delvurdering 3 Laboratoriearbeid i biologi: disseksjoner Inkludert muntlig, digital eller skriftlig rapportering					
Tillatte hjelpemidler:	Alle hjelpemidler tillatt					
Annen vurderingsform, definer i kommentarfelt	Gruppe		6 Timer	Bestått / ikke bestått	%	Nei
Kommentar til vurdering:	Delvurdering 4 En test i ferdigheter og generell kompetanse, knyttet til seksualundervisning Alle delvurderingene må være bestått for å få bestått karakter i emnet.					
Tillatte hjelpemidler:						
NY / UTSATT EKSAMEN						

LÆREMIDLER

Callin, P., Pålsgård, J., Stadsnes, R., & Tellefsen, C. W. (2012). *Ergo: [Fysikk 1]* (2. utg.). Oslo: Aschehoug.

Finnes også som:

Callin, P., Pålsgård, J., Stadsnes, R., & Tellefsen, C. W. (2007). *Ergo: Fysikk 1: Grunnbok*. Oslo: Aschehoug.

Callin, P., Pålsgård, J., Stadsnes, R., & Tellefsen, C. W. (2012). *Ergo: [Fysikk 2]* (2. utg.). Oslo: Aschehoug.

Finnes også som:

Callin, P., Pålsgård, J., Stadsnes, R., & Tellefsen, C. W. (2008). *Ergo: Fysikk 2: Grunnbok*. Oslo: Aschehoug.

Grindeland, J. M., Lyngved, R., & Tandberg, C. (2012). *Biologi for lærere*. Oslo: Gyldendal akademisk.

Na130 Laboratorieøvelser i fysikk. Tapir kompendium.

Samt utdelt litteratur på forelesninger/It's learning.

Anbefalt litteratur:

Angell, C., Bungum, B., Henriksen, E. K., Kolstø, S. D., Persson, J., & Renstrøm, R. (2011). *Fysikkdidaktikk*. Kristiansand: Høyskoleforlaget.

Grimenes, A. A., Jerstad, P., & Sletbak, B. (2011). *Grunnleggende fysikk for universitet og høyskole*. Oslo: Cappelen Damm.

Ridpath, I. (2000). *Stjerner og planeter*. Oslo: Teknologisk forlag.

Sand, O., Sjaastad, Ø. V., Haug, E., & Bjålie, J. G. (2006). *Menneskekroppen: fysiologi og anatomi* (2. utg.). Oslo: Gyldendal akademisk.

Reece, J. B. et al. (2011). *Campbell biology* (9th ed.). Boston, Mass.: Pearson.

Finnes også som:

Campbell, N. A. et al. (2008). *Biology* (8th ed.). San Francisco, Calif.: Pearson/ Benjamin Cummings.

inkl.: *Norwegian glossary for biology eighth edition* (2009).

Simon, E. J., Reece, J. B., Dickey, J. L., & Campbell, N. A. (2010). *Campbell essential biology with physiology*. San Francisco: Benjamin Cummings.

Finnes også som:

Campbell, N. A., Simon, E. J., & Reece, J. B. (2007). *Essential biology with physiology* (2nd ed.). San Francisco, Calif.: Pearson/Benjamin Cummings.

Sjøberg, S. (2009). *Naturfag som allmenndannelse: en kritisk fagdidaktikk*. Oslo: Gyldendal akademisk.

Øgrim, O., & Andersen, S. L. (2005). *Eksperimentboka: 191 forsøk fra Fysikk på roterommet*. Oslo: Kolofon.

VEKTINGSREDUKSJONER

Gammelt emne	Studiepoeng
Emnet gir 100 % reduksjon i studiepoeng for avlagt eksamen i Allmennlærerutdanningens Naturfag 2/Natur- og miljøfag 2.	

LGU53002 PEDAGOGIKK OG ELEVKUNNSKAP 4 (5-10)

Emnenavn (en)	Pedagogy and Pupil-related Skills 4 (5-10)
Emnenavn (nn)	Pedagogikk og elevkunnskap 4 (5-10)
Omfang	15 Studiepoeng
Studienivå	Syklus 1
Undervisningsspråk	Norsk
Organisasjonstilhørighet	GLU5-10
Emneansvarlig	Studieleder John Magne Grindeland
Forkunnskapskrav	Studierettskrav: Emnet er forbeholdt studenter med studierett ved grunnskolelærerutdanningen
Anbefalte forkunnskaper	Det er anbefalt å ha fullført Pedagogikk og elevkunnskap 2 og 3 (5-10) før arbeidet med bacheloroppgaven avsluttes.
Emneinnhold	<p>Bacheloroppgave, vitenskapsteori og forskningsmetode</p> <p>Oppgaven skal være profesjonsrettet. Det innebærer at den skal knyttes til undervisning i grunnskolen eller til andre sider ved skolens virksomhet. Tematisk skal bacheloroppgaven normalt forankres i studentens undervisningsfag de tre første årene og/eller i faget pedagogikk og elevkunnskap.</p> <p>Bacheloroppgaven skal være et selvstendig og forskningsbasert skriftlig arbeid der kandidaten skal formulere og svare på en valgt problemstilling. Oppgaven skal knyttets til praksisopplæringen eller andre sider ved skolens virksomhet. Det innebærer at problemstillingen skal reflektere sentrale praktiske, faglige og pedagogiske utfordringer i grunnskolens virksomhet. Hensikten med oppgaven er å gi en helhetlig og sammenhengende framstilling og refleksjon om sentrale spørsmål i profesjonsutøvelsen.</p> <p>Tema 1: Å være forskende lærer</p> <ul style="list-style-type: none">• Forskningsetikk• Formålstjenlige tekster: Praksisfortelling, forskerlogg

Tema 2: Vitenskapsteori

- Induktiv og deduktiv tilnærming
- Naturvitenskapelig og humanistisk forskningsparadigme
- Hermeneutikk

Tema 3: Metode

- Innhenting av data: Observasjon, intervju, spørreskjema, elevprodukter, dokumentanalyse
- Analyse av data: tolking av kvalitative og kvantitative data
- Forskningens troverdighet og relevans

Forventet læringsutbytte

Kunnskap

Studenten

- har kunnskap om sentrale vitenskapsteoretiske spørsmålsstillinger i utdanningsforskning
- har innsikt i sentrale spørsmål knyttet til forskningsmetoder med relevans for studier av virksomhet i og omkring skolen
- har kunnskap om sentrale praktiske, faglige og pedagogiske utfordringer i grunnskolens virksomhet som er utviklet gjennom bacheloroppgaven
- har inngående kunnskap om det emnet som den enkelte har fordypet seg i gjennom bacheloroppgaven

Ferdighet

Studenten

- kan kritisk analysere relevant forskning om læringsarbeid og hvilken betydning denne kan ha for undervisningen og for alle elevers læring
- kan planlegge og delta i utviklings- og endringsprosesser i skolen, og kan kritisk vurdere disse i etterkant
- kan anvende vitenskapsteoretisk og metodisk kunnskap i utformingen av egen bacheloroppgave
- har tilegnet seg ferdigheter i akademisk skriving

Generell kompetanse

Studenten

- kan vise et faglig engasjement i viktige spørsmål om skole og opplæring, og på et forskningsmessig grunnlag kunne analysere og formidler et sammensatt fagstoff på en overbevisende måte
- kan selvstendig forholde seg til forskningsetiske problemstillinger

Arbeidsformer og læringsaktiviteter

Å skrive en bacheloroppgave er det faglige kravet dette semestret. Veiledning, både i gruppe og individuelt vil være hovedarbeidsform. En del av veiledninga vil bli organisert som arbeidsseminarer med krav til obligatorisk deltakelse. I tillegg vil det bli forelesninger i vitenskapsteori og metode.

SUPPLERENDE OPPLYSNINGER

Arbeidet med bacheloroppgaven starter imidlertid allerede i høstsemesteret med innsirkling av tema og problemstilling.

OBLIGATORISKE ARBEIDSKRAV

Obligatorisk arbeidskrav	Antall	Godkjent antall
Annet - spesifiser i kommentarfeltet		
Kommentar til arbeidskrav:	- Obligatorisk tilstedeværelse på 2 oppgaveseminarer - Innlevering av førsteutkast til bacheloroppgaven - 1 obligatorisk veiledning på bacheloroppgaven	
	Det gis ikke kompensatorisk arbeid for manglende obligatorisk tilstedeværelse.	
Annet - spesifiser i kommentarfeltet		
Kommentar til arbeidskrav:	Obligatoriske arbeidskrav vurderes som godkjent/ikke godkjent.	
	Obligatoriske arbeidskrav må være godkjent før en kan framstille seg til eksamen. Kandidater som står i fare for å bli nektet å gå opp til eksamen pga. manglende arbeidskrav, skal varsles om dette, jf. forskrift om studier ved HiST.	

VURDERINGER

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
Annen vurderingsform, definer i kommentarfelt	Individuell			A-F	100 %	Nei
Kommentar til vurdering:	Individuell bacheloroppgave					
Tillatte hjelpemidler:	Alle					

NY / UTSATT EKSAMEN

LÆREMIDLER

Bjørndal, C. R. P. (2011). *Det vurderende øyet: observasjon, vurdering og utvikling i undervisning og veiledning* (2. utg.). Oslo: Gyldendal akademisk. s. 32-63.

Finnes også som:

Bjørndal, C. R. P. (2002). *Det vurderende øyet: observasjon, vurdering og utvikling i undervisning og veiledning*. Oslo: Gyldendal akademisk.

Christoffersen, L., & Johannessen, A. (2012). *Forskningsmetode for lærerutdanningene*. Oslo: Abstrakt forlag. 178 s.

Elstad, J. I. (2010). Spørreskjemaundersøkelsens fallgruber. I D. Album, M. N. Hansen & K. Widerberg (red.), *Metodene våre: eksempler fra samfunnsvitenskapelig forskning* (s. 155-169). Oslo: Universitetsforlaget.

Klette, K. (1998). Klasseromsforskning - i spenningsfeltet mellom systematisk observasjon og etnografiske nærstudier. I K. Klette (red.), *Klasseromsforskning på norsk* (s. 13-35). Oslo: Ad notam Gyldendal.

Kvale, S. (2005). Om tolkning af kvalitative forskningsinterviews. *Nordisk pedagogik*, 25(1), 3-15:

Tilgjengelig fra:

http://www.idunn.no/ts/np/2005/01/om_tolkning_af_kvalitative_forskningsinterviews

Nilsen, S. E., & Wasenden, W. (2005). Kvantitative metoder for datainnsamling og analyse. I A. Howe, K. Høium, G. Kvernmo & I. R. Knutsen (red.), *Studenten som forsker i utdanning og yrke: vitenskapelig tenkning og metodebruk* (Læremidler for profesjonsutdanning 4/2005, s. 246-268). Bekkestua: Høgskolen.

Nilssen, V. (2012). *Analyse i kvalitative studier: den skrivende forskeren*. Oslo: Universitetsforlaget.

Nyeng, F. (2012). *Nøkkelbegreper i forskningsmetode og vitenskapsteori*. Bergen: Fagbokforlaget.

Mulig bok for noen tema:

Askeland, N., Maagerø, E. & Aamotsbakken, B. (2013). *Læreboka: studier av ulike læreboktekster*. Trondheim: Akademika. (290 s.)

Selvvalgt pensum i tilknytning til oppgaven kommer i tillegg.

VEKTINGSREDUKSJONER

Ingen vektingsreduksjoner i dette emnet

LGU5301P PRAKSIS, GRUNNSKOLELÆRERUTDANNING (5-10) 3. STUDIEÅR

Emnenavn (en)	Field practice, Teacher education level (5-10) year 3
Emnenavn (nn)	Praksis, Grunnskolelærerutdanning (5-10) 3. studieår
Omfang	0 Studiepoeng
Studienivå	Syklus 1
Undervisningsspråk	Norsk
Organisasjonstilhørighet	GLU5-10
Emneansvarlig	Ruth Grütters
Forkunnskapskrav	<p>Studierettskrav: Emnet er forbeholdt studenter med studierett ved grunnskolelærerutdanningen</p> <p>Praksis fra andre studieår må være godkjent og bestått før første praksisperiode dette studieåret.</p>
Anbefalte forkunnskaper	
Emneinnhold	<p>I tredje studieår vil studentene arbeide videre med hovedtemaene fra første og andre studieår. Et nytt hovedtema for praksisopplæringen for tredje og studieår er skolen som organisasjon og samarbeid med foresatte og andre sentrale instanser utenfor skolen. Dette omhandler:</p> <ul style="list-style-type: none">- Lærerarbeidet på organisasjonsnivå og i profesjonelle fellesskap- Samarbeid med foresatte, PPT og andre aktører- Kvalitetssystem som verktøy for læring og skoleutvikling- Skole- og elevdemokrati, foresatte og elevers rettigheter- Overganger mellom trinnene- Forskningsbasert kunnskap som utgangspunkt for endring og utvikling i skolen- Lokalt læreplan- og utviklingsarbeid på praksisskolen
Forventet læringsutbytte	<p>KUNNSKAP</p> <p>Studenten</p> <ul style="list-style-type: none">• har kunnskap om kvalitetssystem som verktøy for læring og skoleutvikling• har kunnskap om lærerarbeidet på organisasjonsnivå• har kunnskap om forsknings- og utviklingsarbeid i praksisskolen• har kunnskap om skolen som organisasjon og samfunnsinstitusjon

FERDIGHET

Studenten

- kan selvstendig og sammen med andre planlegge, gjennomføre og vurdere undervisning for elevgrupper av ulik størrelse på ungdomstrinnet
- kan planlegge, gjennomføre og vurdere opplæring i fagene på ungdomstrinnet
- kan planlegge undervisning med utgangspunkt i planer for ulike perioder på ungdomstrinnet
- kan planlegge, gjennomføre og vurdere foreldremøter
- kan samhandle med kolleger, skoleledelse, foresatte og andre aktører i skolen
- kan med basis i teori og forskning identifisere mobbing og trakassering og drøfte måter dette kan håndteres på

GENERELL KOMPETANSE

Studenten

- kan vurdere skolen i forhold til samfunnsmandatet
- har utviklet læreridentitet basert på profesjonelle og yrkesetiske perspektiver
- har kunnskap, engasjement og metoder for å videreutvikle seg selv, sitt yrke og framtidig arbeidsplass gjennom kollegialt samarbeid og samhandling med eksterne aktører på ungdomstrinnet

Arbeidsformer og læringsaktiviteter

Praksis er en studie-, utprøvnings- og læringsarena. Emneinnholdet og arbeidet med bacheloroppgave krever at det settes av god tid til praksis som studiearena. Studentenes forståelse for skolen som organisasjon og skolens endrings- og utviklingsprosesser må utfordres gjennom observasjon, diskusjon og refleksjon.

Gjennom observasjon, egen undervisning, veiledning og refleksjon skal studentene bli kjent med elevers læring og utvikling på ungdomstrinnet samt utvikle sin lærerrolle i et læringsfellesskap. Studentene skal ha planleggings- og undervisningsoppgaver innenfor egne studiefag. For å utnytte praksisfeltet som studiearena kan studentene også måtte delta i andre skolefag og aktiviteter.

Skriving er et viktig redskap i studentenes lærings- og kommunikasjonsprosesser i praksisopplæringa. Bruken av ulike skriftlige dokumenter må ses i sammenheng med før- og etterveiledning. Arbeidsformer og læringsaktiviteter:

Studentene skal

- observere og kartlegge særtrekk ved skolen som organisasjon og praksisskolens utviklingsarbeid
- stille kritiske spørsmål til skolens og egen virksomhet som grunnlag for eget bachelorprosjekt
- planlegge, gjennomføre og vurdere variert undervisning med utgangspunkt i ukeplaner/halvårsplaner/årsplaner for elever i på ungdomstrinnet
- observere, planlegge, gjennomføre og vurdere opplæring i fagene på ungdomstrinnet og få erfaring med elevgrupper av ulik størrelse
- delta i teammøter, møter med foresatte og, om mulig møter, med skolens eksterne samarbeidspartnere
- bruke planleggingsdokumentet basert på didaktisk relasjonstenkning som redskap i planlegging og vurdering av undervisning
- skrive logg som refleksjon over erfaringer og se disse i lys av teori, egen profesjonsetikk og gjeldende læreplan
- gjennomføre praksisoppgaver knyttet til fagstudiene

OBLIGATORISKE ARBEIDSKRAV

Obligatorisk arbeidskrav	Antall	Godkjent antall
Annet - spesifiser i kommentarfeltet		Obligatorisk tilstedeværelse
Kommentar til arbeidskrav:	All praksis er obligatorisk. Kun sykdom eller forhåndsgodkjent permisjon er gyldig fravær. Regler for gyldig og ugyldig fravær: Inntil 15% fravær krever dokumentasjon. Gyldig dokumentasjon er egenmelding for maks 3 dager, legemelding ved sykdom, eller forhåndsinnvilget permisjon av praksiskontoret. Gyldig fravær ut over 15% skal kompenseres med ekstradager i praksis. Ugyldig fravær blir vurdert til ikke bestått. Hele praksisen må da tas opp igjen neste gang denne praksisen arrangeres ordinært. Varighet praksis 3. studieår er 5 uker.	

VURDERINGER

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
Praksisstudier	Individuell			Bestått / ikke bestått	100 %	Nei
Kommentar til vurdering:	Praksisstudiet skjer under veiledning og kontinuerlig vurdering. Vurdering bestått/ikke bestått fastsettes av praksislærer etter drøfting med oppfølgingslærer. Når studenten står i fare for ikke å bestå, skal studenten varsles innen fastsatt frist og opplyses om hva som er påkrevd for å kunne bli vurdert til bestått. En student kan ikke klage på karakter i praksis. Studenten kan derimot klage på formelle feil i vurderingsprosessen. Studenten får en formell vurdering av praksis uttrykt med karakteren bestått/ikke bestått. Alle punkter er forankret i lover, forskrifter og reglement; nasjonale og ved HiST. Se http://hist.no/lover					
Tillatte hjelpemidler:						

NY / UTSATT EKSAMEN

LÆREMIDLER

VEKTINGSREDUKSJONER

Ingen vektingsreduksjoner i dette emnet

LGU5402P PRAKSIS, GRUNNSKOLELÆRERUTDANNING (5-10) 4. STUDIEÅR

Emnenavn (en)	Field practice, Teacher education level (5-10) year 4
Emnenavn (nn)	Praksis, Grunnskolelærerutdanning (5-10) 4. studieår
Omfang	0 Studiepoeng
Studienivå	Syklus 1
Undervisningsspråk	Norsk
Organisasjonstilhørighet	GLU5-10
Emneansvarlig	Studieleder Ruth Grütters
Forkunnskapskrav	Studierettskrav: Emnet er forbeholdt studenter med studierett ved grunnskolelærerutdanningen Praksis fra tredje studieår må være godkjent og bestått før første praksisperiode dette studieåret
Anbefalte forkunnskaper	
Emneinnhold	I fjerde studieår vil studentene arbeide videre med hovedtemaene fra første, andre og tredje studieår. Et nytt hovedtema for praksisopplæringen for fjerde studieår er skolen som organisasjon og det profesjonelle fellesskapet. Dette omhandler: <ul style="list-style-type: none">- Lærerens rettigheter og plikter- Kvalitetssystem som verktøy for læring og skoleutvikling- Forskningsbasert kunnskap som utgangspunkt for endring og utvikling i skolen- Lokalt læreplan- og utviklingsarbeid

Forventet læringsutbytte

KUNNSKAP

Studenten

- har kunnskap om kvalitetssystem som verktøy for utvikling i studiefagene
- har kunnskap om lærerens rettigheter og plikter
- har kunnskap om forsknings- og utviklingsarbeid i skolen

FERDIGHET

Studenten

- kan selvstendig og sammen med andre planlegge, gjennomføre og vurdere undervisning for elevgrupper av ulik størrelse på 5.-10. trinn
- kan planlegge, gjennomføre og vurdere opplæring i fagene på 5.-10. trinn
- kan planlegge undervisning med utgangspunkt i planer for ulike perioder for elever på 5.-10. trinn
- kan planlegge, gjennomføre og vurdere utviklingssamtaler med elever
- kan delta i lokalt læreplanarbeid
- kan med basis i teori vurdere og bidra til utvikling av skolens læringsmiljø

GENERELL KOMPETANSE

Studenten

- har utviklet kommunikasjons- og relasjonskompetanse
- har kritisk distanse til egen yrkesutøvelse
- har kunnskap, engasjement og metoder for å videreutvikle seg som profesjonell lærer i et praksisfelleskap

Arbeidsformer og læringsaktiviteter

Praksis er en studie-, utprøvnings- og læringsarena. Gjennom observasjon, egen undervisning, veiledning og refleksjon skal studentene bli kjent med elevers læring og utvikling på 5.10. trinn samt utvikle sin lærerrolle i et læringsfelleskap. Studentene skal ha planleggings- og undervisningsoppgaver innenfor egne studiefag. For å utnytte praksisfeltet som studiearena kan studentene også måtte delta i andre skolefag og aktiviteter.

Skriving er et viktig redskap i studentenes lærings- og kommunikasjonsprosesser i praksisopplæringa. Bruken av ulike skriftlige dokumenter må ses i sammenheng med før- og etterveiledning. Arbeidsformer og læringsaktiviteter:

Studentene skal

- observere og kartlegge praksisskolens kvalitetssystem som verktøy for læring og faglig utvikling
- delta i praksisskolens lokale læreplanarbeid
- planlegge, gjennomføre og vurdere variert og utforskende undervisning i fagene i relasjon til ukeplaner/halvårsplaner/årsplaner for elever i 5.-10.trinn
- vurdere og bidra til utvikling av skolens læringsmiljø gjennom deltakelse i teammøter
- planlegge, gjennomføre og vurdere utviklingssamtaler med elever
- bruke planleggingsdokumentet basert på didaktisk relasjonstenkning som redskap i planlegging og vurdering av undervisning
- skrive refleksjonslogg med kritisk distanse til egen virksomhet, teori, gjeldende læreplan og egen yrkesidentitet
- gjennomføre praksisoppgaver knyttet til fagstudiene

OBLIGATORISKE ARBEIDSKRAV

Obligatorisk arbeidskrav	Antall	Godkjent antall
Annet - spesifiser i kommentarfeltet		
Kommentar til arbeidskrav:	<p>All praksis er obligatorisk. Kun sykdom eller forhåndsgodkjent permisjon er gyldig fravær.</p> <p>Regler for gyldig og ugyldig fravær: Inntil 15% fravær krever dokumentasjon. Gyldig dokumentasjon er egenmelding for maks 3 dager, legemelding ved sykdom, eller forhåndsinnvilget permisjon av praksiskontoret. Gyldig fravær ut over 15% skal kompenseres med ekstradager i praksis. Ugyldig fravær blir vurdert til ikke bestått. Hele praksisen må da tas opp igjen neste gang denne praksisen arrangeres ordinært.</p> <p>Varighet praksis 4. studieår er 2 + 1 uke.</p>	

VURDERINGER

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
Praksisstudier	Individuell			Bestått / ikke bestått	50 %	Nei
Kommentar til vurdering:	<p>Del 1: Praksis i første semester, 4.studieår Vurdering til bestått/ikke bestått fastsettes av praksislærer etter drøfting med oppfølgingslærer.</p>					
Tillatte hjelpemidler:						
Praksisstudier	Individuell			Bestått / ikke bestått	50 %	Nei
Kommentar til vurdering:	<p>Del 2: Praksis i andre semester, 4.studieår Vurdering til bestått/ikke bestått fastsettes av oppfølgingslærer. Begge vurderingsdeler må være bestått for å få emnet bestått.</p>					
Tillatte hjelpemidler:						
Praksisstudier					%	Nei

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
-----------	----------------	------	----------	---------------	-------	--------------------

Praksisstudiet skjer under veiledning og kontinuerlig vurdering.

Studenter som har fått innpasset/forhåndsgodkjent fag fra andre læresteder, kan få mulighet til 3 uker praksis i høstsemesteret. Dette gjelder kun dersom lærestedet ikke tilbyr praksis i det faget som det søkes forhåndsgodkjenning for.

Kommentar til vurdering:

Når studenten står i fare for ikke å bestå, skal studenten varsles innen fastsatt frist og opplyses om hva som er påkrevd for å kunne bli vurdert til bestått.

En student kan ikke klage på karakter i praksis.

Studenten kan derimot klage på formelle feil i vurderingsprosessen.

Studenten får en formell vurdering av praksis uttrykt med karakteren bestått/ikke bestått.

Alle punkter er forankret i lover, forskrifter og reglement; nasjonale og ved HiST. Se <http://hist.no/lover>

Tillatte hjelpemidler:

NY / UTSATT
EKSAMEN

LÆREMIDLER

VEKTINGSREDUKSJONER

Ingen vektingsreduksjoner i dette emnet

VALGEMNER GLU 5-10 REALFAG HØST 4.STUDIEÅR

Oversikten viser planlagte emner de ulike årene. Endelig studietilbud for et skoleår vedtas av avdelingsstyret i høstsemesteret foregående år. Igangsetting av emner er avhengig av tilstrekkelig antall studenter.

Emne	STUDIEPOENGBELASTNING			
	Avsl. Eks.	SP	2019 Høst	2020 Vår
LGU54004 Engelsk 1 (5-10)		30	30	
LGU54001 Kroppsøving 1 (5-10)		30	30	
LGU54002 Kunst og håndverk 1 (5-10)		30	30	
LGU54003 Musikk 1 (5-10): Instruksjon, ledelse, komposisjon og fagdidaktiske emner		30	30	
LGU54013 Religion, livssyn og etikk 1 (5-10)		30	30	
LGU54006 Spesialpedagogikk med vekt på atferdsproblemer (5-10)		30	30	
LGU54027 Tegnspråk 1 (5-10)		30	30	
Sum		210	210	

LGU54004 ENGELSK 1 (5-10)

Emnenavn (en)	English 1 (5-10)
Emnenavn (nn)	Engelsk 1 (5-10)
Omfang	30 Studiepoeng
Studienivå	Syklus 1
Undervisningsspråk	Engelsk
Organisasjonstilhørighet	GLU5-10
Emneansvarlig	Eivind N. Torgersen
Forkunnskapskrav	Krav om studierett eller fullført og bestått lærerutdanning eller tilsvarende. Adgangsbegrensning, maks 35

Prioritering ved opptak:

1. Studierett ved GLU gjennom ordinært opptak til NTNU
2. Overgang fra GLU ved en annen institusjon i Norge
3. Andre som fyller kravet om fullført og bestått lærerutdanning eller tilsvarende

Anbefalte forkunnskaper

Gode engelskkunnskaper

Emneinnhold

Engelsk 1 for 5-10 er inndelt i tre emneområder. Emneområdene er innholdsmessig forankret i læringsutbytteformuleringene for Engelsk 1 for 5-10:

- Lesing, skriving og muntlige ferdigheter på mellom- og ungdomstrinnet
- Kunnskap om språk
- Engelsk som andrespråk – teorier og metoder

Forventet læringsutbytte

Kunnskap

Studenten

- har grunnleggende kunnskap om lydsystemet i engelsk, ordtilfanget og språkets grammatiske struktur samt innsikt i kulturelle konvensjoner for språkbruk
- har kunnskap om engelsk som verdensspråk og utviklingen av dets rolle som kontaktspråk for mennesker fra ulike land og kulturer og dets betydning for internasjonalisering innen utdanning og arbeidsliv
- har innsikt i arbeidet med å videreutvikle de grunnleggende ferdighetene og tilrettelegge for progresjon i overgangen mellom barne- og ungdomstrinn
- har kunnskap om barn og unges språklæring i et andrespråkperspektiv, språklæringsteorier samt strategier, metoder, vurderingsverktøy og vurderingsformer som fremmer språkutvikling
- har kjennskap til læreplan for engelskfaget i skolen og forholdet til det europeiske rammeverket for språk
- har kjennskap til et vidt spekter av lærebøker og andre læringsressurser som kan brukes i opplæringen
- har kunnskap om ulike internasjonale og nasjonale prøver og kartleggingsverktøy
- har kjennskap til hvordan en kan tilpasse språkopplæringen til den enkelte elev
- har kunnskap om samfunnsliv, historie og kulturuttrykk i engelsktalende land
- har kjennskap til sjangere og deres sentrale kjennetegn, samt normer for akademisk tekstproduksjon, ansvarlig kildebruk og personvern
- har kunnskap om ulike læringsarenaer, eksempelvis digitale media, i opplæringen for barn og unge

Ferdigheter

Studenten

- kan bruke engelsk sikkert og funksjonelt muntlig og skriftlig og være god språkmodell for elevene
- kan planlegge, lede og vurdere elevers læringsarbeid på en måte som tar hensyn til mangfoldet i elevgruppen når det gjelder ulike behov og ulik kulturell og språklig bakgrunn
- kan bevisstgjøre elevene om språkets oppbygning og veilede dem i deres språkutvikling, eksempelvis gjennom kunnskap om kontrastive problemer
- kan aktivt gjøre nytte av elevenes erfaringer med engelsk
- kan legge til rette for et trygt læringsmiljø med variert, differensiert og meningsfylt læringsarbeid forankret i teori og egen erfaring, som fremmer videreutviklingen av de grunnleggende ferdighetene for alle elever

- kan utøve en helhetlig vurderingspraksis og legge til rette for elevenes selvstendige språklæring ved å bevisstgjøre dem i valg av læringsstrategier
- kan vurdere elevenes måloppnåelse med og uten karakterer, og begrunne vurderingene
- kan anvende fagkunnskapen didaktisk og reflektert i henhold til gjeldende læreplan for grunnskolen og kritisk vurdere egen undervisning
- kan kritiske vurdere og bruke egnede lærebøker og andre læremidler
- kan tilrettelegge for elevenes læring om og videre utforskning av samfunnsliv, historie og kulturuttrykk i engelsktalende land
- kan analysere, velge ut og tilrettelegge for arbeid med engelskspråklige tekster for barn og ungdom, samt anvende et presist og tilpasset begrepsapparat i arbeidet med tekst
- kan legge til rette for elevens arbeid med engelskspråklige tekster og utforskning av levestett og kulturuttrykk i engelsktalende land sett i relasjon til egen kultur, med hovedvekt på skriftlige, muntlige og sammensatte tekster for barn
- kan bruke digitale læringskilder og verktøy på en kritisk måte i egen kunnskapsutvikling og i pedagogisk arbeid med elever

Generell kompetanse

Studenten

- kan formidle relevant fagstoff og kommunisere på engelsk på en måte som er tilpasset målgruppen
- kan reflektere over egen læring og praksis i forhold til etiske grunnverdier og skolens ansvar for barn og unges personlige vekst
- kan arbeide selvstendig og sammen med andre for å løse identifiserte problemer knyttet til elevens læring og utvikling i engelskfaget

Arbeidsformer og læringsaktiviteter

Engelskfaget er sammensatt av mange ulike deler som er tett knyttet til hverandre. For å oppnå fullt læringsutbytte må studentene ha innsikt i delene og forståelse for sammenhengene mellom dem. Emnebeskrivelsen forutsetter aktiv deltakelse gjennom hele studieprosessen.

Gjennom studiet vil studentene møte varierte arbeidsformer. Studentene blir vurdert underveis i studiet, både individuelt og i grupper, og vil få skriftlige og muntlige tilbakemeldinger fra faglærer og medstudenter.

Det forutsettes at studenter tilegner seg lærestoff gjennom selvstudium utenom den organiserte undervisningstida, gjennom arbeid i grupper og gjennom den digitale læringsplattformen.

Engelsk er undervisnings- og kommunikasjonsspråk. Det forventes at studentene bruker språket aktivt i undervisning og i skriftlig og muntlig kommunikasjon med medstudenter og faglærere. Videre forventes det at studentene bruker høgskolens bibliotek aktivt og forbereder seg til planlagt undervisning.

Gjennom prosess- og produktorientert arbeid med skriftlige tekster og egenvurdering av disse, samt framføringer og aktiv deltaking i undervisningen, sikres studenten både medvirkning og veiledning i sin studieprogresjon.

Praksisplanen angir omfang og utbytteformuleringer for praksis i fjerde studieår. Et overordnet fokusområde for praksis i engelsk er observasjon og vurdering av engelskfaget med vekt på Lesing, skrivning og muntlige ferdigheter for mellom- og ungdomstrinnet.

OBLIGATORISKE ARBEIDSKRAV

Obligatorisk arbeidskrav	Antall	Godkjent antall
--------------------------	--------	-----------------

Obligatorisk arbeidskrav	Antall	Godkjent antall
Kommentar til arbeidskrav:		
Kommentar til arbeidskrav:		
Kommentar til arbeidskrav:		
Kommentar til arbeidskrav:		
Annet - spesifiser i kommentarfeltet		
Kommentar til arbeidskrav:	Underveis i studiet er det lagt inn obligatoriske arbeidskrav - både skriftlige, muntlige og digitale. - 3 innleveringsoppgaver i grammatikk og fonologi - 2 muntlige presentasjon - 2 innleveringer av tekstoppgaver - deltakelse i 8 responsarbeid pa digital læringsplattform Obligatoriske arbeidskrav vurderes med godkjent/ikke godkjent.	
Annet - spesifiser i kommentarfeltet		
Kommentar til arbeidskrav:	Obligatoriske arbeidskrav ma vaere godkjent for en kan framstille seg til eksamen. Kandidater som star i fare for a bli nektet a ga opp til eksamen pga. manglende arbeidskrav, skal varsles om dette, jf. forskrift om studier ved HiST.	

VURDERINGER

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
Muntlig	Gruppe		45 Minutter	A-F	40 %	Nei
Kommentar til vurdering:	Del 1: Muntlig gruppeeksamen i didaktikk og andresprakslaering. Eksamen har en forberedelsestid pa 24 timer.					
Tillatte hjelpemidler:	Del 1: Alle hjelpemidler er tillatt i forberedelsestiden.					
Skriftlig eksamen	Individuell		6 Timer	A-F	60 %	Nei
Kommentar til vurdering:	Del 2: Individuell skriftlig eksamen i sprak, litteratur og kultur. Begge deler vaere bestatt for a fa samlet bestatt karakter i emnet.					
Tillatte hjelpemidler:	Del 2: 2 A4-sider med egne notater.					

NY / UTSATT EKSAMEN

LÆREMIDLER

Phonology:

Nilsen, Thor Sigurd & Rugesæter, Kåre N. (2015). English Phonetics for Teachers. Bergen: Fagbokforlaget. Third Edition.

Grammar:

Yule, George. (1998). Explaining English Grammar. A Guide to Explaining Grammar for Teachers of English as a Second or Foreign Language. Oxford: Oxford University Press.

Language Teaching and Learning:

Bailey, Steven. (2015). Academic Writing. A Handbook for International Students. Abingdon: Routledge.

Dale, L. & Tannner, R. (2012). CLIL Activities with CD ROM. Cambridge: Cambridge University Press.

Hedge, Tricia. (2000). Teaching and Learning in the Language Classroom. Oxford, Oxford University Press.

Richards, J. C. (2006). Communicative Language Teaching Today. Cambridge: Cambridge University Press.

Reference:

Birketveit, Anna and Williams, Gweno (eds.) (2013). Literature for the English Classroom – Theory into Practice. Bergen: Fagbokforlaget.

Dypedahl, Magne, Hasselgård, Hilde & Løken, Berit (2012). Introducing English Grammar. Bergen: Fagbokforlaget. Second edition.

Fowler, H. Ramsey & Aaron, Jane E. (2015). The Little Brown Handbook. Harlow: Longman.

Hacker, Diana and Nancy Sommers. (2010). A Writer's Reference. Bedford/St. Martin's 6th/7th Edition.

Lightbown, P. M. (2014). Focus on content-based language teaching. Oxford: Oxford University Press.

Swan, Michael. (2005). Grammar. Oxford: Oxford University Press.

Vogt, Mary Ellen and Echevarria, Jana. (2008). 99 Ideas and Activities for Teaching English Language Learners with the SIOP Model. Boston, MA: Pearson.

Civics and Culture:

Mauk, David. C. & Oakland, John. (2013). American Civilization: An Introduction. 6th Edition. Abingdon: Routledge.

Oakland, John. (2011). British Civilization: An Introduction . 7th Edition. Abingdon: Routledge.

Literature:

Emne 1:

Alexie, Sherman. *The Absolutely True Diary of a Part-Time Indian*. London: Andersen, 2008. ISBN 9781842708446 / 1842708449.

Fine, Anne. *Bill's New Frock*. London: Egmont, 2007. ISBN 9781405233187 / 1405233187

Hallett, Martin, and Barbara Karasek, eds. *Folk & Fairy Tales*. London: Broadview, 2008. ISBN 9781551118987 / 155111898X

Maybin, Janet, and Nicola J. Watson, eds. *Children's Literature: Approaches and Territories*. London: Palgrave Macmillan, 2009. ISBN 9780230227132 / 0230227139

Murphy, Jill. *The Worst Witch*. London: Puffin, 2013. ISBN 9780141349596 / 014134959X

Rosoff, Meg. *What I Was*. London: Penguin, 2008. ISBN 9780141322469 / 0141322462

Rowling, J.K. *Harry Potter and the Philosopher's Stone*. London: Bloomsbury, 2014. ISBN 9781408855652 / 1408855658

Snicket, Lemony. *The Bad Beginning*. London: Egmont, 2012. ISBN 9781405266062 / 1405266066

Spiegelman, Art. *The Complete Maus*. London: Penguin, 2003. ISBN 9780141014081 / 0141014083

Emne 2:

Atwood, Margaret. *The Handmaid's Tale*, Vintage New Edition, 1996.

Chbosky, Stephen. *The Perks of Being a Wallflower*, Simon & Schuster, 2009

DiTerlizzi, Tony and Holly Black, *The Spiderwick Chronicles Book 1: The Field Guide*, Simon and Schuster: Reprint Edition, 2013.

Hinton, S.E. *The Outsiders*, Puffin Modern Classics, 2003.

Lee, Harper. *To Kill a Mockingbird*, Arrow 50th Anniversary Edition, 2010.

Shakespeare, William. *Hamlet*, Barron's Simply Shakespeare, 2002.

NB: Short stories, essays, and poetry may be required in addition to the texts on the reading list. Please check the term plan and It's Learning regularly to ensure you have access to all required texts. Course Teachers will be responsible for providing copies, digital files, or web resources of these texts. Students will be responsible for accessing or printing them as needed. Required picture books will be placed on reserve in the library and it is the students' responsibility to read them prior to class.

VEKTINGSREDUKSJONER

Ingen vektingsreduksjoner i dette emnet

LGU54001 KROPPSØVING 1 (5-10)

Emnenavn (en)	Physical Education 1 (5-10)
Emnenavn (nn)	Kroppsøving 1 (5-10)
Omfang	30 Studiepoeng
Studienivå	Syklus 1
Undervisningsspråk	Norsk, ev. engelsk
Organisasjonstilhørighet	GLU5-10
Emneansvarlig	Øyvind Bjerke
Forkunnskapskrav	<p>Krav om studierett eller fullført og bestått lærerutdanning eller tilsvarende. Adgangsbegrensning, maks 25</p> <p>Prioritering ved opptak:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Studierett ved GLU gjennom ordinært opptak til NTNU2. Overgang fra GLU ved en annen institusjon i Norge3. Andre som fyller kravet om fullført og bestått lærerutdanning eller tilsvarende <p>Opgitt antall er maksimalt antall studenter per gruppe. Fakultetet kan vurdere å opprette flere studentgrupper i emnet dersom søkertilfanget tilsier dette og fakultet har kapasitet</p>
Anbefalte forkunnskaper	
Emneinnhold	<p>Kroppsøving 1 er en innføring i det å være lærer i kroppsøving på trinn 5-10 i grunnskolen. Dette krever kompetanse i individuell idrett, lagidrett, svømming/livredning, dans og friluftsliv og i hvordan bruk av ulike bevegelsesmiljøer kan bidra til opplæringen. Det legges vekt på hvordan valg av innhold og arbeidsmåter påvirker læreprosessen og hvordan kroppsøving bidrar til elevens helhetlige utvikling. Studiet skal gi grunnlag for å forstå fysisk aktivitet og kroppsøving i et helsefremmende perspektiv. Studiet skal utvikle studentenes kompetanse for å vurdere kulturelle og utviklingsmessige forutsetninger for å delta i ulike former for fysisk aktivitet. Studentene skal få kjennskap til hvordan internasjonale og nasjonale kulturer og verdier bidrar til å skape og utvikle fysisk aktivitet, og hvordan et flerkulturelt samfunn gir muligheter og utfordringer i kroppsøvingfaget.</p> <p>Fagdidaktikken i emnet bygger på en eksemplarisk og praktisk tilnærming. Studentene får både prøve seg selv i ulike bevegelsesaktiviteter og i varierte arbeidsmåter som er egnet til å fremme kroppslig utvikling, læring, kreativitet og bevegelsesglede for alle elevene. Kjennskap til alderstypiske trekk og samarbeid med praksis om å møte eleven og elevgrupper i kroppsøving er av vesentlig betydning for å nå målsetningene i emnet.</p>

Forventet læringsutbytte

Kunnskap

Studenten

- har kunnskap om kroppsøvingfagets egenart
- har kunnskap i lek, idrett, svømming, dans, friluftsliv og tidsaktuelle bevegelsesformer i barns oppvekst
- har kunnskap og ferdighet for å forstå, utøve og utvikle egen profesjonalitet som kroppsøvingslærer
- har kunnskap og ferdighet for å gjøre faglige og fagdidaktiske overveielser knyttet til undervisning og læring i i basisaktiviteter, lek, orientering, ball, turn, svømming, dans og friluftsliv for elever på trinn 5- 10
- har kunnskap om eleven med utgangspunkt i teorier om fysisk og motorisk utvikling, betydning av kjønn, sosial bakgrunn, etnisitet, evne og funksjonsnivå knyttet til kroppsøving og læring
- har kunnskap om hvordan kroppsøving kan bidra til å stimulere de grunnleggende ferdighetene (uttrykke seg muntlig, lese, uttrykke seg skriftlig, regne, bruke digitale verktøy) i begynneropplæringen, og hvordan det er naturlig å inkludere disse i kroppsøving
- har forståelse for kroppen som symbol i dagens samfunn med vekt på hvordan dette kommer til uttrykk i barnekultur
- har kunnskap om fysisk aktivitet og kroppsøving i et folkehelseperspektiv
- har kunnskap om fysisk aktivitet, motorisk læring og betydningen av dette i barns helse og utvikling
- har kunnskap om hvordan jobbe med motivasjon for fysisk aktivitet og bevegelsesglede

Ferdigheter

Studenten

- kan planlegge, gjennomføre og kritisk vurdere undervisning i kroppsøving ut fra lovverk, gjeldende læreplan og profesjonsetiske krav
- har ferdigheter i å legge til rette for og lede læringsarbeid med basis, lek, orientering, ball, turn, svømming, dans, friluftsliv og tidsaktuelle bevegelsesformer i barn og unges læring generelt og i 5.- 10. trinn i grunnskolen spesielt
- kan observere og vurdere elevenes bevegelsesmønstre og forutsetninger som grunnlag for å gi tilpasset opplæring, læringsfremmende tilbakemelding og legge til rette for elevenes egenvurdering
- kan anvende ulike digitale verktøy for å samle inn, bearbeide, presentere informasjon innenfor kroppsøvingfaget
- kan utvikle mål for opplæringa og vurdere elevens måloppnåelse med og uten karakter og begrunne vurderingene
- kan identifisere farer og ivareta elevenes sikkerhet i ulike aktiviteter og bevegelsesmiljø
- kan utføre livreddende førstehjelp, svømme og utføre livredning i vann

Generell kompetanse

Studenten

- kan vurdere analytisk og kritisk hvordan kroppsøving sammen med andre skolefag bidrar til elevens allmenndanning
- kan ta ansvar for kontinuerlig utvikling av egen profesjonalitet
- kan bidra til skoleutvikling med utgangspunkt i kroppsøving
- kan kommunisere med elever, foresatte og kolleger om problemstillinger knyttet til kroppsøving og kroppslig læring
- kan forstå, utøve og utvikle egen profesjonalitet som kroppsøvingslærer

Arbeidsformer og læringsaktiviteter

I undervisningen vil det bli benyttet et bredt spekter av arbeidsformer og læringsaktiviteter. Studentaktive arbeidsformer er sentralt i faget, og studentenes deltakelse vil være viktig for å gjennomføre aktivitetene. Det vil være noen forelesninger i sentrale tema, mens mye av undervisningen vil bestå av praktisk aktivitet med felles refleksjon omkring egne og andres erfaringer. Noe arbeid vil være individuelt, noe vil være gruppearbeid i ulike

former og med varierende gruppesammensetning. Noe av undervisningen foregår på studiestedet, mens andre deler foregår utenfor studiestedet og på egnede arenaer. Møte med elever i praksis og kroppsøvingssammenheng utover vanlig praksis er en del av studiet. Studentene skal i dette emnet bruke digitale verktøy interaktivt slik at de selv skal kunne ta i bruk slike som hjelpemiddel i sin undervisning på en reflektert måte.

SUPPLERENDE OPPLYSNINGER

Noe av undervisningen foregår utenfor lærestedet og studentene må påregne å reise til andre undervisningssteder, for eksempel skisteder og ekskursjonsområder. Det vil derfor være noe ulik undervisningsbelastning fra uke til uke. Semesterplanen angir når undervisningen finner sted. Kostnader knyttet til ekskursjoner osv må dekkes av studentene selv.

OBLIGATORISKE ARBEIDSKRAV

Obligatorisk arbeidskrav	Antall	Godkjent antall
Annet - spesifiser i kommentarfeltet		
Kommentar til arbeidskrav:	<ul style="list-style-type: none"> • Et didaktisk arbeid knyttet til læringsarenaer i kroppsøving. • Inntil 6 forskjellige didaktiske prøver. • Ett didaktisk arbeid knyttet til praksis • Godkjent oppgave om observasjon • Godkjent prøve i livredning og hjerte-lungeredning 	
Oppmøte til undervisning		
Kommentar til arbeidskrav:	<p>Obligatorisk studiedeltaking</p> <ul style="list-style-type: none"> • Praktiske aktiviteter med 80% deltakelse. Det gjelder 80% deltakelse i følgende tema: I: Basis og turn, II: Ball, leik og dans, III: Orientering og Løp-hopp-kast, IV: Svømming og skøyter/ski • Tilrettelegge og gjennomføre en økt med observasjon av motorikk <p>Det gis ikke kompensatorisk arbeid for manglende obligatorisk tilstedeværelse.</p>	
Annet - spesifiser i kommentarfeltet		
Kommentar til arbeidskrav:	Obligatoriske arbeidskrav vurderes som godkjent/ikke godkjent.	
Kommentar til arbeidskrav:	Obligatoriske arbeidskrav må være godkjent før en kan framstille seg til eksamen. Kandidater som står i fare for å bli nektet å gå opp til eksamen pga. manglende arbeidskrav, skal varsles om dette, jf. forskrift om studier ved HiST.	

VURDERINGER

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
Skriftlig	Gruppe			A-F	49 %	Nei
Kommentar til vurdering:	Del 1. Skriftlig gruppeoppgave i Fysisk aktivitet og helse.					
Tillatte hjelpemidler:	Alle hjelpemidler tillatt					
Annen vurderingsform, definer i kommentarfelt	Individuell			A-F	51 %	Nei
Kommentar til vurdering:	Del 2. Individuell praktisk/muntlig fagdidaktisk eksamen. Denne eksamen innledes med en praktisk gruppeoppgave med 2 dagers frist. Oppgave og opplegg skal individuelt forsvares muntlig sammen med pensumsrelaterte spørsmål. Karakteren er individuell.					
Tillatte hjelpemidler:	Ingen hjelpemidler tillatt på muntlig presentasjon					
Annen vurderingsform, definer i kommentarfelt				Bestått / ikke bestått	%	Nei
Kommentar til vurdering:	Del 3. Ekskursjon høst med overnatting(er), inklusive forberedelse og etterarbeid. Alle vurderingsdeler må være bestått for å få karakter i emnet.					
Tillatte hjelpemidler:						
NY / UTSATT EKSAMEN						

LÆREMIDLER

Bøker/Kompendier:

Bjerke, Ø & Kristensen, G.O. (2013). *Kompendium - Aktiviteter på snø og is*, HiST. Akademia.

Brattenborg, S & Engebretsen (2013). *Innføring i kroppsøvingdidaktikk* (3. utg.). Oslo: Cappelen Damm akademisk.

Dahl, H.A (2005). *Klar ferdig gå!: Grunnbok i aktivitetsfysiologi*. Oslo: Cappelen akademisk. (s. 13-188, 198-211).

Hallèn, J. & Ronglan, L.T. (2011). *Treningslære for idrettene*. Oslo: Akilles

Hollekim og Vingdal (2000). *Mestring og glede: fra grunnleggende bevegelser til idrett og dans*. Oslo Gyldendal Undervisning.

Kristensen G. O., Østerlie O. (2015): *Artikkelkompendium K1 4.klasse*. HiST. Akademia.

Madsen, Ø., & Irgens, P. (2013). *Slik lærer du å svømme*. Bergen: Bodoni forlag.

Nordbotten, G.L.N. (2014). *Barns fysiske utvikling: hvordan stimulere barns fysiske utvikling?* Oslo: Cappelen Damm akademisk.

Steinsland, I., & Fjeld, J. (2002). *Fra lek til friidrett*. Bergen: Fagbokforlaget.

Vingdal, I. M., & Hollekim, I. (2010). *Barn i naturen: utfordringer, opplevelse, læring*. Oslo: Gyldendal undervisning.

Østerlie, O. (2014). *Dans i kroppsøving: Kompendium i dans, GLU1-7 og 5-10*, HiST. Akademia.

Internett:

Utdanningsdirektoratet. (2012). Læreplan i kroppsøving. (<http://data.udir.no/kl06/kro1-03.rtf>).

NOF (2007). Bedre løyper for de yngre [http://www.orientering.no/arrangor/loypelegging/Documents/L%C3%B8ypelegging%20for%20yngre%20\(brosjyre\).pdf](http://www.orientering.no/arrangor/loypelegging/Documents/L%C3%B8ypelegging%20for%20yngre%20(brosjyre).pdf)

Norsk orientering: Nettorientering. Lastes ned her: <http://www.nof-orientering.org/innhold.php>

Norsk resuscitasjonsråd. (2014). *Retningslinjer 2010 Basal HLR- barn*. Hentet fra: http://nrr.org/images/nedlasting/pdf/HLR_barn.png

Rundskriv: 08–2012 - Informasjon om endringer i faget kroppsøving i grunnskolen og videregående opplæring (<http://www.udir.no/Upload/Rundskriv/2012/Udir-8-2012-kroppsoving.pdf?epslanguage=no>)

Helsedirektoratet. (2014). *Anbefalinger om kosthold, ernæring og fysisk aktivitet*. Rapport IS-2170. Hentet fra: <http://helsedirektoratet.no/publikasjoner/anbefalinger-om-kosthold-ernering-og-fysisk-aktivitet/Publikasjoner/anbefalinger-om-kosthold-ernering-og-fysisk-aktivitet.pdf>

The Definition and Selection of Key Competences. Executive Summary <http://www.oecd.org/pisa/35070367.pdf>

Utdanningsdirektoratet. (2008). *Rundskriv 1- 2008 Forsvarlig svømme- og livredningsopplæring i grunnskoleopplæringen*. Oslo: Utdanningsdirektoratet. Hentet fra: <http://www.svomming.no/getfile.php/3434/Nytt%20rundskriv%202008.pdf>

Nyheim, May Britt (2010). Fra lek til friidrett basistrening med tilpasninger for barn og unge med spesielle behov. <http://www.idrett.no/SiteCollectionDocuments/2010Hefte%20-%20friidrett%20for%20funksjonshemmede.pdf>

Its learning:

Bjerke, Ø. & Jenssen, A.R. (2010). *Kompendium i Basis*. HiST, ALT, Trondheim.

Jenssen, A. R. (2014). *Sentrale ballspill: Hvordan gjennomføre i skolen*. Trondheim: Høgskolen i Sør-Trøndelag, Avdeling for lærer- og tolkeutdanning.

Jenssen, A.R. (2014). *Leik i skolen*.

Støttelitteratur:

O-skolen: <http://www.o-skolen.no/index.php?lag=1&krets=3&forbund=38&nyttlag=38&nykrets=3&nyttforbund=1>

Utdanningsdirektoratet. (2008). *Svømme- og livredningsopplæring: støttmateriell for lærere og instruktører i grunnskolen*. Oslo: Utdanningsdirektoratet. Hentet fra: http://www.udir.no/PageFiles/Fysisk%20aktivitet/2/Udir_svomme_livredding_net.pdf

Irgens, P. & Larsen, R. (2014). *Veien mot svømmedyktighet. Timeopplegg for skoleverket*.

Hentet fra: <http://skolesvommen.no/brosjurer/nsfsvommeundervisning.html>

Jagtøien, G. L., & Hansen, K. (2000) I bevegelse: sansemotorikk, leik, observasjon. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag (s. 157-199).

Utdanningsdirektoratet (2012). *Vurdering i skolen. Intensjoner og forståelser*. Delrapport 1 fra prosjektet Forskning på individuell vurdering i skolen (FIVIS, s142-144) <http://www.udir.no/Upload/Rapporter/2012/fivis.pdf?epslanguage=no>

Utdanningsdirektoratet (2013). *Vurdering i skolen. Operasjonaliseringer og praksiser*. Delrapport 2 fra prosjektet Forskning på individuell vurdering i skolen (FIVIS2, s83-98) <http://www.udir.no/Upload/Rapporter/2013/FIVIS2.pdf?epslanguage=no>

I tillegg kommer litteratur/presentasjoner gjennomgått i forbindelse med undervisning, studentoppgaver og studentframlegg. Disse legges i egen mappe som kalles Litteratur på Its learning.

VEKTINGSREDUKSJONER

Ingen vektingsreduksjoner i dette emnet

LGU54002 KUNST OG HÅNDVERK 1 (5-10)

Emnenavn (en)	Art and crafts 1 (5-10)
Emnenavn (nn)	Kunst og handverk 1 (5-10)
Omfang	30 Studiepoeng
Studienivå	Syklus 1
Undervisningsspråk	Norsk
Organisasjonstilhørighet	GLU5-10
Emneansvarlig	Errol Fyrileiv
Forkunnskapskrav	<p>Krav om studierett eller fullført og bestått lærerutdanning eller tilsvarende. Adgangsbegrensning, maks 20</p> <p>Prioritering ved opptak:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Studierett ved GLU gjennom ordinært opptak til NTNU2. Overgang fra GLU ved en annen institusjon i Norge3. Andre som fyller kravet om fullført og bestått lærerutdanning eller tilsvarende <p>Opgitt antall er maksimalt antall studenter per gruppe. Fakultetet kan vurdere å opprette flere studentgrupper i emnet dersom søkertilfanget tilsier dette og fakultet har kapasitet</p>
Anbefalte forkunnskaper	Forkunnskaper i fagområdene kan være en fordel
Emneinnhold	<p>Kunst og håndverk 1 (5-10) gir en innføring i bilde, skulptur, design, arkitektur, kunst og formkultur og fagdidaktikk. Studenten skal få erfaring med varierte arbeidsmåter og ulike materialer som gir læringsutbytte i forhold til kravene i gjeldende læreplan for 5. – 10. trinn i grunnskolen.</p> <p>Studenten skal arbeide med praktiske, skapende prosesser for å bli en god veileder for elevene, og kunne bruke ulike vurderingsformer som bidrar til elevenes læring.</p> <p>Emnet skal formidle og engasjere studentene i vitenskapelige arbeidsformer. Utforskende læringsprosesser skal fremme studentenes selvstendighet, analytiske ferdigheter og kritisk refleksjon.</p> <p>Emnet består av seks områder: Bilde, skulptur, design, arkitektur, kunst og formkultur og fagdidaktikk.</p>

Bilde er utforsking av bilde som visuelt, estetisk og kommunikativt uttrykk. Praktisk arbeid med todimensjonal form og digitale bildemedier vektlegges. Form, farge, komposisjon og symbolbehandling er sentrale tema.

Skulptur omfatter utforsking av og arbeid med skulptur som estetisk, visuelt, taktilt og kommunikativt uttrykk, - både gjennom ulike typer skulptur, installasjon og landskapskunst.

Design utfordrer til arbeid med problemstillinger knyttet til design og hverdageestetikk. Studentene skal jobbe med designprosesser knyttet til produkter som primært dekker praktiske behov.

Arkitektur fokuserer på opplevelse av inne- og uterom som påvirker vår hverdag. Kunnskap om lokal byggeskikk og nasjonale stilretninger er sentralt. Undersøkende og skapende arbeid knyttes til nærmiljøet. Tegning og bygging av ulike typer modeller, øker bevissthet om tredimensjonale rom fra tegninger og dataanimasjoner.

Kunst og formkultur fokuserer på norsk og internasjonal kunst fra nyklassisismen til i dag, i tillegg til kunsthåndverk, design og arkitektur fra historismen til i dag. Området gir grunnlag for planlegging av undervisning, opplevelse og utvikling av kunnskaper og bevissthet om ulike perioders og kulturers formuttrykk. Gjennom utforsking av ulike kulturuttrykk kan en se seg selv og andre i en historisk og kulturell sammenheng.

Fagdidaktikk er integrert i faget og tar for seg organisert læring i kunst og håndverk, fagets historiske utvikling, relevans og legitimering som allmenndannende fag i skolen. Studenten skal arbeide med praktiske, skapende prosesser for å bli en god veileder for elevene, og kunne bruke ulike vurderingsformer som bidrar til elevenes læring.

Forventet læringsutbytte

Kunnskap

Studenten

- har kunnskap om materialer, teknikker, redskaper og estetiske virkemidler som er grunnleggende i arbeid med bilde, skulptur, design og arkitektur
- har kunnskap om kunstteorier og hovedretninger innenfor bilde, skulptur, design og arkitektur.
- har kunnskap om hvordan bilder, skulpturer, design og arkitektur fra ulike kulturer nasjonalt og internasjonalt kan være ressurs for eget skapende arbeid og læring
- har kunnskap om hovedtrekkene i fagets historie, begrunnelse, innhold og metoder
- har kunnskap om sentrale teorier om barns og unges todimensjonale formspråkutvikling og barne- og ungdomskulturens visuelle ytringsformer, estetisk opplevelse, lek og kreativitet
- har kunnskap om gjeldende regler om opphavsrett og personvern ved bruk av kilder, bilder og andre ressurser til undervisning
- har kunnskap om hvordan den estetiske dimensjonen kan inngå i tverrfaglige sammenhenger
- har kunnskap om grunnleggende ferdigheter i faget kunst og håndverk i grunnskolen

Ferdigheter

Studenten

- kan bruke tegning i arbeid med bilde, skulptur, design og arkitektur
- kan eksperimentere med og bruke sentrale materialer, redskaper, virkemidler og teknikker i arbeid med bilde, skulptur, design og arkitektur
- kan utvikle en idé til ferdig form, dokumentere og vurdere egen skapende prosess, vise praktisk håndlag og være en god rollemodell for elevene
- kan lage skisse og arbeidstegning i arbeid med design og arkitektur
- kan arbeide med modeller ved hjelp av enkle 3.d. digitale verktøy
- kan arbeide med bilde, foto og skrift ved hjelp av enkle digitale verktøy i for eksempel tegneserier, film, bildemanus og multimediepresentasjoner
- kan bruke enkle analyseverktøy i arbeid med bilde, skulptur, design og arkitektur
- kan vurdere budskap, etiske problemstillinger og visuell kvalitet i reklame, film, nettsteder og dataspill i ungdomstrinnet
- kan bruke bilder, skulpturer, design og arkitektur i nærmiljøet som kilde til opplevelse og innhenting av kunnskap som utgangspunkt for eget arbeid og som ressurs for elevoppgaver
- kan organisere enkle utstillinger, lage ulike typer presentasjoner og aktivisere elever i arbeid med utstilling av egne og andres arbeider og produkter
- kan planlegge og gjennomføre undervisning i bilde, skulptur, design og arkitektur, og tilrettelegge for tilpasset opplæring for alle elever
- kan gjennomføre læringsorientert vurdering og veiledning i områdene bilde, skulptur, design og arkitektur

Generell kompetanse

Studenten

- kan utnytte variasjoner i visuelle uttrykk som utgangspunkt for oppgaver og faglig samtale
- kan bruke digitale læringsarenaer til innhenting og formidling av fagstoff
- kan bruke kunst og håndverk i tverrfaglige tema- og prosjektarbeid og ivareta den estetiske dimensjonen i opplæringen i samhandling med andre fag og begynneropplæringen

Arbeidsformer og læringsaktiviteter

Studiet er harmonisert med arbeidsmåtene i gjeldende læreplan for grunnskolen. Teoriundervisning vil hovedsakelig skje i samlet gruppe, mens praktisk undervisning foregår i mindre grupper. Det praktiske individuelle arbeidet i materialene vil foregå på verkstedene, under lærer- eller studentstyrt veiledning.

Det kreves en betydelig arbeidsinnsats gjennom selvstudium organisert i egne perioder hvor studentene arbeider med oppgaver i forlengelse av selvvalgte problemstillinger. Studiet vil bestå av en veksling mellom eget praktisk skapende arbeid, møte med kunst og formkultur, teoretiske studier og samarbeid med praksisfeltet. Refleksjon rundt eget og andres arbeid står sentralt.

Studentene skal arbeide med faglige og dagsaktuelle problemstillinger. Dokumentasjon av arbeidsprosesser kan skje gjennom for eksempel analoge eller digitale logger.

Flere mindre ekskursjoner til utstillinger og samlinger i Trøndelagsfylkene er viktig innhold i studiet. I tillegg arrangeres en ekskursjon eksempelvis til Oslo.

SUPPLERENDE OPPLYSNINGER

Til utprøving og mindre oppgaver har avdelingen nødvendige materialer, og studentene betaler materialpenger pr studieår.

OBLIGATORISKE ARBEIDSKRAV

Obligatorisk arbeidskrav	Antall	Godkjent antall
Annet - spesifiser i kommentarfeltet		
Kommentar til arbeidskrav:	<ul style="list-style-type: none">• En praktisk-estetisk gruppeoppgave innenfor et avtalt tema som skal presenteres i form av en utstilling• En gruppeoppgave i fagdidaktikk med utgangspunkt i barn og unges utvikling i arbeid med todimensjonale uttrykk• En gruppeoppgave i fagdidaktikk og kunst og formkultur knyttet til enten bilde, skulptur, design eller arkitektur	
Annet - spesifiser i kommentarfeltet		
Kommentar til arbeidskrav:	<p>Følgende elementer av studiet er obligatorisk:</p> <ul style="list-style-type: none">• Innføring og oppsummering i områdene bilde, skulptur, design og arkitektur (2 økter pr. område)• 5 ekskursjoner• Innføring i bruk av maskiner, verktøy og utstyr på treverkstedet (1 økt) <p>Ved fravær fra ekskursjon blir det gitt kompensatorisk arbeid. Det gis ikke kompensatorisk arbeid for manglende obligatorisk tilstedeværelse med unntak av ekskursjoner.</p>	
Annet - spesifiser i kommentarfeltet		
Kommentar til arbeidskrav:	<p>Obligatoriske arbeidskrav vurderes som godkjent/ikke godkjent.</p> <p>Obligatoriske arbeidskrav må være godkjent før en kan framstille seg til eksamen. Kandidater som står i fare for å bli nektet å gå opp til eksamen pga. manglende arbeidskrav, skal varsles om dette, jf. forskrift om studier ved HiST.</p>	

VURDERINGER

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
Annen vurderingsform, definer i kommentarfelt	Individuell		Uke(r)	A-F	51 %	Nei
	Karakteren i emnet fastsettes på grunnlag av to deler. Begge eksamensdeler foregår i slutten av høstsemesteret.					
Kommentar til vurdering:	Del 1 Individuell utstilling En utstilling bestående av skapende arbeider fra områdene bilde, skulptur, design og arkitektur					
Tillatte hjelpemidler:	Ingen hjelpemidler					
Muntlig	Individuell		Timer	A-F	49 %	Nei
	Del 2 Individuell muntlig eksamen Den muntlige eksamen skal dokumentere kunnskaper innenfor områdene bilde, skulptur, design, arkitektur, kunst og formkultur og fagdidaktikk.					
Kommentar til vurdering:	Både del 1 og del 2 må være bestått for å få karakter i delemnet.					
Tillatte hjelpemidler:	Ingen hjelpemidler					

NY / UTSATT EKSAMEN

LÆREMIDLER

Kunnskapskilder

I tillegg til listen kommer tekstsider utdelt i undervisningen.

Kunnskapskilder er også kunstmuseer, verksteder, gallerier, internett, video og film.

Danbolt, G.(2002). *Blikk for bilder: om tolkning og formidling av billedkunst*. Oslo:

Abstrakt forlag.

Finnes også som:

Danbolt, Gunnar (1999). *Blikk for bilder: formidling av billedkunst til barn og ungdom*. Oslo, Norsk kulturråd.

Danbolt, Gunnar (2009). *Norsk kunsthistorie: bilde og skulptur frå vikingtida til i dag* (3. utg.). Oslo: Samlaget.

s.153-472.

Hauffe, T. (1996). *Design*. Oslo: Cappelen.
150 s.

Haabesland, A. Å., & Vavik, R. E. (2000). *Kunst og håndverk: hva og hvorfor*. Bergen: Fagbokforlaget.
261 s., unntatt s. 88-127 (L97 og undervisning i kunst og håndverk)

Lepperød, J., Kallestad, T., & Gilje, Ø. (2013). *Kunst, håndverk, teknologi og design*. Bergen: Fagbokforlaget.
s. 4-345.

Læreplanverket for Kunnskapsløftet (2006). Oslo: Kunnskapsdepartementet.

Tilgjengelig fra:

<http://www.udir.no/kl06/KHV1-01/>

Nielsen, L. M. (2009). *Fagdidaktikk for kunst og håndverk: i går, i dag, i morgen*. Oslo: Universitetsforlaget.
124 s.

Stilhistorie for arkitektur: <http://www.miljolare.no/tema/kulturminner/artikler/stilhistorie.php>

Thiis-Evensen, T. (1995). *Europas arkitekturhistorie: fra idé til form* (Bokmålutg.). Oslo: Gyldendal.
s. 116-167

Finnes også som:

Thiis-Evensen, T. (1995). *Arkitekturhistoria i Europa: frå idé til form* (Nynorskutg.). Oslo: Gyldendal.

Timenes, K. (1997). *Tekstil: teknikker og oppgaver*. Kristiansand: Høyskoleforlaget.
40 s.

Tilgjengelig som e-bok:

http://urn.nb.no/URN:NBN:no-nb_digibok_2010040605062

Utdanningsdirektoratet: Den generelle delen av læreplanen, 1993.

Tilgjengelig fra:

http://www.udir.no/Upload/larerplaner/generell_del/generell_del_lareplanen_bm.pdf?epslanguage=no

22 s.

Tilleggs litteratur

Bagnall, B. (1987). *Tegne - male: et komplett kurs*. Oslo: Teknologisk forlag.
100 s.

Breiset, R., & Gunnerød, A. G. (2001). *Telgje spikke smi: med kvass kniv i rått tre*. Oslo: Norges husflidslag.

Danbolt, G. (2014). *Frå modernisme til det kontemporære: tendensar i norsk samtidskunst etter 1990*. Oslo: Samlaget.

Danbolt, G., & Meyer, S. (1989). *Når bilder formidler: en bok om visuell kommunikasjon: studiebok*. Oslo: Universitetsforlaget.

Dæhlin, E. (1990). *Norsk samtidskunst*. Oslo: Teknologisk forlag.

Fjørtoft, M. (2008). *Digital fotografi i praksis* (4. utg.). Tingvoll: Abrakadabra.

Grønli, A., & Fredriksen, G. B. (2001). *Skulpturguiden for Trondheim: en håndbok om utendørs skulpturer og kunstnerisk utsmykning*. Trondheim: Tapir.

Høisæther, O. R. (2009). *Design på norsk* (2. utg.). Oslo: Cappelen Damm. 120 s.

Mørstad, E. (2000). *Visuell analyse: metode og skriveråd*. Oslo: Abstrakt forlag. 105 s.

Opdahl, A. B. (2008). *Klær: fra kast til bruk*. Oslo: Boksenteret.

Solberg, H. (red.) (1999). *Arkitektur i 1000 år: en arkitekturguide for Trondheim*. Trondheim: Trondhjems arkitektforening.

Teigen, T. (1992). *Frihåndstegning*. Oslo: Ad Notam Gyldendal. 50 s.

VEKTINGSREDUKSJONER

Ingen vektingsreduksjoner i dette emnet

LGU54003 MUSIKK 1 (5-10): INSTRUKSJON, LEDELSE, KOMPOSISJON OG FAGDIDAKTISKE EMNER

Emnenavn (en)	Music 1 (5-10): Instruction, Performance, Composition and Didactics
Emnenavn (nn)	Musikk 1 (5-10): Instruksjon, leiing, komposisjon og fagdidaktiske emne
Omfang	30 Studiepoeng
Studienivå	Syklus 1
Undervisningsspråk	Norsk
Organisasjonstilhørighet	GLU5-10

Emneansvarlig

Anne-Lise Heide

Forkunnskapskrav

Krav om studierett eller fullført og bestått lærerutdanning eller tilsvarende.
Adgangsbegrensning, maks 20

Prioritering ved opptak:

1. Studierett ved GLU gjennom ordinært opptak til NTNU
2. Overgang fra GLU ved en annen institusjon i Norge
3. Andre som fyller kravet om fullført og bestått lærerutdanning eller tilsvarende

Oppgitt antall er maksimalt antall studenter per gruppe. Fakultetet kan vurdere å opprette flere studentgrupper i emnet dersom søkertilfanget tilsier dette og fakultet har kapasitet

Anbefalte forkunnskaper

Ferdigheter i song, spel og kjennskap til notar

Emneinnhold

Musikk 1 5-10, har desse hovudkomponentane: Grunnleggjande opplæring i utøvande og skapande verksemd, innføring i musikkfaget sine deldisiplinar og innføring i skolefaget musikk slik det er forma for trinna 5-10 i gjeldane læreplan.

Dei fagdidaktiske delane av studiet er i særleg grad sikta inn mot musikk læraren sitt arbeid med elevar si faglege læring på trinna 5-10.

Undervisningsstoff og arbeidsmåtar i praksisopplæringa skal også gi studentane ferdigheter, kunnskap og erfaring som gjer at dei kan leie og instruere song – og musikkaktivitetar tilrettelagt for elevar på trinna 5-10.

Emnet skal også gjere studentane fortrulege med dei grunnleggjande dugleikane Å kunne uttrykke seg munnleg og skriftleg, å kunne lese og regne, å kunne bruke digitale verktøy slik desse er utforma i gjeldande musikk læreplan for grunnskulen.

Forventet læringsutbytte

Kunnskap

Studenten

- har kunnskap om dei særprega lærings- og erkjenningsformene som er knytt til kunstnarleg, estetisk og musikalsk verksemd
- har kunnskap om psykologiske og kulturelle faktorar som verkar inn på utviklinga av barn og unges musikalitet, uttrykksformer, kreativitet og identitet
- har kunnskapar om musikk læraren som leiar og tilretteleggjar for musikkopplæring for trinna 5-10
- har grunnleggjande kunnskap om norsk og internasjonal musikk frå ulike sjangrar og musikkhistoriske epokar, om norsk og samisk tradisjonsmusikk og om musikk frå ulike kulturar
- har kunnskap om grunnleggjande musikkteori og ulike former for musikkanalyse
- har kunnskap om korleis musikk blir brukt og integrert i ulike former for samfunnsuttrykk, t.d. i film og media, og om korleis musikk kan vere eit formande element i slike samanhengar
- har kunnskapar om musikkfaget si historie og rolle i samfunnet, læreplanar i faget og faget si læreplanhistorie

Ferdigheter

Studenten

- kan syngje og bruke stemma på varierte måtar, uttrykkje seg musikalsk og meningsfullt på eige hovudinstrument og akkompagnere song på piano, gitar eller anna akkordinstrument
- kan leike og danse til og med musikk og meistre eit representativt utval av tradisjonelle og moderne dansar frå ulike kulturar til bruk i musikkundervisning på trinna 5-10
- kan leie og instruere song-, samspel-og danseprosessar med medstudentar og med elevar på trinna 5-10
- kan meistre ulike innfallsvinklar til begynnaropplæring i musikkfaget og vere fortrulege med grunnleggjande ferdigheiter i skolefaget musikk
- kan leggje til rette for musikalsk opplæring og utvikling for elevar med spesielle evner eller vanskar
- kan lytte aktivt og reflekterande til eit representativt utval av musikk frå ulike sjangrar, historiske periodar og ulike kulturar
- kan vise kunnskap om musikken gjennom verbale og andre kunstrelaterte uttrykksformer, t.d. dans/rørsle og drama
- kan skape musikk på varierte måtar, improvisere med instrument og stemme og kunne leie improvisasjons- og komposisjonsprosessar for elevar på trinna 5-10
- har god praktisk dugleik i grunnleggjande ferdigheiter i munnleg og skriftleg kommunikasjon i musikkfaget og kompetanse til å fremje slike dugleiker hos elevane.
- kan bruke analoge og digitale musikkinstrument og tekniske og elektroniske hjelpemiddel med tanke på musikalsk skaping, formidlingsverksemd og musikkopplæring
- kan ta i bruk og vurdere varierte arbeidsformer, metodar og læringsmateriell for skolefaget musikk for trinna 5-10
- kan gjennomføre tilpassa opplæring for elevar med ulik bakgrunn, ulike føresetnader og interesser.

Generell kompetanse

Studenten

- har innsikt i og kan drøfte musikkens rolle som identitetsskapar, kommunikasjonsmedium og kulturuttrykk i skolekvardagen og i eit fleirkulturelt samfunn
- kan aktivisere og stimulere elevane si evne til å skape, oppleve, uttrykke og reflektere
- kan initiere fagleg samarbeid og bruke musikk både som regifag og støttefag i fleirfaglege tema- og prosjektarbeid
- kan reflektere over samanhengen mellom mål og innhald i musikkfaget, andre fagområde og læreplanverk for trinna 5-10

Arbeidsformer og læringsaktiviteter

Undervisningsformene skiftar mellom gruppeundervisning, førelesningar, gruppearbeid og praktisk musisering. Studentane skal delta i ein læringsprosess der dei i arbeid med produksjon, tolking og formidling av musikk der dei utviklar kunnskap, ferdigheiter og generell kompetanse i faget. Dette omfattar stor grad av eigeninnsats. Studentane vil få rettleiing på deler av arbeidet individuelt og gruppevis. Det vert lagt vekt på ei prosessorientert undervisning med studentaktive arbeidsformer med det musiske og skapande i sentrum

OBLIGATORISKE ARBEIDSKRAV

Obligatorisk arbeidskrav	Antall	Godkjent antall
Annet - spesifiser i kommentarfeltet	8	8

Obligatorisk arbeidskrav	Antall	Godkjent antall
Kommentar til arbeidskrav:	<p>Studentane skal</p> <ul style="list-style-type: none"> • øve inn eit song- og bandrepertoar som dei både skal framføre i grupper og instruere enkeltvis. • arbeide med 8 praktiske og skriftlege oppgåver innan musikkorientering, fagdidaktikk og komposisjon.. <p>o Lyttetest o Dansetest o Songtest o Teoritest o Fagdidaktikk o Musikkorientering o Komposisjon o En ekskursjon.</p> <p>Dei skriftlege bidraga vert utgangspunkt for vidare arbeid fram mot eksamensmappa som inngår som vurderingsgrunnlaget.</p>	
Oppmøte til undervisning		
Kommentar til arbeidskrav:	<p>OBLIGATORISK STUDIEDELTAING</p> <p>Aktivitetar som krev samhandling:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Instruksjon kor; 80% av samla timetal • Instruksjon og samspelaktivitetar av band/ensemble; 80% av samla timetal • Fagdidaktikk; dans,klasesong og anna gruppearbeid; 80% av samla timetal • Musikkorientering i samband med didaktiske gruppeaktivitetar; 80% av samla timetal • Komposisjon og utprøving i gruppe; 80% av samla timetal • Gruppeframlegg og individuelle testar; 100% av samla timetal 	
Annet - spesifiser i kommentarfeltet		
Kommentar til arbeidskrav:	<p>Obligatoriske arbeidskrav vert vurdert med godkjent/ikkje godkjent.</p> <p>Obligatoriske arbeidskrav må vere godkjende før ein kan framstille seg til eksamen. Kandidatar som står i fare for å bli nekta å gå opp til eksamen pga. manglande arbeidskrav, skal varslast om dette, jf. gjeldande studieforskrift ved HiST.</p>	

VURDERINGER

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
Annen vurderingsform, definer i kommentarfelt	Individuell			A-F	49 %	Nei

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
Kommentar til vurdering:	Vurderingsdel 1: Praktisk eksamen i vokal- og bandinstruksjon					
Tillatte hjelpemidler:	Ved praktisk eksamen kan tekstar, partitur og skolen sine instrumentar nyttast.					
Vurderingsmappe	Individuell			A-F	51 %	Nei
Kommentar til vurdering:	<p>Vurderingsdel 2: Mappe med 3 bidrag som er utarbeidde i løpet av studieprosessen Krav til innhald og omfang av mappa:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 2 skriftlege arbeid i fagdidaktikk og musikkorientering • eigen komposisjon for ei definert instrument-/songsamasetjing med <ol style="list-style-type: none"> a) utskrift av digitalt partitur og b) i innspelt versjon <p>Dei skriftlege mappebidraga blir vekta likt.</p>					
Tillatte hjelpemidler:	Alle hjelpemiddel er tillatne ved mappeeksamen.					

NY / UTSATT EKSAMEN

LÆREMIDLER

Hovedlitteratur

Amsrud, A., & Bjørnstad, T. (2008). *Sang i Norge*. Oslo: Musikk i skolen.

Nettsted:

<http://www.sanginorge.no/>

Djupdal, K. (1999). *Musikkteori*. (3. rev. utg.). Oslo: Ad notam Gyldendal.

Espeland, M. (2004). *Lyttemetodikk: Ressursbok*. Bergen: Fagbokforlaget.

Hanken, I. M., & Johansen, G. (rev.utg.2013). *Musikkundervisningens didaktikk*. Oslo: Cappelen akademisk forlag.

Hjorthaug, S. (2002). *Musikkhistorisk oversikt*. Kristiansand: Høyskoleforlaget.

Finnes også som:

Hjorthaug, S. (1999). *Musikkhistorisk oversikt*. Kristiansand: Høyskoleforlaget.

Johansen, K. L. (2005). *Komponering: kunnskap & kreativitet: idé-samling og lærebok for lærere og lærerstudenter*. Oslo: Musikk i skolen.

[Læreplanverket for Kunnskapsløftet](#) (2006). Oslo: Kunnskapsdepartementet.

Tilgjengelig fra:

<http://www.udir.no/kl06/MUS1-01/>

Tilleggs litteratur

Benestad, F. (2009). *Musikklære: en grunnbok*. Oslo: Universitetsforlaget.

Blokhus, Y., & Molde, A. (2004). *Wow!: populærmusikkens historie*. Oslo, Universitetsforlaget.

Finnes også som:

Blokhus, Y., & Molde, A. (1996). *Wow!: populærmusikkens historie*. Oslo, Universitetsforlaget.

Bøe, O.-M., & Johansen, K. L. (2006). *Musikkisum 7: lærerens bok*. Oslo: Cappelen.

Bøe, O.-M. (2009). *Musikklærerens lokale læreplan*. Trondheim: Høgskolen i Sør-Trøndelag.

Tilgjengelig fra:

http://brage.bibsys.no/hist/handle/URN:NBN:no-bibsys_brage_9342

Nagelhus, L. Aa. (2004). *Musikkens epoker*. Trondheim: Tapir akademisk forlag.

Nagelhus, L. Aa. (2004). *Norsk musikk*. Trondheim: Tapir akademisk forlag.

VEKTINGSREDUKSJONER

Ingen vektingsreduksjoner i dette emnet

LGU54013 RELIGION, LIVSSYN OG ETIKK 1 (5-10)

Emnenavn (en)	Religion, Philosophies of life and Ethics 1 (5-10)
Emnenavn (nn)	Religion, livssyn og etikk 1 (5-10)
Omfang	30 Studiepoeng
Studienivå	Syklus 1
Undervisningsspråk	Norsk, ev. engelsk

Organisasjonstilhørighet

GLU5-10

EmneansvarligOla Erik Domaas
Camilla Stabel Jørgensen**Forkunnskapskrav**Krav om studierett eller fullført og bestått lærerutdanning eller tilsvarende.
Adgangsbegrensning, maks 35

Prioritering ved opptak:

1. Studierett ved GLU gjennom ordinært opptak til NTNU
2. Overgang fra GLU ved en annen institusjon i Norge
3. Andre som fyller kravet om fullført og bestått lærerutdanning eller tilsvarende

Anbefalte forkunnskaper**Emneinnhold**

RLE1 i GLU 5-10 har disse områda:

1. Religionar og livssyn
2. Filosofi og etikk
3. Fagdidaktikk

Emnet omhandlar ni fagemne: jødedom, kristendom, islam, hinduisme, buddhisme, anna religiøst mangfald, livssyn, etikk og filosofi. Vektlegginga av dei ulike fagemna vil vere om lag som i læreplanen for grunnskolen.

I det systematiske arbeidet med religionane og anna fagstoff står tekstgrunnlag, samanlikning, kritikk, modernitet og religiøsitet blant unge i fokus. Nyare religions- og filosofihistorie og dei kulturelle forholda som ungdom veks opp i blir vektlagd.

I samband med praksis vert merksemd retta mot dialog med ungdom og mellom ungdomar og etablering av ein god lærings- og klasseromkultur i faget.

Forventet læringsutbytte**KUNNSKAP**

Studenten

- har kunnskap om religionar og livssyn i faget: mangfald og ulike retningar, trusinnhald og oppfatningar, praksis, etikk og estetiske uttrykk, med særleg vekt på kristendommen og norske forhold
- har kunnskap om religionshistorie med vekt på i nyare tid og særleg på kristendommens historie frå reformasjonen og framover
- har kunnskap om heilage tekstar: hovudinnhald, historisk bakgrunn og sentrale forteljingar, med særleg vekt på Bibelen
- har kunnskap om samanlikningar mellom religiøse tradisjonar og sekulære livssyn
- har kunnskap om vestleg filosofihistorie, særleg menneskesyn og etikk
- har kunnskap om humanisme som livssyn i historisk kontekst og som filosofisk perspektiv i ulike variantar i bryting med andre menneskesyn gjennom historia
- har kunnskap om etiske teoriar og bruken av desse i høve til nokre aktuelle problemstillingar

- har kunnskap om menneskerettane og FNs barnekonvensjon og diskusjonane om ulike konsekvensar av desse for undervisninga i RLE
- har kunnskap om diskusjonane kring kognitiv forvirring i møte med religiøst og anna kulturelt mangfald
- har kunnskap om grunnskolefaget si historie i hovudtrekk, grunngeving, innhald og føremål
- har kunnskap om sentrale arbeidsmåtar og vurderingsformer i faget i høve til dei aktuelle trinna
- har kunnskap om barns og unges gudsomgrep, religiøse førestellingar og opplevingar
- har kunnskap om kva religiøse seremoniar og høgtider har å seie for barn og unge
- har kunnskap om reglement for fritak på religiøst og livssynsmessig grunnlag

FERDIGHEITER

Studenten

- kan planleggje, gjennomføre og vurdere RLE-undervisning på ein sjølvstendig og fagleg gjennomtenkt måte med vekt på danningperspektiv og dei fleirkulturelle utfordringane
- kan setje seg inn i unge sine tankar og førestellingar om religiøse og filosofiske spørsmål og kan samtale med dei om dette
- kan samtale med unge om tilhøve som oppstår i samband med vanskelege livssituasjonar
- kan bruke sentrale arbeidsmåtar med vekt på dialog, utforsking, samanlikning og kritisk og analytisk arbeid i undervisning og læring
- kan samarbeide med andre lærarar, elevar og heimen om faget
- kan gjennomføre tilpassa opplæring i RLE, mellom anna med omsyn til elevar med bakgrunn i ulik tru og ulike livssyn
- kan legge til rette for utvikling av dei grunnleggande ferdigheitene i undervisninga
- kan kombinere kravet om objektiv, kritisk og pluralistisk undervisning i RLE med varierte, elevaktive og engasjerande arbeidsmåtar
- kan reflektere kritisk over innhaldet i faget og over verdimålsettingane for faget og over forholdet mellom fag, undervisning og eiga utvikling i yrkesutøvinga
- kan bruke internett og digitale læremidlar på ein kritisk og pedagogisk måte i undervisninga

GENERELL KOMPETANSE

Studenten

- har yrkesetisk kompetanse og kan sjå dette i samanheng med religiøse og livssynsmessige tradisjonar
- kan leggje til rette for samarbeid mellom heimen, skolen og lokalmiljøet
- har forståing for rolla som verdiformidlar i eit fleirkulturelt samfunn.

Arbeidsformer og læringsaktiviteter

Arbeidsformer og vurderingsordning blir sett i samanheng. Arbeidsformene vekslar mellom førelesning, arbeid med oppgåver (individuellt og i gruppe), diskusjonar, munnlege studentpresentasjonar og ekskursjonar.

Læringsaktiviteter i emnet omfattar lesing og lytting, produksjon av munnlege og skriftlege tekster, samt interaksjon med kvarandre, undervisningspersonale og representantar for trus- eller livssynsorganisasjonar eller andre institusjonar vi møter.

For lærarar i grunnskolens religions- og livssynsfag er det viktig å kunne lese fagtekster og andre tekster kritisk og analytisk og å lytte til elevar, foreldre, kollegaer og andre med vilje til innleving og læring. Tilsvarande er det viktig å kunne uttrykke seg klart både skriftleg og munnleg i møte med desse gruppene og offentlegheita. Undervisninga i emnet omfattar øving i å uttrykke seg, både skriftleg og munnleg i ulike sjangrar med ulike formål, og på bakgrunn av faglitteratur og erfaring.

Arbeidsformer og læringsaktiviteter dannar grunnlag for tileigning av fag og fagutøving, og det er derfor viktig å delta i undervisninga.

OBLIGATORISKE ARBEIDSKRAV

Obligatorisk arbeidskrav	Antall	Godkjent antall
Muntlig fremlegg	2	2
Kommentar til arbeidskrav:	Studenten skal bidra i to muntlige fremlegg og tilsvarende gi respons på to muntlige fremlegg holdt av medstudenter.	
Ekskursjoner	6	6
Kommentar til arbeidskrav:	Studiet omfatter besøk til forsamlingslokalene til jøder, kristne (både den norske kirke og et annet kristent trossamfunn), muslimer, hinduer og buddhister. Dersom en student ikke kan være med når klassen er på ekskursjon, må studenten organisere og gjennomføre ekskursjonen på egen hånd, og dokumentere besøket for faglærer.	
Skriftlig innlevering	1	1
Kommentar til arbeidskrav:	Studenten skal levere en skriftlig individuell fagtekst. Arbeidet med fagteksten skal hjelpe studenten til å målne knyttet til de tre emneområdene: 1) religioner og livssyn, 2) filosofi og etikk, 3) fagdidaktikk.	
Annet - spesifiser i kommentarfeltet		
Kommentar til arbeidskrav:	Obligatoriske arbeidskrav vurderes som godkjent/ikke godkjent.	
	Obligatoriske arbeidskrav må være godkjent før en kan framstille seg til eksamen. Kandidater som står i fare for å bli nektet å gå opp til eksamen pga. manglende arbeidskrav, skal varsles om dette, jf. forskrift om studier ved HiST.	

VURDERINGER

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
Skriftlig eksamen	Individuell		6 Timer	A-F	100 %	Nei
Kommentar til vurdering:	Eksamen blir avlagt i slutten av semesteret som skriftlig skoleeksamen.					

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
-----------	----------------	------	----------	---------------	-------	--------------------

Tillatte hjelpemidler: Læreplan i RLE for grunnskolen

NY / UTSATT EKSAMEN

LÆREMIDLER

VEKTINGSREDUKSJONER

Gammelt emne	Studiepoeng
--------------	-------------

GLU RLE 1 (1-7) 15

ALU RLE 120 og KRL 120 15

ALU KRL110,130 15

LGU54006 SPESIALPEDAGOGIKK MED VEKT PÅ ATFERDSPROBLEMER (5-10)

Emnenavn (en)	Special Needs Education and Behavioural Problems (5-10)
Emnenavn (nn)	Spesialpedagogikk med vekt på atferdsproblem (5-10)
Omfang	30 Studiepoeng
Studienivå	Syklus 2
Undervisningsspråk	Norsk
Organisasjonstilhørighet	GLU5-10

Emneansvarlig

Instituttleder John Magne Grindeland

Forkunnskapskrav

Krav om studierett ved enten master i spesialpedagogikk eller GLU, eller fullført og bestått lærerutdanning. Enten 60 sp pedagogikk og elevkunnskap eller 30 sp pedagogikk sammen med 3 års undervisningserfaring.

Adgangsbegrensning, maks 35

Prioritering ved opptak:

1. Studenter med opptak til master i spesialpedagogikk ved NTNU
2. Studenter med opptak til GLU
3. Andre studenter med fullført og bestått lærerutdanning og som fyller opptakskravene

Anbefalte forkunnskaper**Emneinnhold**

Dette emnet består av to likeverdige deler. Studiet vektlegger en spesialpedagogisk forståelse i et helhetlig og ressursorientert perspektiv. Forebyggende arbeid i forhold til elevenes faglige og sosiale utvikling står sentralt. Både juridiske og etiske problemstillinger er gjennomgående tema i begge delene.

Studiets del 1: Generell innføring i spesialpedagogikk.

Det gis en generell innføring i spesialpedagogikk. Denne delen handler om hvordan grunnskolen sørger for gode rammevilkår for oppvekst og opplæring, og for å tilpasse opplæringen til den enkelte elevs ulike forutsetninger og behov, slik at rettighetene i Opplæringsloven blir ivaretatt.

Tema 1. Den inkluderende skolen, en skole for alle

- Spesialpedagogens rolle, og sentrale begreper innen fagfeltet
- Forebyggende arbeid som ivaretar faglig og sosial utvikling
- Lovverk og rettigheter
- Etisk refleksjon i møte med elever og foresatte

Tema 2. Elever med særskilte behov

- Innføring i kognitiv psykologi
- Elever med funksjonshemninger
- Elever som strever faglig og sosialt
- Minoritets elever med særskilte behov
- Innvirkning på selvoppfatning og motivasjon

Tema 3. Innføring i spesialpedagogiske arbeidsmåter

- Kartlegging
- Skrivning av profesjonstekster
- Foreldresamarbeid og elevmedvirkning
- Veiledning og kommunikasjon
- Planlegging, gjennomføring og evaluering av opplæring

Studiets del 2: Atferdsproblemer

Denne delen bygger på studiets del 1. Hovedområdene tar for seg hva atferdsproblemer er og ulike forståelsesmåter. Studiet gir innsikt i utvikling og risikofaktorer, kartlegging, tilrettelegging, forebygging og ulike former for tiltak.

Tema 1 Hva er atferdsproblemer

- Teoretiske perspektiv på atferdsproblemer
- Tilknytningsteori som et forebyggende perspektiv
- Atferdsproblemer og sosial og emosjonell kompetanse
- Ulike begreper og definisjoner

Tema 2 Ulike atferdsproblemer

- Innagerende atferd
- Utagerende atferd
- Autismespekterforstyrrelse
- ADHD og Tourettes syndrom

Tema 3 Årsaker, konsekvenser og tiltak

- Psykisk helse
- Omsorgssvikt
- Sosial kompetanse
- Mobbing

Forventet læringsutbytte

Kunnskaper

Studenten har inngående kunnskap om:

- Det spesialpedagogiske arbeidsfeltet, dets tradisjoner og muligheter
- Spesialpedagogens rolle og arbeidsmåter, juridiske og etiske problemstillinger
- Ulike elevgrupper med særskilte behov, forebygging og tiltak i et mestrings- og ressursperspektiv
- Ulike atferdsvansker, forebygging og tiltak i et mestrings- og ressursperspektiv

Ferdigheter

Studenten

- Kan legge til rette læringsmiljøet slik at elever med særskilte behov opplever utvikling og livsmestring
- Kan kommunisere om spesialpedagogiske tema med elever, foreldre, kolleger og andre samarbeidspartnere
- Har evne til kritisk, etisk bevisst og kunnskapsbasert refleksjon om ulike spesialpedagogiske tema

Generell kompetanse

Studenten

- Kan ut fra forskningsbasert kunnskap og handlingskompetanse bidra til aktiv deltakelse og fellesskap for en sammensatt gruppe elever
- Kan anvende sine kunnskaper og ferdigheter for å forebygge, kartlegge, vurdere og tilpasse opplæring slik at elever med særskilte behov får utviklet

sitt læringspotensial best mulig både faglig og sosialt

•Har teoretisk kunnskap, yrkesspesifikke ferdigheter og personlig kompetanse, og evne til å videreutvikle egen kompetanse og spesialpedagogikken som fag.

Arbeidsformer og læringsaktiviteter

I studiet legges det vekt på en prosessorientert undervisning med stor grad av studentaktivitet, og en forskningsbasert undervisning. Arbeidsformene vil variere mellom forelesninger, diskusjoner, individuelt arbeid og gruppearbeid. Utforskende arbeidsformer som kollokviearbeid, problembasert læring og diskusjonsfremlegg fra studenter står sentralt. Skrivning av fagtekster og profesjonstekster vektlegges. Det vil hele tiden bli lagt vekt på tilknytning til praksisfeltet i grunnskolen både som studiefelt og som arena for profesjonsutøvelse.

OBLIGATORISKE ARBEIDSKRAV

Obligatorisk arbeidskrav	Antall	Godkjent antall
Skriftlig innlevering	1	1
Kommentar til arbeidskrav:	Fagtekst som skal skrives i gruppe innenfor tema 1 (generell innføring i spesialpedagogikk). Teksten skal være på ca. 9 sider og skal skrives innen oppgitt tema.	
Skriftlig innlevering	1	1
Kommentar til arbeidskrav:	Gruppeoppgave som består i forberedelse, skrivning og fremlegg av en pedagogisk rapport og utkast til individuell opplæringsplan (IOP) på grunnlag av denne	
Oppmøte til undervisning	2	2
Kommentar til arbeidskrav:	Ved fremlegg knyttet til gruppeoppgaver. Kompensatorisk arbeid gis ved fravær.	
Annet - spesifiser i kommentarfeltet		
	Obligatoriske arbeidskrav vurderes til godkjent/ikke godkjent.	
Kommentar til arbeidskrav:	Obligatoriske arbeidskrav må være godkjent før en kan framstille seg til eksamen. Kandidater som står i fare for å bli nektet å gå opp til eksamen pga. manglende arbeidskrav, skal varsles om dette, jf. forskrift om studier ved NTNU.	

VURDERINGER

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
Skriftlig	Individuell			A-F	60 %	Nei
Kommentar til vurdering:	En individuell fagtekst på ca. 9 sider om et selvvalgt tema innen studiets del 2, (atferdsproblemer). Det skal utarbeides et sammendrag av fagteksten på inntil 1 side.					
Tillatte hjelpemidler:	Alle					
Muntlig	Gruppe			A-F	40 %	Nei
Kommentar til vurdering:	Muntlig eksamen i gruppe. Gruppen må vise tilfredsstillende kompetanse innen begge delområdene i faget for å bestå eksamen. Både fagtekst og muntlig eksamen må være bestått for å få bestått karakter i faget.					
Tillatte hjelpemidler:	Ingen					
NY / UTSATT EKSAMEN	Ny/utsatt eksamen blir gjennomført i samsvar med gjeldende studieforskrift ved NTNU. Delvurderinger kan tas opp eller forbedres enkeltvis. Ved ny/utsatt eksamen kan muntlig eksamen gjennomføres individuelt.					

LÆREMIDLER

VEKTINGSREDUKSJONER

Gammelt emne	Studiepoeng
Ved søknader om godskrivning, godkjenning og innpassing av emner fra tidligere årskull eller andre institusjoners tilsvarende utdanninger, vil hver søknad behandles individuelt og søker må kunne medregne studiepoengreduksjon ved overlappende emner.	

LGU54027 TEGNSPRÅK 1 (5-10)

Emnenavn (en)

Sign Language 1 (5-10)

Emnenavn (nn)	Teiknspråk 1 (5-10)
Omfang	30 Studiepoeng
Studienivå	Syklus 1
Undervisningsspråk	Norsk og Norsk tegnspråk
Organisasjonstilhørighet	GLU5-10
Emneansvarlig	Studieleder Ingrid Thowsen
Forkunnskapskrav	<p>Krav om studierett eller fullført og bestått lærerutdanning eller tilsvarende. Adgangsbegrensning, maks 10</p> <p>Prioritering ved opptak:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Studierett ved GLU gjennom ordinært opptak til NTNU 2. Overgang fra GLU ved en annen institusjon i Norge 3. Andre som fyller kravet om fullført og bestått lærerutdanning eller tilsvarende <p>Opgitt antall er maksimalt antall studenter per gruppe. Fakultetet kan vurdere å opprette flere studentgrupper i emnet dersom søkertilfanget tilsier dette og fakultet har kapasitet</p>
Anbefalte forkunnskaper	
Emneinnhold	<p>Studentene får grunnleggende opplæring i praktisk tegnspråk og innføring i grunnleggende teori om tegnspråk gjennom:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Å bruke kroppen i kommunikasjon – fra gester til tegn - Å utvikle et grunnleggende tegnforråd i norsk tegnspråk og grammatikk - Å føre samtaler om dagligdagse tema på tegnspråk - Å lære om forskjeller på tegnede og talte språk <p>Studentene får en innføring i kultur, historie og kommunikasjon med fokus på tegnspråk gjennom ulike perspektiver på:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hørsel og identitet - Døves kultur og historie, før og nå - Språktilegnelse - Segregering, integrering, inkludering - Selvvalgt tema
Forventet læringsutbytte	<p>Kunnskap Studenten</p>

- har grunnleggende kunnskap om flerspråklighet
- har grunnleggende kunnskap om strukturer i norsk tegnspråk
- har grunnleggende kunnskap om døve og hørselshemmedes historie, kultur og livsbetingelser i samfunnet før og nå

Ferdigheter

Studenten

- forstår enkle samtaler og monologer på norsk tegnspråk
- kan føre enkle samtaler og anvende grunnleggende grammatiske strukturer og virkemidler på norsk tegnspråk
- kan identifisere enkelte grammatiske elementer i tekster på norsk tegnspråk
- kan forklare hva det betyr å være en minoritet, med særskilt fokus på døve og tunghørte
- kan presentere sin kunnskap om disse temaene til andre som ikke har denne kunnskapen

Generelle ferdigheter

Studenten

- kan delta i enkle, tegnspråklige samtaler
- kan formidle grunnleggende kunnskap om norsk tegnspråk
- kan bruke sin kunnskap og sine ferdigheter i arbeid med eller for døve og hørselshemmede

Arbeidsformer og læringsaktiviteter

Språklæring skjer gjennom varierte arbeidsformer som:

- intensiv språklæring i språkbud
- dramaøvelser og rollespill
- samtaleøvelser i par og i grupper
- muntlig og skriftlig refleksjon over egen språklæring

Teoretisk arbeid om språk, kultur og historie knyttes til praksis gjennom arbeidsformer som:

- forelesninger om tegnspråkgrammatikk
- individuelt og gruppearbeid med enkel videoanalyse av eget og andres tegnspråk
- forelesninger og litteraturstudier, gruppearbeid, diskusjoner og oppgaveskriving

SUPPLERENDE OPPLYSNINGER

Studentene skal ha praksis. Se emnebeskrivelse for praksis GLU.

OBLIGATORISKE ARBEIDSKRAV

Obligatorisk arbeidskrav	Antall	Godkjent antall
Annet - spesifiser i kommentarfeltet	4	4
Kommentar til arbeidskrav:	Studentene skal levere inn oppgaver i tilknytning til tematikken i emnet. Arbeidskravene kan være deltakelse i samtaleøvelser og tegnspråklige arrangement, opptak og innlevering av tegnspråklige øvelser, fremføringer og skriftlig innleveringer. En av oppgavene skal være av fagdidaktisk karakter.	
Annet - spesifiser i kommentarfeltet		Obligatoriske arbeidskrav vurderes med godkjent/ikke godkjent.
Kommentar til arbeidskrav:	Obligatoriske arbeidskrav må være godkjent før en kan framstille seg til eksamen. Kandidater som står i fare for å bli nektet å gå opp til eksamen pga. manglende arbeidskrav, skal varsles om dette, jf. forskrift om studier ved HiST.	

VURDERINGER

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
Demonstrasjon av ferdighet, praktisk arbeid	Individuell		2 Timer	A-F	60 %	Nei
Kommentar til vurdering:	Praktisk eksamen. Studentene skal produsere en tekst på norsk tegnspråk.					
Tillatte hjelpemidler:						
Skriftlig eksamen	Individuell		2 Timer	A-F	40 %	Nei
Kommentar til vurdering:	Skriftlig eksamen.					
Tillatte hjelpemidler:						

NY / UTSATT EKSAMEN

LÆREMIDLER

- Amundsen, G., & Holm, A. (2001). Tegnspråk og norsk og noen døve elever i et tospråklig læringsmiljø. I H. Fottland (red.), *Tilpasning og tilhørighet i en skole for alle* (s. 123-138). Bergen: Fagbokforlaget. (Finnes i Kompendium 1, TG160)
- Duncan, Susan. (2003). *Gesture in language: Issues for sign language research*. In Karen Emmorey (Ed.), *Perspectives on classifier constructions in sign languages* (pp. 259-268). Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.
- Engen, T.O., & Kulbrandstad, L. A. (2003). *Tospråkighet og minoritetsundervisning*. Oslo: Gyldendal Akademisk. S. 23-113, 133-159.
- Erlenkamp, S. (2006). CI og tegnspråk: enten eller eller både og? *Nordisk tidskrift för hörsel- och dövundervisning : NTD*(5), 6-11. (Finnes i Kompendium 1, TG160)
- Erlenkamp, S., Gjøl, S., Haualand, H., Kvitvær, H. B., Peterson, P. R., Schrøder, O.-I., & Vonen, A. M. (2007). *Begrunnelser for å gjøre norsk tegnspråk til offisielt språk*. Oslo: Norges døveforbund. Notat fra utvalg opprettet av styret for Norges Døveforbund.
- Grønlie, S. M. (2005). *Uten hørsel?: en bok om hørselhemming*. Bergen: Fagbokforlaget.
- Hansen, Aa. L., Garm, N., & Hjelmervik, E. (red). (2009). *Hørsel, språk og kommunikasjon*. Trondheim: Møller kompetansesenter. Tilgjengelig på nett: <http://www.acm5.com/kompendier/Horsel-sprak-kommunikasjon.pdf>
- Holten, S. M., & Lønning, H. R. (2011). Døves språkholdninger og norsk tegnspråk. *Norsk lingvistisk tidsskrift*, 29(1), 7-24. Tilgjengelig fra: <http://ojs.novus.no/index.php/NLT/article/view/734>
- Johnston, Trevor, & Schembri, Adam. (2007). *Australian Sign Language (Auslan): An introduction to sign language linguistics*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Jørgensen, Sissel Redse, & Anjum, Rani Lill (red.). (2006). *Tegn som språk*. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag.
- Manne, G., & Helleland, H. (1991). *Kommunikasjon i språkundervisning*. Oslo: Fag og kultur. S. 20 – 29, s 61-78.
- Moriggi, S. N., Fiske, A. (2014). *Tegnordboka: se hva jeg sier*. Oslo: Aschehoug.
- Norges døveforbund (2013). *Inkludering og ekskludering: Hvorfor døveskolen er viktig?*
Kan bestilles på www.deafnet.no
- Ohna, S. E. (1996). Å være döv i en hørende verden. *Nordisk tidskrift för dövundervisningen* (2), 53-66. (Finnes i Kompendium 1, TG160)
- Ohna, S. E. (2001). *Å skape et selv: døves fortellinger om interaksjoner med hørende*. Oslo: Unipub. (kap.3) (Finnes i Kompendium 1, TG160)
- Ohna, S. E. (2003). *På vei mot en ny grunnskoleopplæring for døve elever: en evalueringsstudie etter Reform 97*. Oslo: Skådalen kompetansesenter. (kap.2). (Finnes i Kompendium 1, TG160)
- Pritchard, P., & Zahl, T. S. (2010). *Veiene til en god bimodal tospråkighet hos døve og sterkt tunghørte barn og unge*. Bergen: Statped Vest. Tilgjengelig på nettet: <http://www.statped.no/Global/Publikasjoner/Statped%20skriftserie/Veiene%...>
- Peterson, P. R. (2009). *Tegnspråkets fremtid - vårt felles ansvar!* I Aa. L. Hansen, N. Garm & E. Hjelmervik (red.), *Hørsel - språk og kommunikasjon: en artikkelsamling* (s. 134-139). Trondheim: Møller kompetansesenter. Tilgjengelig som e-bok: <http://www.acm5.com/kompendier/Horsel-sprak-kommunikasjon.pdf>
- Schembri, Adam, Jones, Caroline, & Burnham, Denis. (2005). Comparing action gestures and classifier verbs of motion: Evidence from Australian Sign Language, Taiwan Sign Language, and nonsigners' gestures without speech. *Journal of Deaf Studies and Deaf Education*, 10(3), 272-290. doi: 10.1093/deafed/eni029

Tilgjengelig fra: https://www.swetswise.com/swoc-web/link/access_db?issn=1465-7325&vol=000...

Tucker, Bonnie Poitras. (1998). Deaf Culture, cochlear implants, and elective disability. *The Hastings Center Report*, July-August 28(4), 6-14.

Schröder, O.-I. (1998). Døvehumor - hva er det for noe? *Nordisk tidskrift för dövundervisningen* (2), 38-48.

(Finnes i Kompendium 1, TG160)

Simonsen, E. (2009). Hørsel eller døvhet?: en historisk innføring i feltet. I Aa. L. Hansen, N. Garm & E. Hjelmervik (red.), *Hørsel - språk og kommunikasjon: en artikkelsamling* (s. 12-20). Trondheim: Møller kompetansesenter.

Tilgjengelig som e-bok:

<http://www.acm5.com/kompendier/Horsel-sprak-kommunikasjon.pdf>

Svennevig, J. (2009). *Språklig samhandling: innføring i kommunikasjonsteori og diskursanalyse*. Oslo: Cappelen Akademisk forlag.

S. 232-262.

Valli, Clayton, & Lucas, Ceil. (2001). *Linguistics of American Sign Language: An introduction*. Washington D.C.: Gallaudet University Press. s. 37-48; 72-75; 107-111; 121-146; 183-189.

Vonen, A. M. (1999). Emosjonelle sider ved språk. I E. Simonsen & K. Arnesen (red.), *Fornuft og følelser - perspektiver etter 150 års undervisning av døve og døvblinde : rapport fra seminar 15.-16. oktober 1998*, Helga Engshus, Universitetet i Oslo (s. 69-86). Oslo: The Research and Development Unit, Skådalen Resource Centre.

(Finnes i Kompendium 1, TG160)

Vogt-Svendsen, Marit. (2001). A comparison of mouth gestures and mouthings in Norwegian Sign Language (NSL). In Penny Boyes Braem (Ed.), *The hands are the head of the mouth: The mouth as articulator in sign languages* (pp. 9-39). Hamburg, Germany: Signum Verlag.

Østberg, T. (1998). *Døvhet og døve: belyst ved tre sosiologiske forståelsesmodeller*. Oslo: Skådalen kompetansesenter.

(Finnes i Kompendium 1, TG160)

Nettsider:

Council of Europe. (2012). Ofte stilte spørsmål om tegnspråk. from <http://edl.ecml.at/LanguageFun/FAQsonsignlanguage/tabid/2741/language/nn...>

"APA referencing exercises": <http://elc.polyu.edu.hk/cill/writing/#Referencing>

"Fagskriving": http://www.fag.hiof.no/lu/fag/norsk/1/101/mm/forside_norsk101/ny_side_8.htm

"ALTs krav til fagtekster": <https://www.hist.no/multimedia/11943/ALTs-krav-til-fagtekster.pdf>

"Studiehjelp fra bibliotek": <http://hist.no/content/30229/Studiehjelp-fra-biblioteket>

Ressurs for hørselshemmede

www.erher.no

Norsk tegnordbok

www.tegnordbok.no

Mine tegn - et nettsted der du kan lage din egen oversikt over tegn du lærer

www.minetegn.no

Norges Døveforbund

www.deafnet.no

Zoom webTV (Små filmer og reportasjer)

www.zoom.coip.no

Videoer

NRK. (2015-16). Tegnspråknytt. Retrieved from <http://tv.nrk.no/serie/tegnpraaknytt>

Raanes, Eli, Ferrara, Lindsay, & Nilsson, Anna-Lena. (2014). *Humor på norsk tegnspråk [Video dataset]*. Trondheim, Norway: HiST-ALT.

Kan brukes på skolens maskiner:

TegnStart.1 (2004). Trondheim: Statped

TegnStart.2 (2004). Trondheim: Statped

TegnStart.3 (2009). Trondheim: Statped

Selvvalgt pensum:

Knyttet til selvvalgt tema skal studentene velge ut 500 sider med annen relevant litteratur. Litteraturen skal godkjennes av faglærer i slutten av uke 37.

VEKTINGSREDUKSJONER

Ingen vektingsreduksjoner i dette emnet

VALGEMNER GLU 5-10 REALFAG VÅR 4.STUDIEÅR

Oversikten viser planlagte emner de ulike årene. Endelig studietilbud for et skoleår vedtas av avdelingsstyret i høstsemesteret foregående år. Igangsetting av emner er avhengig av tilstrekkelig antall studenter.

Emne	STUDIEPOENGBELASTNING			
	Avsl. Eks.	SP	2019 Høst	2020 Vår
LGU54011 Engelsk 2 (5-10)		30		30
LGU54029 IKT og læring (5-10)		30		30
LGU54017 Internasjonalt samarbeid - perspektiv på læreryrket (5-10)		30		30
LGU54008 Kroppsøving 2 (5-10)		30		30
LGU54009 Kunst og håndverk 2 (5-10)		30		30
LEKS1002 Mat og helse 1 (5-10)		30		30
LGU54028 Matematikk 3 (5-10) med hovedvekt på matematikkvansker		30		30
LGU54010 Musikk 2 (5-10): Utøvende og skapende musikk, kultur og samfunn		30		30
LGU54018 Produksjon for sal og scene (5-10)		30		30
LGU54025 Samfunnsfag 1 (5-10): Demokrati, deltakelse og medborgerskap		30		30
Sum		300		300

LGU54011 ENGELSK 2 (5-10)

Emnenavn (en)	English 2 (5-10)
Emnenavn (nn)	Engelsk 2 (5-10)
Omfang	30 Studiepoeng
Studienivå	Syklus 1
Undervisningsspråk	Engelsk
Organisasjonstilhørighet	GLU5-10
Emneansvarlig	Eivind Nessa Torgersen

Forkunnskapskrav

Krav om studierett eller fullført og bestått lærerutdanning eller tilsvarende.
Adgangsbegrensning, maks 35

Prioritering ved opptak:

1. Studierett ved GLU gjennom ordinært opptak til NTNU
2. Overgang fra GLU ved en annen institusjon i Norge
3. Andre som fyller kravet om fullført og bestått lærerutdanning eller tilsvarende

Anbefalte forkunnskaper

Gode engelskkunnskaper og Engelsk 1 (5-10)

Emneinnhold

Engelsk 2 for 5-10 er inndelt i tre emneområder. Emneområdene er innholdsmessig forankret i læringsutbytteformuleringene for Engelsk 2 for 5-10:

1. Arbeid med tekster: litteratur og kultur
2. Kunnskap om språk
3. Engelsk som andrespråk: teorier og metoder

Engelsk 2 5-10 gir en grundig innføring i engelsk språk, litteratur og kultur fra hele det engelskspråklige området. Pensumlisten inneholder romaner, noveller, skuespill og dikt skrevet for barn og unge, samt for voksne for å bedre studentenes samfunns- og kulturforståelse. Tekstene vil bli gjennomgått i hele klassen og i mindre grupper. Vi vil bruke god tid på hver tekst for å utvikle studentenes leseferdigheter, samt forståelse av ord, språkbruk, sjanger, uttrykk og fortellerteknikker. Undervisningen i engelsk språk vil spesielt ta for seg spørsmål knyttet mot nasjonale kunnskapsmål og utvikling av lokale læreplaner.

Forventet læringsutbytte

Kunnskap

Studenten

- har inngående kunnskap om nyanser ved lydsystemet i engelsk, ved språkets grammatiske struktur og hvordan ordtilfanget kan videreutvikles
- har kjennskap til noen varianter av engelsk
- har kunnskap om historisk utvikling av metoder og tilnærminger til opplæring i engelsk
- har kunnskap om hvordan muntlig og skriftlig språk kan integreres i inspirerende og meningsfulle aktiviteter
- har kunnskap om lesing og skriving som prosesser
- har kunnskap om hvordan ulike faktorer kan påvirke læring av engelsk
- har kunnskap om ulike måter å organisere opplæringen på
- har kunnskap om hvordan læreplaner kan settes sammen
- har innsikt i ulike læringsstrategier som kan bidra til å gjøre at elevene kan ta hånd om egen læring og språkutvikling i et langsiktig perspektiv
- har kjennskap til gjeldende læreplan for skolen som ramme for faglig utviklingsarbeid
- har kunnskap om teksters struktur og språklige virkemidler og om kritiske og analytiske tilnærminger til litteratur og annen tekst
- har kunnskap om samfunnsliv, historie og et rikt utvalg kulturuttrykk i engelsktalende land, deriblant sentrale verk i engelskspråklig litteraturtradisjon

Ferdigheter

Studenten

- kan bruke målspråket sikkert og funksjonelt muntlig og skriftlig i ulike situasjoner og sjangere med presisjon, flyt og sammenheng

- kan planlegge, gjennomføre og vurdere undervisning slik at det tas hensyn til mangfoldet i elevgruppen og kulturell og språklig bakgrunn
- kan tilpasse undervisningen til enkelteleven ved å velge og legge til rette for varierte og differensierte læringsaktiviteter som fremmer utviklingen av elevenes reseptive og produktive språkferdigheter, bl.a. ved pedagogisk bruk av digitale læringsverktøy
- kan planlegge undervisningsplaner og lokale læreplaner basert på gjeldende nasjonale retningslinjer
- kan bruke muntlige aktiviteter som utgangspunkt for skriftlige aktiviteter og omvendt
- kan bevisstgjøre elevene på prosesser knyttet til lesing og skriving og hvordan de kan bruke disse strategisk i sin egen læring
- kan tilrettelegge for at elevene kan skape muntlige, skriftlige og sammensatte tekster med flyt, presisjon og sammenheng
- kan bevisstgjøre elevene i valg av læringsstrategier
- kan aktivt gjøre nytte av elevenes erfaringer med engelsk og eventuelt andre språk
- kan arbeide selvstendig med problemstillinger i faget
- kan vurdere elevenes måloppnåelse med og uten karakter, og begrunne vurderingene
- kan velge ut og tilrettelegge arbeid med tekster fra engelsktalende land for barn og ungdom på en variert, utfordrende og inspirerende måte

Generell kompetanse

Studenten

- kan reflektere over egen læring og praksis i forhold til etiske grunnverdier og skolens ansvar for barn og unges personlige vekst i et historisk perspektiv
- kan arbeide selvstendig og sammen med andre for å identifisere, analysere og løse problemer knyttet til elevers læring og utvikling i engelskfaget
- kan vedlikeholde og utvikle egen språklig kompetanse

Arbeidsformer og læringsaktiviteter

Engelskfaget er sammensatt av mange ulike deler som er tett knyttet til hverandre. For å oppnå fullt læringsutbytte må studentene ha innsikt i delene og forståelse for sammenhengene og progresjonen mellom dem. Fagplanen forutsetter aktiv deltakelse gjennom hele studieprosessen. Vi vil bruke mye av undervisningstiden i hele klassen, samt i mindre grupper til å:

- Drøfte språkbruk og andre karakteristika i forskjellige tekster
- Planlegge og utvikle undervisningsmateriale og undervisningsplaner
- Vurdere ulike typer litteratur for bruk i undervisningen
- Utvikle forskjellige aktiviteter knyttet til bruken av litteratur og andre media

Det forutsettes at studenter tilegner seg lærestoff gjennom selvstudium utenom den organiserte undervisningstida, gjennom arbeid i grupper og gjennom den digitale læringsplattformen. Gjennom studiet vil studentene møte varierte arbeidsformer og vurderingsordninger. Studentene blir vurdert underveis i studiet, både individuelt og i grupper, og vil få skriftlige og muntlige tilbakemeldinger fra faglærer og medstudenter.

Engelsk er undervisnings- og kommunikasjonsspråk. Det forventes at studentene bruker språket aktivt i undervisning og i skriftlig og muntlig kommunikasjon med medstudenter og faglærere. Videre forventes det at studentene bruker høgskolens bibliotek aktivt og forbereder seg til planlagt undervisning.

Praksisplanen angir omfang og læringsutbytter for praksis i fjerde studieår og hvilke emneområder som vektlegges. Et overordnet fokusområde for praksis i engelsk er arbeidet med muntlig og skriftlig engelsk i klasserommet forankret i et praksisprosjekt.

OBLIGATORISKE ARBEIDSKRAV

Obligatorisk arbeidskrav	Antall	Godkjent antall
Annet - spesifiser i kommentarfeltet		
Kommentar til arbeidskrav:	Underveis i studiet er det lagt inn obligatoriske arbeidskrav – både skriftlige, muntlige og digitale. - 2 muntlige presentasjoner - 2 innleveringer av tekstoppgaver - 2 innleveringsoppgaver i grammatikk og fonologi - deltakelse i 8 responsarbeid i grupper på digital læringsplattform	
Annet - spesifiser i kommentarfeltet		
Kommentar til arbeidskrav:	Obligatoriske arbeidskrav vurderes med godkjent/ikke godkjent. Obligatoriske arbeidskrav må være godkjent før en kan framstille seg til eksamen. Kandidater som står i fare for å bli nektet å gå opp til eksamen pga. manglende arbeidskrav, skal varsles om dette, jf. forskrift om studier ved HIST.	

VURDERINGER

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
Muntlig	Individuell			A-F	30 %	Nei
Kommentar til vurdering:	Del 1 Individuell muntlig eksamen i didaktikk og andrespråklæring Det er individuell forberedelsestid (30 minutter umiddelbart før eksamen).					
Tillatte hjelpemidler:	Del 1: 5 A4-sider med egne notater til bruk i forberedelsestiden.					
Skriftlig eksamen	Individuell		3 Timer		30 %	Nei
Kommentar til vurdering:	Del 2: Individuell skriftlig eksamen i språk 3 timer.					
Tillatte hjelpemidler:	Del 2: 2 A4-sider med egne notater.					

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
Hjemmeeksamen	Individuell		14 Dager		40 %	Nei
Kommentar til vurdering:	Del 3 Individuell hjemmeeksamen i litteratur og kultur 14 dager. Eksamen består av tre essayoppgaver.					
Tillatte hjelpemidler:	Alle tre deler må være bestått for å få bestått karakter i emnet.					
	Del 3: Alle.					
NY / UTSATT EKSAMEN						

LÆREMIDLER

VEKTINGSREDUKSJONER

Gammelt emne	Studiepoeng
EN230 Engelsk 2	10

LGU54029 IKT OG LÆRING (5-10)

Emnenavn (en)	ICT and learning (5-10)
Emnenavn (nn)	IKT og læring (5-10)
Omfang	30 Studiepoeng
Studienivå	Syklus 1
Undervisningsspråk	Norsk
Organisasjonstilhørighet	GLU5-10
Emneansvarlig	Jan Frode Haugseth

Forkunnskapskrav

Krav om studierett eller fullført og bestått lærerutdanning eller tilsvarende.
Adgangsbegrensning, maks 35

Prioritering ved opptak:

1. Studierett ved GLU gjennom ordinært opptak til NTNU
2. Overgang fra GLU ved en annen institusjon i Norge
3. Andre som fyller kravet om fullført og bestått lærerutdanning eller tilsvarende

Anbefalte forkunnskaper

Det er anbefalt å ha en viss kjennskap til sosiale medier samt å kunne bruke en PC

Emneinnhold

Hvordan undervise ved hjelp av IKT?

IKT og læring i grunnskolelærerutdanninga har tre emneområder:

1. IKT-pedagogikk - Hvordan kan IKT-verktøy brukes pedagogisk
2. Ulike pedagogiske IKT-verktøy og sosiale medier
3. Fagdidaktikk og bredde - hvordan kan kunnskap om pedagogisk IKT komme til nytte i alle fag?

ITK og læring omfatter all pedagogisk bruk av IKT i undervisningsøyemed. Dette faget vil ha en systematisk tilnærming til ulike typer IKT og ulike pedagogiske muligheter, men også berøre områder som etikk og elevkunnskap (hvordan bruker elever IKT og sosiale medier i det dagligdagse) og svare på spørsmål om "Hvordan skiller pedagogisk IKT-bruk seg fra mer dagligdags bruk av IKT?", "når og hvorfor er det hensiktsmessig med IKT-basert undervisning", klasseledelse i teknologirike omgivelser, i tillegg til mye praksis og kreativ omgang med nettbrett, sosiale medier, spill, programmering, kortfilmer etc. Undervisningen vil være variert, med flere ulike gjesteforelesere som gjennomfører egne opplegg, samt prosjekt- og gruppearbeid.

Forventet læringsutbytte

KUNNSKAP

Studenten

- får kunnskap om hvordan IKT-kunnskap kan gjøres til en del av alle skolefag
- får kunnskap om klasseledelse i teknologi-rike omgivelser
- får kunnskap om når og hvorfor det er hensiktsmessig med IKT-basert undervisning
- får kunnskap om elevaktiv læring ift. IKT
- Får kunnskap om ulike dataspill – bevissthet, muligheter og utfordringer
- får basiskunnskap om ulike fysiske ikt-teknologier, herunder mobil, nettbrett, ulike typer PC-er, smartboard, office/Google-sky-tjenester
- får kunnskap om ulike dimensjoner ved sosiale medier ift. læring og trygg bruk
- får kunnskap om å gjøre enkel, datastøttet datainnsamling for vurdering
- får kunnskap om etiske teorier og bruken av disse vedrørende aktuelle problemstillinger i faget
- får kunnskap om misbruk og uønsket atferd av IKT (mobbing på nett)

- får kunnskap om multitasking og delt oppmerksomhet
- får kunnskap om personvern og datasikkerhet

FERDIGHETER

Studenten

- kan planlegge, gjennomføre og vurdere IKT-undervisning på en selvstendig og faglig gjennomtenkt måte
- skal kunne forstå og diskutere hvem som legger premissene for teknologisk utvikling og hvorfor det er viktig at skoleverk og lærere kan bruke denne typen teknologi i læringsøyemed
- kan bruke ulike IKT-teknologier til varierte, elevaktive og engasjerende arbeidsmåter
- kan bruke IKT til utforsking, sammenligning og kritisk og analytisk arbeid i undervisning og læring
- kan samarbeide med andre lærere, elever og hjemmet om faglige muligheter og problemstillinger
- kan reflektere kritisk over innholdet i faget og over verdimålsettingene for faget og over forholdet mellom fag, undervisning og egen utvikling i yrkesutøving
- kan bruke digitale læremidler på en kritisk og pedagogisk måte i undervisninga

GENERELL KOMPETANSE

Studenten

- har yrkesetisk kompetanse og kan se denne uavhengig av trender og farsotter på feltet
- kan legge til rette for samarbeid mellom hjemmet, skolen og lokalmiljøet
- viser faglig engasjement i spørsmål pedagogisk bruk av IKT, spill og/eller sosiale medier

Arbeidsformer og læringsaktiviteter

Vi legger opp til variert undervisning, med flere ulike gjesteforelesere som gjennomfører egne opplegg samt prosjekt- og guppearbeid.

Aktiviteter i undervisningen vil være

Diskusjon av faglitteratur og didaktikk

Utprøving og jobbing med case

Erfaringsutveksling

Problem-basert læring

Arbeidsformene og erfaringene gjennom kurset vil bli vurdert gjennom produksjon av jevnlige, korte, rapporter.

Prosjekt - studentene velger seg selv et prosjektarbeid som de vil fordype seg i, og som de skal vurdere ift. læringsutbytte for elever i en praksissituasjon.

Studentene vil bli vurdert på egne rapporter samt prosjektarbeid.

OBLIGATORISKE ARBEIDSKRAV

Obligatorisk arbeidskrav	Antall	Godkjent antall
Rapport(er)	6	6
Kommentar til arbeidskrav:	Korte rapporter om gjennomgåtte emner leveres i eget, digitalt format.	
Annet - spesifiser i kommentarfeltet	Obligatoriske arbeidskrav vurderes som godkjent/ikke godkjent.	
Kommentar til arbeidskrav:	Obligatoriske arbeidskrav må være godkjent før en kan framstille seg til eksamen. Kandidater som står i fare for å bli nektet å gå opp til eksamen pga. manglende arbeidskrav, skal varsles om dette, jf. forskrift om studier ved HiST.	

VURDERINGER

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
Annen vurderingsform, definer i kommentarfelt			3 Uke(r)	A-F	100 %	Nei
Kommentar til vurdering:	En prosjektoppgave med tilhørende essay. Studentene får veiledning. Studentene kan velge individuell eller gruppevis levering.					
Tillatte hjelpemidler:	Alle					

NY / UTSATT EKSAMEN

LÆREMIDLER

Krumsvik, Rune Johan (2014). *Klasseledelse i den digitale skolen*. Cappelen Damm Akademisk. 160 sider.

Haugseth, Jan Frode (2013). *Sosiale medier i samfunnet*. Universitetsforlaget. 162 sider.

Senter for IKT i utdanningen (2014). Notat. 1. Dataspill i skolen. <http://iktsenteret.no/content/dataspill-i-skolen>. 10 sider.

Senter for IKT i utdanningen (2014). Cpdlab - ressurspakke for profesjonsfaglig digital kompetanse. <http://iktsenteret.no/content/cpdlab-ressurspakke-profesjonsfaglig-digital-kompetanse>. Div. læringsmateriell.

VEKTINGSREDUKSJONER

Ingen vektingsreduksjoner i dette emnet

LGU54017 INTERNASJONALT SAMARBEID - PERSPEKTIV PÅ LÆRERYRKET (5-10)

Emnenavn (en)	International cooperation – Perspectives on the teaching profession (5-10)
Emnenavn (nn)	Internasjonalt samarbeid - perspektiv på læreryrket (5-10)
Omfang	30 Studiepoeng
Studienivå	Syklus 1
Undervisningsspråk	Norsk, ev. engelsk
Organisasjonstilhørighet	GLU5-10
Emneansvarlig	Ann Sylvi Larsen
Forkunnskapskrav	Studierettskrav: Emnet er forbeholdt studenter med studierett ved grunnskolelærerutdanningen Adgangsbegrensning, maks 12
Anbefalte forkunnskaper	Gode engelskkunnskaper fra videregående skole

Emneinnhold

Emnet starter med en introduksjon her ved HiST, og etter 2-3 uker reiser studentene til lærerutdanningsinstitusjonen i Zambia (i første omgang i Livingstone eller Mongu) og blir der i 3-4 måneder. Her vil de følge undervisningen i ett (eventuelt to) fag ved lærerutdanningen.

Mens studentene er i Zambia, vil de dels bli fulgt opp av en mentor ved lærerutdanningen der og dels av en veileder fra HiST. Veilederen fra HiST vil følge opp studentene ved et kortere opphold i Zambia, mens den kontinuerlige kommunikasjonen med veileder vil i hovedsak skje via Internett (It's learning) eller samtaler på billedtelefon (Skype).

Vurderingen i studiet gjennomføres etter at studentene er kommet tilbake til Norge og baseres på ei mappa og en muntlig eksamen.

Forventet læringsutbytte

Kunnskap

Studenten

- har kunnskaper om historie og kultur i Afrika sør for Sahara
- har gode kunnskaper om hva som sentrale trekk i skole og lærerutdanning i landet der de gjennomfører en stor del av studiet på emnet
- har kunnskap om elevenes skole- og oppvekstsituasjon i Zambia
- har kunnskap om undervisningsmetoder og læringskultur i dette landet, spesielt i det faget eller de fagene studenten har et spesielt fokus på
- har kunnskaper om språksituasjonen i landet og hvordan denne påvirker læringskulturen og forståelsen i fagene

Ferdigheter

Studenten

- kan sammenligne og vurdere forskjeller og likheter mellom norsk og zambisk skolesystem og læringskultur
- kan gjennomføre et undervisningsopplegg i et bestemt fag ved en grunnskole i Zambia og presentere og dokumentere arbeidet med dette opplegget
- kan gjennomføre samarbeidsprosjekter og diskutere og evaluere prosjektene sammen med lærerstudenter i Zambia

Generell kompetanse

Studenten

- kan presentere sine erfaringer fra Zambia for medstudenter og ansatte ved HiST når de er tilbake i Trondheim etter oppholdet i Zambia
- kan fungere som ressursperson i forhold til internasjonalt samarbeid i skolen

Arbeidsformer og læringsaktiviteter

I undervisninga vil det bli benyttet ulike og varierte arbeidsformer der stor grad av studentaktivitet er sentral. Arbeidsformene vil blant annet omfatte diskusjoner, forelesninger, gruppearbeid og individuelt arbeid, praksisoppdrag, presentasjoner og bruk av digitale verktøy. Å undervise ved en skole med ofte fundamentalt andre rammevilkår enn i Norge, vil kreve evne til tenke nytt og reflektere over metoder og arbeidsmåter vi bruker i norsk skole. Studiet på dette emnet vil i stor grad utfordre studentene på dette feltet, både ved lærerutdanningen i Zambia og ved skolene der studentene har sin praksis og gjennomfører sine prosjekter.

OBLIGATORISKE ARBEIDSKRAV

Obligatorisk arbeidskrav	Antall	Godkjent antall
Annet - spesifiser i kommentarfeltet	4	
Kommentar til arbeidskrav:		<p>Underveis i studiet er det lagt inn obligatoriske arbeidskrav – både skriftlige, muntlige og digitale. Studiet har følgende obligatoriske krav:</p> <ul style="list-style-type: none">• 2 muntlige presentasjoner• En skriftlig logg• 1 digital innlevering <p>Obligatoriske arbeidskrav vurderes med godkjent/ikke godkjent.</p> <p>Obligatoriske arbeidskrav må være godkjent før en kan framstille seg til eksamen. Kandidater som står i fare for å bli nektet å gå opp til eksamen pga. manglende arbeidskrav, skal varsles om dette, jf. forskrift om studier ved HiST.</p>

VURDERINGER

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
Vurderingsmappe	Individuell			A-F	51 %	Nei
Kommentar til vurdering:						<p>Del 1. Mappe som skal ha følgende bidrag:</p> <ul style="list-style-type: none">• Beskrivelse og refleksjon knyttet til oppholdet ved en lærerutdanning i Zambia• Sammenlignende analyse mellom Norge og Zambia i forhold til oppleggene i faget studentene har som hovedfokus• Fordypningsoppgave knyttet til utviklingsarbeidet de gjennomfører ved praksisskolen i Zambia
Tillatte hjelpemidler:	Alle					
Muntlig	Individuell			A-F	49 %	Nei
Kommentar til vurdering:						<p>Begge eksamensdelene må være vurdert til bestått for å få bestått karakter i emnet.</p> <p>Dersom en student får vurderingen 'Ikke bestått' på den ene av delene, kan vedkommende melde seg opp til ny eksamen i denne delen.</p>
Tillatte hjelpemidler:	Egne notater, maksimum 5 A-4 sider					

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
-----------	----------------	------	----------	---------------	-------	--------------------

NY / UTSATT EKSAMEN

LÆREMIDLER

Artikler markert med * blir lagt ut i its learning.

Hovedbøker:

Eidhammer, A. (2012). *Afrikas tid*. Oslo: Unipub. (260 sider)

Simonsen, J. (2004). *Afrikas historie*. Oslo: Cappelen Akademisk. (194 sider)

Kap. 1 Et kontinent blir bosatt , s. 19-49.

Kap. 4 Øst-Afrika og det sørlige Afrika før møtet med europeerne, s. 98-120.

Kap. 7 Afrika på 1800-tallet. Sør og nord, s. 179-219.

Kap. 8 Kolonierobring og tidlig kolonitid, s. 220-256.

Kap. 9 Koloniperioden. Samfunnsendring, 1920-1950, s. 257-298.

Kap. 13 Sør-Afrika I det 20. århundre, s. 391-413. (194 sider)

Artikler, kapitler fra bøker m.m.:

Banda, D., Mostert, L., Wikan, G. (eds.) (2012). *The language of education policy : Implementation, practice And learning outcomes in Zambia, Namibia and Norway*. Hamar: Høgskolen I Hedmark, Oppdragsrapport nr. 2. (39 sider) Kan lastes ned fra

http://www.nb.no/idtjeneste/URN:NBN:no-bibsys_brage_30382

*Balsvik, Randi Rønning (2004). *Afrika I eit historiografisk perpspektiv*, kap. 6 Frigjering og kampen for utvikling, s. 107-131. (24 sider)

*Carmody, Brendan (2004). *The Evolution of Education in Zambia*. Kap. 6: Socio-cultural aspects of Zambia's formal education. Lusaka: Bookworld Publishehers.

*Kristiansen, Tømm (2006). «Der menn er menn». I *Afrika : En vakker dag*. Oslo: Cappelen.

*Ministry of Education, Science, Vocational Training and Early Education (2012). *Zambia Primary School English Syllabus, Grades 2 – 7*. Lusaka: The Curriculum Development Centre. (35 sider)

*Ministry of Education, Science, Vocational Training and Early Education (2012). *Junior Secondary Schoo English Syllabus, Grades 8 and 9*. Lusaka: The Curriculum Development Centre. (32 sider)

*Stock, R. (2004). *Africa South of the Sahara : A Geographical interpretation*. New York / London: The Guilford Press. (143 sider)

Kap. 1 The Map of Africa,.

Kap. 2 Imagining Africa: Roots of Western Perceptions of the Continent

Kap. 3 Culture and Society

s. 13 – 55

Kap. 19 African Woman and Development

Kap. 20 Children in Africa: Prospects for the new Generation

Kap. 21. Social Policy: The Health Sector

s. 281-322 (45 sider)

Kap. 29: South Africa in the Postapartheid Era

s. 423-436 (14 sider)

I tillegg 2-3 artikler eller bokkapitler etter avtale med faglærer.

Skjønnlitteratur og film

Achebe, Chinua (1958). *Things fall apart*. Essex: Heinemann. (Fra Nigeria. Mest berømte bok i moderne afrikansk litteratur)

Mandela : Long Walk to Freedom (2013). Film. Regi: Justin Chadwick. Storbritannia/Sør-Afrika

I tillegg valgfritt pensum ca 500 sider.

Inntil to skjønnlitterære bøker kan inngå i det valgfrie pensumet.

Forslag til skjønnlitteratur

Brink, André (2001). *Attråens rett*. Oslo: Aschehoug. (Fra Sør-Afrika etter apartheid)

Coetzee, J.M. (2002). *Vanære*. Oslo: Cappelen. (Fra Sør-Afrika, Coetzee vant nobelprisen i litteratur i 2003)

Conrad, Joseph (2003/1899). *Mørkets hjerte (Heart of Darkness)*. Oslo: Kagge forlag.

Dangarembga, Tsitsi (1988). *Nervous conditions*. Oxfordshire: Ayebia Clarke Publishing Ltd. (Fra Zimbabwe)

Grainger, Lisa (2007). *Stories Gogo Told Me*. Johannesburg: Penguin Books. (Fortellinger fra Sør-Afrika, Zimbabwe og Zambia).

Michelet, Tania (2008). *Afrika er ikke for alle*. Oslo: Kolon. (Om hvite settlere i Zambia)

Kangende, Kenneth (2000). *Night Whispers : A Collection of Short Stories from Zambia*. Lusaka: Minta Publishers.

Paton, Alan (1986). *Gråt mitt elskede land!* Oslo: Gyldendal.

Se gjerne etter bøker av to nyere forfattere fra Zimbabwe, **Petina Grappa og Irene Sabatini**, samt **Nadime Gordimer**, også en nobelprisvinner i litteratur fra Sør-Afrika.

Forslag til filmer:

Blood Diamond (2006). Film. Regi: Edward Zwick. USA.

Hotel Rwanda (2004). Film. Regi: Terry George. Storbritannia/Sør-Afrika/Italia.

Skin (2008). Film. Regi Anthony Fabian. Storbritannia.

The last king of Scotland (2006). Film. Regi: Kevin MacDonald. England/Tyskland.

Vanære (2008). Film. Regi: Steve Jacobs. (Originaltittel *Disgrace*). Sør-Afrika/Australia.

Aktuelle nettsider:

Föreningen afrikansk litteratur: <http://foreningenafrikanskilitteratur.se/vara-forf.htm>

Slotnæs, Marit K. (2007). Inn i afrikahyllen. I *Morgenbladet.no* http://morgenbladet.no/boker/2007/inn_i_afrikahyllen

Forslag til sakprosa / nettartikler m.m.

Hansen, Karen Tranberg (2011). Labor Migration and Urban Child Labor During the Colonial Period in Zambia. I *International and Comparative Social History, Volume 13 : Child Labour's Global Past, 1650-2000*, s. 594 – 612. (19 sider)

Kan lastes ned fra <http://site.ebrary.com/lib/histno/docDetail.action?docID=10589289>

Heiverden.no: *Skolen i Zambia*. Kan hentes fra <http://www.heiverden.no/newsread/dokument.aspx?docid=10051>

Jensen, R. (2010). *Elevråd bringer demokrati inn i zambiske skoler*. Kan hentes fra <http://www.reddbarna.no/nyheter/elevraad-bringer-demokrati-inn-i-zambiske-skoler>

*Nordvik, Guro og Haugdal, Ragnhild (2011). Demokratiopplæring ved Nalituwe Basic School, Zambia : Refleksjoner etter et praksisbesøk. I Overrein, Per (red.) *Demokratiets forutsetninger i massekommunikasjonens Tidsalder*. Rapport Hegraseminaret 2011. Trondheim: Hegraseminarets styringsgruppe, s. 11 – 14 (4 sider)

Zambia: ZCEA calls for an end to corporal punishment to children (2011). <http://www.lusakatimes.com/2011/05/12/zcea-calls-corporal-punishment-children/>

Artikler/enkeltkapitler kan komme i tillegg

VEKTINGSREDUKSJONER

Ingen vektingsreduksjoner i dette emnet

LGU54008 KROPPSØVING 2 (5-10)

Emnenavn (en)	Physical Education 2 (5-10)
Emnenavn (nn)	Kroppsøving 2 (5-10)
Omfang	30 Studiepoeng
Studienivå	Syklus 1
Undervisningsspråk	Norsk, ev. engelsk
Organisasjonstilhørighet	GLU5-10
Emneansvarlig	Geir Olav Kristensen Ove Østerli
Forkunnskapskrav	Krav om studierett eller fullført og bestått lærerutdanning eller tilsvarende. Adgangsbegrensning, maks 25 Prioritering ved opptak: 1. Studierett ved GLU gjennom ordinært opptak til NTNU 2. Overgang fra GLU ved en annen institusjon i Norge 3. Andre som fyller kravet om fullført og bestått lærerutdanning eller tilsvarende Oppgitt antall er maksimalt antall studenter per gruppe. Fakultetet kan vurdere å opprette flere studentgrupper i emnet dersom søkertilfanget tilsier dette og fakultet har kapasitet
Anbefalte forkunnskaper	Kroppsøving 1 (5-10) eller tilsvarende

Emneinnhold

Kroppsøving 2 bygger på og er en videreutvikling av innholdet i kroppsøving 1 med vekt på fordypning i et utvalg av bevegelsesaktiviteter og arbeidsmåter. Fagets legitimering og historie utdypes, og det arbeides med å se kroppsøving i tverrfaglige sammenhenger i skolen. I emnet inngår kunnskap om og erfaring med forskning og utviklingsarbeid knyttet til kroppsøving, spesielt med tanke på ungdomstrinnene. Faget skal formidle og engasjere studentene i vitenskapelige arbeidsformer. Arbeidet med kroppsøving 2 og utforskende læringsprosesser skal fremme studentenes selvstendighet, analytiske ferdigheter og kritisk refleksjon

Fagdidaktikken i emnet bygger på en eksemplarisk og praktisk tilnærming. Studentene får erfaring med utprøving av ulike bevegelsesaktiviteter og varierte arbeidsmåter egnet til å fremme kroppslig utvikling, læring, kreativitet og bevegelsesglede for alle elever. Kjennskap til alderstypiske trekk og samarbeid med praksis om å møte og videreutvikle eleven og elevgrupper i kroppsøving er av vesentlig betydning for å nå målsetningene i emnet.

Forventet læringsutbytte

Kunnskap

Studenten

- har kunnskap om kroppsøvingens utvikling og legitimering
- har kunnskap om vurdering og dokumentasjon av læring i lys av gjeldende læreplaner og kroppsøvingens egenart
- har kunnskap om forsknings- og utviklingsarbeid knyttet til kroppsøving
- har kunnskap for å utvide eget repertoar av aktiviteter og arbeidsmåter med tanke på undervisning i kroppsøving
- har kunnskap om trening, treningsprinsipper og treningsledelse egnet for ulike aldersgrupper og ferdighetsnivå relevant for elever i 5.-10.trinn
- har kunnskap om kroppen i bevegelse, spesielt med tanke på læring av kroppslige og idrettslige ferdigheter

Ferdigheter

Studenten

- kan videreutvikle egne kunnskaper og ferdigheter i lek, enkelte idretter, dans, friluftsliv og tidsaktuelle bevegelsesformer med tanke på undervisning i kroppsøving
- kan vurdere bevegelsesmiljøer ut fra alder, og hvordan aktivitet og trening endres ut fra læringsmiljøet.
- kan vurdere fagdidaktiske problemstillinger og bruke relevant teori og forskning med sikte på å forbedre undervisning og læring i kroppsøving
- kan gjennomføre forsøks- og utviklingsarbeid knyttet til egen lærerkompetanse i kroppsøving
- kan utvide eget repertoar av aktiviteter og arbeidsmåter knyttet til egen lærerkompetanse i kroppsøving
- kan anvende ulike digitale verktøy for å samle inn, bearbeide, presentere informasjon innenfor kroppsøvingens faget
- kan utvikle mål for opplæringa og anvende læringsfremmende vurdering av elevens måloppnåelse med og uten karakter

Generell kompetanse

Studenten

- kan arbeide tverrfaglig med utgangspunkt i kroppsøving
- kan bidra til nytenking og innovasjon i faget kroppsøving
- kan arbeide med fair play i et kroppsøvingens- og samfunnsperspektiv
- kan reflektere omkring kroppsøving som del av norsk kultur og i et flerkulturelt og internasjonalt perspektiv

Arbeidsformer og læringsaktiviteter

I undervisningen vil det bli benyttet et bredt spekter av arbeidsformer og læringsaktiviteter. Studentaktive arbeidsformer er sentralt i faget, og studentenes deltakelse vil være viktig for å gjennomføre aktivitetene. Det vil være noen forelesninger i sentrale tema, mens mye av undervisningen vil

bestå av praktisk aktivitet med felles refleksjon. Noe arbeid vil være individuelt, noe vil være gruppearbeid i ulike former og med varierende gruppesammensetning. Noe av undervisningen foregår på studiestedet, mens andre deler foregår på andre egnede arenaer, også vekk fra lærestedet; f.eks vintersportsanlegg, skogsområder osv. Møte med elever i praksis og kroppsøvingssammenheng utover vanlig praksis er en del av studiet. Studentene skal i dette emnet bruke digitale verktøy interaktivt slik at de selv skal kunne ta i bruk slike som hjelpemiddel i sin undervisning på en reflektert måte.

SUPPLERENDE OPPLYSNINGER

Noe av undervisningen foregår utenfor lærestedet og studentene må påregne å reise til andre undervisningssteder, f.eks skisteder og ekskursjonsområder. Det vil derfor være noe ulik undervisningsbelastning fra uke til uke. Semesterplanen angir når undervisningen finner sted. Kostnader knyttet til ekskursjoner osv må dekkes av studentene selv.

OBLIGATORISKE ARBEIDSKRAV

Obligatorisk arbeidskrav	Antall	Godkjent antall
Annet - spesifiser i kommentarfeltet		
Kommentar til arbeidskrav:	<ul style="list-style-type: none"> • Et didaktiske arbeid knyttet til planlegging og gjennomføring av undervisning av en aktivitetsdag. • Et didaktiske arbeid knyttet til planlegging og gjennomføring av undervisning av selvvalgt undervisning. • Gjennomføring og framlegg av et FoU-prosjekt. • En skriftlig oppgave knyttet til læringsteorier. • Planlegge og gjennomføre inntil 5 workshoper. 	Semesterplanene vil opplyse nærmere om hvor i studiet arbeidskravene ligger.
Ferdighetstrening		
Kommentar til arbeidskrav:	<p>Obligatorisk studiedeltaking</p> <p>Følgende aktiviteter er obligatoriske:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Praktiske aktiviteter med 80% deltakelse. Det gjelder 80% deltakelse i følgende tema: I: Basis og Uterom, II: Ball, Selvvalgt og Ski. • En undervisningsøkt med uteskole. 	
Annet - spesifiser i kommentarfeltet		

Obligatorisk arbeidskrav	Antall	Godkjent antall
	Obligatoriske arbeidskrav vurderes som godkjent/ikke godkjent.	
Kommentar til arbeidskrav:	Obligatoriske arbeidskrav må være godkjent før en kan framstille seg til eksamen. Kandidater som står i fare for å bli nektet å gå opp til eksamen pga. manglende arbeidskrav, skal varsles om dette, jf. forskrift om studier ved HiST.	

VURDERINGER

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
Skriftlig	Gruppe			A-F	49 %	Nei
Kommentar til vurdering:	Del 1. Skriftlig gruppeoppgave om kroppslig læring. Oppgaven kan unntaksvis leveres individuelt.					
Tillatte hjelpemidler:	Alle hjelpemidler tillatt.					
Annen vurderingsform, definer i kommentarfelt	Individuell			A-F	51 %	Nei
Kommentar til vurdering:	Del 2. Individuell praktisk/muntlig fagdidaktisk eksamen. Eksamen består av en undervisningssituasjon som studentene skal redegjøre for muntlig i tillegg til pensumsrelevante spørsmål. Karakteren er individuell.					
Tillatte hjelpemidler:	Alle hjelpemidler er tillatt i forberedelsen til praktisk/muntlige eksamen. Ingen hjelpemidler tillatt på den muntlige delen av eksamen.					
Annen vurderingsform, definer i kommentarfelt	Individuell			Bestått / ikke bestått	%	Nei
Kommentar til vurdering:	Del 3. Ekskursjon vinter med overnatting(er), inkl muntlig fremlegg					
Tillatte hjelpemidler:						
Annen vurderingsform, definer i kommentarfelt	Individuell			Bestått / ikke bestått	%	Nei
Kommentar til vurdering:	Del 4. Ekskursjon alpint med overnatting(er), inklusive praktisk-muntlig framlegg					
Tillatte hjelpemidler:						
Annen vurderingsform, definer i kommentarfelt	Individuell			Bestått / ikke bestått	%	Nei
Kommentar til vurdering:	Del 5. Ekskursjon med muntlig framlegg i gruppe. Dette inkluderer også forarbeid og etterarbeid i forbindelse med ekskursjonen					
Kommentar til vurdering:	Alle vurderingsdeler må være bestått for å få karakter i emnet.					

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
-----------	----------------	------	----------	---------------	-------	--------------------

Tillatte hjelpemidler:

NY / UTSATT EKSAMEN

LÆREMIDLER

Bøker og kompendier:

Bjerke, Ø. & Kristensen, G.O. (2013). *Kompendium. Aktiviteter i snø og is*. Akademika forlag

Patel, R., & Davidson, B. (1995). *Forskningsmetodikkens grunnlag: å planlegge, gjennomføre og rapportere en undersøkelse*. Oslo: Universitetsforlaget.
Tilgjengelig som e-bok: http://urn.nb.no/URN:NBN:no-nb_digibok_2008032704032

Rose, D.J & Christina, R.W. (2006). *A Multilevel Approach to the study of Motor Control and Learning*. 2nd Ed. San Fransisco: Pearson, Benjamin Cummings (s 1-92, 127-389).

Sigmundsson, H., & Haga, M.(red.)(2004). *Motorikk og samfunn: en samfunnsvitenskapelig tilnærming til motorisk atferd*. Oslo: Sebu forlag. kap.1, 2, 3, 5, 6, 7 (94 s.)

Steinsholt, K & Gurholt, K. P. (red.), *Aktive liv: idrettspedagogiske perspektiver på kropp, bevegelse og dannelse*. Trondheim: Tapir akademisk

Vinje, E (2009). *Vurdering i kroppsøving*. Ped-Media.

Wirhed, R. (2012). *Anatomi med rörelselära och styrketräning*. 4.utg. Bjursås: Harpoon Publications AB.

Artikler (Finnes på Its learning)

Bjerke, Ø., & Vereijken, B. (2007). *Promoting motor skills in school children and adolescents*. I J. Liukkonen (red.), [Psychology for physical educators: student in focus](#) (2nd ed., s. 219-237). Champaign, Ill.: Human Kinetics.

Breivik, G. (2013). *Jakten på et bedre liv*. Fysisk aktivitet i den norske befolkningen 1985-2011, s.11-37., Universitetsforlaget, Oslo

Csikszentmihalyi, M. (2008). *Flyt og læring*. I H. Sigmundsson (red.), *Læring og ferdighetsutvikling* (s. 119-129). Trondheim: Tapir akademisk forlag.

Dalen, T, & Aune, T.K. (2013) *Relativ alderseffekt ved karaktersetting i skolen* In: Pareliussen, I., Moen, B.B., Reinertsen A., Solhaug, T.: *FoU i praksis 2012 conference proceedings*, Akademika forlag Trondheim, pp. 62-68

Gjerde, S. (2003). *Coaching hva-hvorfor-hvordan*. (s.64-103). Bergen: Fagbokforlaget Vigmostad og Bjørke AS.

Høigaard, R. (2008). *Gruppedynamikk i idrett* (s. 27-33, 61-67, 124-157). Kristiansand: Høyskoleforlaget.

Jenssen, A. R (2013). *Ball K2*. Trondheim. Its learning

Kristensen, G.O, Vedul-Kjelsås, V. & Østerlie, O. (2014). *Basis II*, HiST, In press

Lyngstad, I. (2010). *Bevegelsesglede i kroppsøving*. I M. Stene (red.), [Forskning Trøndelag 2010](#) (s. 65-78). Trondheim: Tapir akademisk forlag.

Lyngstad, I. (2010). "Ribbeveggløpere" i kroppsøving. I T. M. Guldal, C. F. S. Dons, Sturla, T. Solhaug & R. Tromsdal (red.), [FoU i praksis 2009: rapport fra konferanse om praksisrettet FoU i lærerutdanning : Levanger, 23. og 24. april 2009](#) (s. 151-162). Trondheim: Tapir akademisk forlag.

Ommundsen, Y. (2009). *Hvem er talentene, må vi spesialisere tidlig, og hva er en god trener? Spenningsfelt mellom barne- og ungdomsidrett og eliteidrett*. I B.T.Johansen, R.Høigaard & J.B. Fjeld (red): *Nyere perspektiv innen idrett og idrettspedagogikk*. (s163-194). Kristiansand: Høyskoleforlaget.

Ommundsen, Y. (2013). *Fysisk- motorisk ferdighet gjennom kroppsøving - et viktig bidrag til elevens allmenndanning og læring i skolen*. *Norsk pedagogisk tidsskrift, nr 2, s.155-166*.

Peitersen, B. (2008). Leg. I H. Rønholt & B. Peitersen (red.), *Idrætsundervisning: en grundbog i idrætsdidaktik* (s. 163-171). København: Institut for Idræt.

Ronglan, L. T. (2009). *Situert læring: om laget som praksisfellesskap*. I L. T. Ronglan, A. Halling & G. Teng (red.), *Ballspill over grenser: skandinaviske tilnærminger til læring og utvikling* (s. 35-47). Oslo: Akilles.

Rønholt, H. (2008). *Dannelse og kompetence*. I H. Rønholt & B. Peitersen (red.), *Idrætsundervisning: en grundbog i idrætsdidaktik* (s. 41-53). København: Institut for Idræt.

Sæle, O.R.O. (2012). Kroppsøvingsfaget – et korrektiv til det moderne kroppsdisplay. I *Kroppsøving* 3, s.12-15

Ulleberg, H.P (2013). Skolegården som læringsmiljø. I R.Karlsdottir og I.H. Lysø (red) *Læring- utvikling- læringsmiljø. En innføring i pedagogisk psykologi*. Trondheim: Akademika Forlag.

Titman, W. (1994). Special places, special people. s 54-63, 79-90. Publiseres på its learning.

Whithead, M. (2014). Physical Literacy, kroppsøvingsfaget og kroppsøvingslæreren. I I.M. Vingdal Fysisk aktiv læring, s 81-95, Gyldendal Akademiske: Oslo.

Internett:

Helsedirektoratet (2012). Fysisk aktivitet blant 6-, 9- og 15-åringer i Norge. Resultater fra en kartlegging i 2011, s 12-19, 90-104. Kan lastes ned her: <http://helsedirektoratet.no/publikasjoner/fysisk-aktivitet-blant-6-9-og-15-aringer-i-norge/Publikasjoner/fysisk-aktivitet-blant-%206-9-og-15-aringer-i-norge.pdf>

Jakobsen, A. M. (2012) Motivasjonsteori som utgangspunkt for å skape et best mulig læringsmiljø i kroppsøving. Hentet fra: <http://idrottsforum.org/jakobsen121010/>

Klomsten, A.T. (2012) Kjønnsdelt idrett og kjønnsblandet kroppsøving – hvorfor? Hentet fra: <http://idrottsforum.org/articles/klomsten/klomsten120418.html>

Loland, S. (2003). *Kroppsyn, idrett og mosjon*: http://idrottsforum.org/articles/loland/loland031009_1.pdf

Moser, T.(2006). Hva kan idretten lære meg om meg selv? –Om forholdet mellom selvbilde og deltakelse i idrett/fysisk aktivitet. Hentet fra: <http://idrottsforum.org/articles/moser/moser060927.pdf>

Olympiatoppen (2013) *Idrettsspesifikk basistrening*. Hentet fra: <http://www.olympiatoppen.no/fagomraader/trening/basistrening/ldrettsspesifikkeovelsler/page111.html>

Olympiatoppen (2013) *Kick off videoer basistrening*. Hentet fra: <http://www.olympiatoppen.no/fagomraader/trening/basistrening/kickoffvideoerbasistrening/page2076.html>

Rustad, M.C. (2010). Parkour. Gymnos tema 2. Kan hentes på følgende adresse: <http://gymnos.cappelendamm.no/binfil/download.php?did=77425>

Sandseter, E. B. H., & Kennair, L. Edward O. (2011). Children's Risky Play from an Evolutionary Perspective: The Anti-Phobic Effects of Thrilling Experiences. *Evolutionary Psychology*, 9(2), 257-284.

Sosial- og helsedirektoratet (2003). Fysisk aktivitet i skolehverdagen.

Hentet fra: <http://www.helsedirektoratet.no/publikasjoner/fysisk-aktivitet-i-skolehverdagen/Publikasjoner/fysisk-aktivitet-i-skolehverdagen.pdf>

Vegge, Ø. og Sæbu, M. (2002). Leker for alle. Beitostølen Helse- og idrettsenter. Lastes ned herfra: <http://www.gymogturn.no/integrering/integrering/Documents/Aktivitetshefte%201.pdf>

Teng (red.), Ballspill over grenser: skandinaviske tilnærminger til læring og utvikling (s. 35-47). Oslo: Akilles. Tilgjengelig fra: http://brage.bibsys.no/nih/handle/URN:NBN:no-bibsys_brage_10453

Støtte:

Mathisen, G. (2006). Teorier om læring av motoriske ferdigheter – utvikling og konsekvenser. Lastes ned fra: <http://munin.uit.no/bitstream/handle/10037/2304/article.pdf?sequence=1>

Artikler/enkeltkapitler kan komme i tillegg

VEKTINGSREDUKSJONER

Ingen vektingsreduksjoner i dette emnet

LGU54009 KUNST OG HÅNDVERK 2 (5-10)

Emnenavn (en)	Art and crafts 2 (5-10)
Emnenavn (nn)	Kunst og handverk 2 (5-10)
Omfang	30 Studiepoeng
Studienivå	Syklus 1
Undervisningsspråk	Norsk
Organisasjonstilhørighet	GLU5-10
Emneansvarlig	Errol Fyrileiv

Forkunnskapskrav

Krav om studierett eller fullført og bestått lærerutdanning eller tilsvarende.
Adgangsbegrensning, maks 20

Prioritering ved opptak:

1. Studierett ved GLU gjennom ordinært opptak til NTNU
2. Overgang fra GLU ved en annen institusjon i Norge
3. Andre som fyller kravet om fullført og bestått lærerutdanning eller tilsvarende

Opgitt antall er maksimalt antall studenter per gruppe. Fakultetet kan vurdere å opprette flere studentgrupper i emnet dersom søkertilfanget tilsier dette og fakultet har kapasitet

Anbefalte forkunnskaper

Kunst og håndverk 1 (5-10)

Emneinnhold

Kunst og håndverk 2 (GLU 5-10) bygger på kunst og håndverk 1 (GLU 5-10) og gir fordypet kunnskap gjennom skapende arbeid, fagdidaktisk refleksjon og utvidet innsikt i fagets visuelle og materielle kulturforankring. Gjennom studiet skal studenten videreutvikle egen praktisk ferdighet i faget og få erfaring med et utvalg av materialer og arbeidsmåter som gir læringsutbytte i forhold til læreplan for grunnskolen med særlig vekt på trinnene 5-10. Forholdet mellom læreplan og praksis problematiseres gjennom kritisk gransking av oppgaver, undervisning, veiledning og vurdering.

Emnet skal formidle og engasjere studentene i vitenskapelige arbeidsformer. Utforskende læringsprosesser skal fremme studentenes selvstendighet, analytiske ferdigheter og kritisk refleksjon.

Emnet består av seks områder:

Bilde, skulptur, design, arkitektur, kunst- og formkultur og fagdidaktikk.

Områdene bygger på og er en videreføring av arbeidet i kunst og håndverk 1(5-10). Gjennom arbeid med områdene videreutvikler studenten egen kompetanse i faget i dybde og bredde.

Bilde er utforsking av bilde som visuelt, estetisk og kommunikativt uttrykk. Praktisk arbeid med todimensjonal form og digitale bildemedier vektlegges. Form, farge, komposisjon og symbolbehandling er sentrale tema.

Skulptur omfatter utforsking av og arbeid med skulptur som estetisk, visuelt, taktilt og kommunikativt uttrykk - både gjennom ulike typer skulptur, installasjon og landskapskunst.

Design utfordrer til arbeid med problemstillinger knyttet til design og hverdagsestetikk. I arbeidet med å skape gjenstander som primært dekker praktiske behov, jobber vi med egnede materialer og teknikker.

Arkitektur fokuserer på opplevelse av inne- og uterom som påvirker vår hverdag samt kunnskap om lokal byggeskikk og nasjonale stilretninger. Undersøkende og skapende arbeid knyttes til nærmiljøet. Gjennom tegning og bygging av ulike typer modeller, økes bevissthet om tredimensjonale rom.

Kunst og formkultur fra oldtid til i dag, med særlig fokus på oldtid til rokokko i norsk og internasjonal kunst, design og arkitektur er en av hovedkildene i studiet. Området gir grunnlag for planlegging av undervisning, opplevelse og utvikling av kunnskaper og bevissthet om ulike perioders og kulturers formuttrykk. Gjennom utforskning av ulike kulturuttrykk kan en se seg selv og andre i en historisk og kulturell sammenheng.

Fagdidaktikk er integrert i faget og tar for seg organisert læring i kunst og håndverk, relevans og legitimering som allmenndannende fag i skolen. Studenten skal arbeide med praktiske, skapende prosesser for å bli en god veileder for elevene, og kunne bruke ulike vurderingsformer som bidrar til elevenes læring.

Forventet læringsutbytte

Kunnskap

Studenten

- har kunnskap om bildekunst, skulptur, design og arkitektur og hvordan disse temaene kan brukes i arbeid med barn og unge i 5.-10. trinn
- har kunnskap om design og arkitektur i privat og offentlig rom, hvordan disse uttrykksformene virker på oss, danner rammer for våre liv, og gir mulighet til undersøkende og skapende arbeid
- har kunnskap om skulptur, relieff, objekt, installasjon, og hvordan disse uttrykksformene kan gi barn og unge opplevelse og stimulere til kreativitet i skapende arbeid
- har kunnskap om design, designteorier, idéutviklingsprosesser og samspillet mellom materiale, teknikk, funksjon og formuttrykk
- har kunnskap om materialer og teknikker knyttet til analoge og digitale bilder, og hvordan barn og unge bruker ulike medier og virkemidler i bilde, tekst og lyd
- har kunnskap om lærings- og erkjennelsesformer knyttet til kunst og håndverk som estetisk skapende, praktisk handlende og visuelt kommunikativt fag
- har kunnskap om psykologiske og kulturelle faktorer som virker inn på utviklingen av barns formspråk, identitet og kreativitet

Ferdigheter

Studenten

- kan velge ut og utnytte materialers bruksegenskaper og estetiske uttrykkskvaliteter i praktisk skapende arbeid og utøve bevisst skjønn ved bruk av estetiske virkemidler
- kan bruke metoder for problemløsning i faget og inspirere elever til å utforske egne ideer i møte med materialer, teknikker og arbeidsmåter i faget
- kan analysere og vurdere kunst og hverdagesestetikk og sette ulike kulturuttrykk inn i en kunsthistorisk sammenheng
- kan være bevisst sin rolle som kulturformidler og bruke nærmiljø, museer og samlinger i elevers læringsarbeid og eget skapende arbeid
- kan benytte ulike skrifttyper og layout i egen og andres visuell kommunikasjon
- kan bruke fagspråk sikkert og funksjonelt, og veilede elever i utviklingen av fagbegreper i arbeidet med bilder, skulptur, design og arkitektur
- kan planlegge og organisere læring i kunst og håndverk med utgangspunkt i elevenes livsverden og fremme samarbeid og likestilling mellom kjønn og kulturer
- kan lage lokale planer for kunst og håndverk og utnytte relevant teori i arbeid med tilpasset opplæring for elever med spesielle evner, interesser eller utfordringer
- kan beskrive måloppnåelse i kunst og håndverk, gi læringsfremmende tilbakemeldinger og bidra til at elever kan vurdere egen læring
- kan vurdere kvalitet og velge læremidler knyttet til gjennomføring av undervisning i kunst og håndverk for 5.-10. trinn
- kan vurdere estetiske kvaliteter i skolens inne- og uterom

- kan organisere hensiktsmessige verksteder for undervisning i kunst og håndverk tilpasset 5.-10. trinn
- kan arbeide to og tredimensjonalt med digitale verktøy

Generell kompetanse

Studenten

- kan stimulere til opplevelse, skapende uttrykk og refleksjon og veilede eleven i arbeidsmetoder som fremmer kreativitet og nyskaping
- kan arbeide selvstendig og sammen med andre for å identifisere, analysere og løse problemer knyttet til elevers læring i kunst og håndverksfaget
- kan bruke gjeldende læreplaner for grunnskolen som utgangspunkt for faglig utviklingsarbeid med en systematisk og forskningsmessig tilnærming og kjenne normer for ansvarlig bruk av innsamlet informasjon
- kan legge til rette for samhandling med lokalt arbeids- og samfunnsliv og bruke fagets muligheter til valg av innhold og arbeidsmåter som fremmer bærekraftig ressursforvaltning

Arbeidsformer og læringsaktiviteter

Studiet er harmonisert med arbeidsmåtene i gjeldende læreplan for grunnskolen. Teoriundervisning vil hovedsakelig skje i samlet gruppe, mens praktisk undervisning foregår i mindre grupper. Det praktiske individuelle arbeidet i materialene vil foregå på verkstedene, under lærer- eller studentstyrt veiledning.

Det kreves en betydelig arbeidsinnsats gjennom selvstudium organisert i egne perioder hvor studentene arbeider med oppgaver i forlengelse av selvvalgte problemstillinger. Studiet vil bestå av en veksling mellom eget praktisk skapende arbeid, møte med kunst og formkultur, teoretiske studier og samarbeid med praksisfeltet. Refleksjon rundt eget og andres arbeid står sentralt.

Studentene skal arbeide med en fordypningsoppgave som har et omfang på en fjerdedel av studiet. Fordypningen vektlegger utforskende og praktisk skapende arbeid innen et selvvalgt område. Utgangspunktet for arbeidet kan være et tema, en epoke eller et kunstverk, et målområde, et eller flere materialer, teknikk/utstyr, estetiske virkemidler og lignende.

Eget skapende arbeid og tilhørende referansemateriale knyttes til didaktisk refleksjon. Arbeidet skal dokumenteres med en skriftlig rapport som inngår i vurderingen.

Studentene skal arbeide med faglige og dagsaktuelle problemstillinger. Dokumentasjon av arbeidsprosesser kan skje gjennom for eksempel analoge eller digitale logger.

Flere mindre ekskursjoner til utstillinger og samlinger i Trøndelagsfylkene kan være viktig innhold i studiet. I tillegg arrangeres en ekskursjon i 3-5 dager til en europeisk storby.

SUPPLERENDE OPPLYSNINGER

Til utprøving og mindre oppgaver har avdelingen nødvendige materialer, og studentene betaler materialpenger pr studieår.

OBLIGATORISKE ARBEIDSKRAV

Obligatorisk arbeidskrav	Antall	Godkjent antall
Annet - spesifiser i kommentarfeltet	1	1
Kommentar til arbeidskrav:	En praktisk-estetisk gruppeoppgave innenfor et avtalt tema som skal presenteres i form av en utstilling	
Oppmøte til undervisning	Følgende elementer av studiet har obligatorisk oppmøte:	
Kommentar til arbeidskrav:	<ul style="list-style-type: none">• Innføring og oppsummering i områdene bilde, skulptur, design og arkitektur (2 økter pr. område)• 5 ekskursjoner• Innføring i bruk av maskiner, verktøy og utstyr på treverkstedet (1 økt)• Veiledning av fordypningsoppgave (minimum 1 veiledning)	
	Ved fravær fra ekskursjon blir det gitt kompensatorisk arbeid. Det gis ikke kompensatorisk arbeid for manglende obligatorisk tilstedeværelse med unntak av ekskursjoner.	
Annet - spesifiser i kommentarfeltet	Obligatoriske arbeidskrav vurderes som godkjent/ikke godkjent.	
Kommentar til arbeidskrav:	Obligatoriske arbeidskrav må være godkjent før en kan framstille seg til eksamen. Kandidater som står i fare for å bli nektet å gå opp til eksamen pga. manglende arbeidskrav, skal varsles om dette, jf. gjeldende studieforskrift ved HIST.	

VURDERINGER

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
Annen vurderingsform, definer i kommentarfelt	Individuell			A-F	51 %	Nei
Kommentar til vurdering:	Karakteren i emnet fastsettes på grunnlag av to deler. Begge eksamensdeler foregår i slutten av semesteret.					

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
	Del 1 Individuell utstilling En utstilling bestående av skapende arbeider fra målområdene bilde, skulptur, design og arkitektur. Studentens praktiske arbeid og skriftlig rapport i tilknytning til fordypningen er del av utstillingen.					
Tillatte hjelpemidler:	Ingen					
Skriftlig eksamen	Individuell		6 Timer	A-F	49 %	Nei
Kommentar til vurdering:	Del 2 Individuell skriftlig eksamen Den skriftlige eksamen skal dokumentere kunnskaper innenfor områdene bilde, skulptur, design, arkitektur, kunst og formkultur og fagdidaktikk. Både del 1 og del 2 må være bestått for å få bestått karakter i emnet.					
Tillatte hjelpemidler:	Læreplanen for kunst og håndverk i Kunnskapsløftet (LK06). Kandidaten er selv ansvarlig for å medbringe hjelpemidlet til skriftlig eksamen.					

NY / UTSATT EKSAMEN

LÆREMIDLER

Kunnskapskilder og litteraturliste

I tillegg til listen kommer tekstsider utdelt i undervisningen.

Kunnskapskilder er også kunstmuseer, verksteder, gallerier, internett, video og film.

Danbolt, Gunnar (2009). *Norsk kunsthistorie: bilde og skulptur frå vikingtida til i dag* (3. utg.). Oslo: Samlaget. (s.4-152)

Gombrich, E. H. (2007). *Kunstens historie* (Ny rev. og utvidet utg.). København: Gyldendal.

Finnes også som:

Gombrich, E. H. (2003). *Verdenskunsten* (4. utg.). Oslo: Aschehoug.

Finnes også som:

Gombrich, E. H. (1996). *Verdenskunsten* (3. rev. utg.) Oslo: Aschehoug.

Finnes også som:

Gombrich, E. H. (1992). *Verdenskunsten* (Ny utg.). Oslo: Aschehoug.

Halvorsen, E. M. (2007). *Kunstfaglig og pedagogisk FoU: nærhet, distanse, dokumentasjon*. Kristiansand: Høyskoleforlaget. (165 s.)

Hauffe, T. (1996). *Design*. Oslo: Cappelen.

(150 s.)

Tilgjengelig som e-bok:

<http://www.nb.no/utlevering/nb/0be6c6e28836145dc665b63b2f9edba9>

Høgskolen i Sør-Trøndelag, Avd. for lærer- og tolkeutdanning (2012). *Emnebeskrivelse Kunst og håndverk 2 (1-7)*.

Tilgjengelig fra:

<http://hist.no/attachment.ap?id=21248>

(7 s.)

Høisæther, O. R. (2009). *Design på norsk* (2. utg.). Oslo: Cappelen Damm.

Lundberg, H. S. (2011). *Ull: gamle teknikker på nye måter*. Oslo: Cappelen Damm.

Læreplanverket for Kunnskapsløftet (2006). Oslo: Kunnskapsdepartementet.

Læreplan i kunst og håndverk. 17 s.

Tilgjengelig fra:

<http://www.udir.no/kl06/KHV1-01/>

Mattsson, A., & Nilsson, S. (2000). *Tre og metall: materialer, verktøy, metoder*. Oslo: Landbruksforlaget.

(170 s.)

Finnes også som:

Mattsson, A., & Nilsson, S. (1999). *Trä och metall: material, verktyg, metoder*. Stockholm: Natur och Kultur/LT.

Nielsen, L. M. (2009). *Fagdidaktikk for kunst og håndverk: i går, i dag, i morgen*. Oslo: Universitetsforlaget.

Thiis-Evensen, T. (1995). *Europas arkitekturhistorie: fra idé til form* (Bokmålutg.). Oslo: Gyldendal.

(160 s.)

Finnes også som:

Thiis-Evensen, T. (1995). *Arkitekturhistoria i Europa: frå idé til form* (Nynorskutg.). Oslo: Gyldendal.

Kopier utdelt i undervisningstiden.

Selvvalgt pensum, ca 100 s. til fordyningsoppgaven. Denne litteraturen må godkjennes av faglærer.

Anbefalt tilleggslitteratur

Eeg, C., & Sørheim, E. (2006). *Med egne øyne: B. 1. Om formidling av samtidskunst*. Oslo: Gan forlag. (84 s.)

Högvist, S. (2006). *Med egne øyne: B. 2. Om formidling av videokunst*. Oslo: Gan forlag. (38 s.)

Klingenberg, I. Aa. (2001). *Kunsthåndverk og design i Norge*. Oslo: Gyldendal fakta.

Meyer, S. (2009). *Hva er et bilde: om visuell kultur*. Oslo: Pax. (127 s.)

Veiteberg, J. (2005). *Kunsthåndverk: frå tause ting til talande objekt*. Oslo: Pax. (75 s.)

Artikler/enkeltpitler kan komme i tillegg

VEKTINGSREDUKSJONER

Ingen vektingsreduksjoner i dette emnet

LEKS1002 MAT OG HELSE 1 (5-10)

Emnenavn (en)	
Emnenavn (nn)	Mat og helse 1 (5-10)
Omfang	30 Studiepoeng
Studienivå	Syklus 1
Undervisningsspråk	Norsk
Organisasjonstilhørighet	GLU5-10
Emneansvarlig	Studieleder John Magne Grindeland

Forkunnskapskrav

Emnet tilbys ved HiNT som valemne vår 4. studieår. Studentene ved NTNU får benytte eventuell restkapasitet ved HiNT. Opptak skjer ved HiNT.

Anbefalte forkunnskaper**Emneinnhold****Forventet læringsutbytte****Arbeidsformer og læringsaktiviteter**

SUPPLERENDE OPPLYSNINGER

Tilbudet gis hos Høgskolen i Nord-Trøndelag (HiNT) vårsemesteret 4.studieår for kull 2013

OBLIGATORISKE ARBEIDSKRAV

Ingen obligatoriske arbeidskrav i dette emnet

VURDERINGER

Ingen vurderinger i dette emnet

LÆREMIDLER

VEKTINGSREDUKSJONER

Ingen vektingsreduksjoner i dette emnet

LGU54028 MATEMATIKK 3 (5-10) MED HOVEDVEKT PÅ MATEMATIKKVANSKER

Emnenavn (en)	Mathematics 3 (5-10) with emphasis on mathematics difficulties
Emnenavn (nn)	Matematikk 3 (5-10) med hovedvekt på matematikkvanskar
Omfang	30 Studiepoeng
Studienivå	Syklus 2
Undervisningsspråk	Norsk
Organisasjonstilhørighet	GLU5-10
Emneansvarlig	Studieleder John Magne Grindeland
Forkunnskapskrav	<p>Krav om studierett ved enten master i spesialpedagogikk eller GLU, eller fullført og bestått lærerutdanning. Enten 60 sp pedagogikk og elevkunnskap eller 30 sp pedagogikk sammen med 3 års undervisningserfaring. Minimum 30 sp i matematikk. Fullført og bestått Tilpasset opplæring og spesialpedagogikk med hovedvekt på atferdsproblemer 5-10 eller tilsvarende. Adgangsbegrensning, maks 35</p> <p>Prioritering ved opptak:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Studenter med opptak til master i spesialpedagogikk ved NTNU2. Studenter med opptak til GLU3. Andre studenter med fullført og bestått lærerutdanning og som fyller opptakskravene <p>Minimum 30 sp i matematikk og opptak til studieprogrammet</p>
Anbefalte forkunnskaper	
Emneinnhold	<p>I dette emnet vil en spesielt ha fokus på tilpasset opplæring og arbeid med elever som er i matematikkvansker, herunder elever med ulike bakgrunn, både språklig og kulturelt.</p> <p>I emnet behandles kartlegging av vansker og faglig tilnærming i sammenheng med tiltak. I tillegg introduseres ulike verktøy med tanke på analyse og forståelse av matematikkvansker. Man vil arbeide med hvordan lærere kan benytte ulike arbeidsmåter og aktiviteter, tilpasse oppgaver og læremateriell til ulike elevgrupper. Videre vil man fokusere på hvordan en med utgangspunkt i vurdering for læring kan analysere og utvikle elevens potensiale for læring i matematikk.</p> <p>Dette behandles spesielt med tanke på hvordan en kan arbeide med tilpasning av matematikkundervisningen i et inkluderende fellesskap der elever som har matematikkvansker også kan være aktive deltakere. I denne sammenhengen er også holdninger og oppfatninger til matematikk et viktig område som skal studeres. Det vil også arbeides med ulike typer materiell som er utviklet for arbeid med elever som har matematikkvansker.</p> <p>Utvikling av matematikkferdigheter/matematikkforståelse</p> <ul style="list-style-type: none">• Forventet utvikling i matematikk

- Forutsetninger for en god matematikkutvikling
- Risikofaktorer knyttet til matematisk forståelse
- Misoppfatninger i matematikk

Vansker knyttet til grunnleggende matematikk og språk

- Tall- og begrepsforståelse
- Posisjonssystemet, fire regnearter
- Telle- og regnestrategier
- Språkets rolle i matematikkopplæringen
- Matematikk og flerkulturalitet

Matematikkvansker

- Årsaker og symptomer
- Tilleggsvansker
- Forebygging

Kartlegging og tiltak

- Kartleggingsverktøy
- Kartlegging av elever med matematikkvansker
- Dynamisk undervisning og tiltakstenkning

Hjelpemidler for elever på mellom- og ungdomstrinnet

- Pedagogiske
- Kompensatoriske

Forventet læringsutbytte

Kunnskap

Kandidaten har

- avansert kunnskap om barns utvikling og ferdigheter i matematikk
- inngående kunnskap om vurdering for læring med tanke på elever sitt potensiale som matematikklærende
- avansert kunnskap om årsaker til matematikkvansker og kunnskaper om hvordan matematikkvansker kan forebygges
- avansert kunnskap om utvikling av begrepsforståelse, mengdeforståelse, tallforståelse og tallsystem som grunnlag for utvikling av videre matematikk-kunnskap hos eleven
- avansert kunnskap om sammenheng mellom språk og matematikkfaglig utvikling
- avansert kunnskap om sammenhenger mellom flerkulturalitet og matematikk
- avansert kunnskap om elever sine holdninger og selvoppfatning i matematikk
- avansert kunnskap om tilrettelegging og inkludering gjennom ulike innfallsvinkler
- inngående kunnskap til digitale hjelpemidler og konkretiseringsmateriell som kan anvendes i tilpasset matematikkopplæring
- avansert kunnskap om kartlegging i matematikk

Ferdigheter

Kandidaten kan

- forklare matematikkvansker knyttet til språk og elevers begrepsforståelse i matematikk.
- analysere teorier om matematikkvansker
- analysere elever sitt skriftlige arbeid og resultater fra kartlegging og gi tilbakemeldinger som grunnlag for å utvikle eleven sine matematikkfaglige ferdigheter
- analysere læremidler, matematikkoppgaver og aktiviteter med hensyn på kunnskap om differensiering/inkludering av elever i matematikksammenheng
- forklare vurdering for læring med tanke på elever sitt potensiale som matematikklærende
- analysere behov for ulike pedagogiske og kompensatoriske hjelpemidler i sammenheng med tilpasset matematikkopplæring

Generell kompetanse

Kandidaten kan

- analysere relevante fag- og yrkesetiske problemstillinger knyttet til elever sin faglige utvikling i matematikk og i tilknytning til matematikkvansker
- kommunisere om faglige problemstillinger knyttet til matematikkvansker på trinn 5-10 med foresatte, kolleger og hjelpeapparat
- anvende sine kunnskaper og ferdigheter innen emnet til å kartlegge, vurdere, tilpasse og tilrettelegge matematikkopplæringen på trinn 5 -10 slik at hver enkelt elev får utviklet sitt potensiale best mulig

Arbeidsformer og læringsaktiviteter

Arbeidsformene veksler mellom forelesning, arbeid med oppgaver (individuelt og i gruppe), diskusjoner, samt muntlige og skriftlige studentpresentasjoner fra praksis.

Faglige diskusjoner og annen faglig samhandling er en viktig arbeids- og læringsform, og der forventes at alle studenter bidrar aktivt i slike aktiviteter. Emnet preges av stor grad av interaksjon mellom lærer og studenter og studentene i mellom i tråd med sentrale teorier om hvordan læring skjer.

SUPPLERENDE OPPLYSNINGER

Studentene skal ha praksis. Se emnebeskrivelser for praksis.

OBLIGATORISKE ARBEIDSKRAV

Obligatorisk arbeidskrav	Antall	Godkjent antall
Annet - spesifiser i kommentarfeltet	3	3
Kommentar til arbeidskrav:	1. Prøve ut og gjøre erfaring med kartleggingsmateriell fra matematikkfaglig område og presentere erfaringer i et refleksjonsnotat. Arbeidsoppdraget skal utføres i gruppe. Resultatene fra oppdraget leveres digitalt.	

Obligatorisk arbeidskrav	Antall	Godkjent antall
		<p>2. Prøve ut og gjøre erfaring med kartleggingsmaterieell fra kognitivt område. Resultat fra oppdraget presenteres i et refleksjonsnotat. Arbeidsopdraget skal utføres i gruppe. Resultatene fra oppdraget leveres digitalt.</p> <p>3. Analysere resultat fra arbeidskrav 1 og arbeidskrav 2. Presentere erfaringer og analyse av resultatet i en profesjonsrelatert tekst. Arbeidsopdraget skal utføres individuelt. Resultatene fra oppdraget leveres digitalt.</p>
Annet - spesifiser i kommentarfeltet		
		Obligatoriske arbeidskrav vurderes som godkjent/ikke godkjent.
Kommentar til arbeidskrav:		Obligatoriske arbeidskrav må være godkjent før en kan framstille seg til eksamen. Kandidater som står i fare for å bli nektet å gå opp til eksamen pga. manglende arbeidskrav, skal varsles om dette, jf. forskrift om studier ved HiST.

VURDERINGER

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
Skriftlig	Individuell			A-F	60 %	Nei
Kommentar til vurdering:	Del 1: Individuell fordypningsoppgave Oppgaven skal være et individuelt faglig arbeid i et pensumrelatert tema. Arbeidet skal være på ca 15 sider og innenfor sjangeren fagtekst som er definert av HiST ALT.					
Tillatte hjelpemidler:	Alle hjelpemidler er tillatt.					
Muntlig	Individuell			A-F	40 %	Nei
Kommentar til vurdering:	Del 2: Individuell muntlig eksamen. Begge delvurderingene må være bestått for å få bestått karakter i emnet.					
Tillatte hjelpemidler:	Ingen hjelpemidler er tillatt					

NY / UTSATT EKSAMEN

LÆREMIDLER

Bøker:

Adler, B. (2007). Dyskalkyli og Matematik. En handbok i dyskalkuli. Malmö: NU-förlaget. Kap. 3 – 8.

Feifer, S.G. & De Fina, P.A. (2005). The Neuropsychology of Mathematics: Diagnosis and Intervention Workbook. Middletown: School Neuropsych Press. Kap. 2 - 6

Holm, M. (2012). Opplæring i matematikk. Cappelen Damm Akademisk. Kap. 2 – 5.

Lunde, O. (2010). Hvorfor tall går i ball. "Matematikkvansker i et spesialpedagogisk fokus". Bryne: Info Vest Forlag.

Lunde, O. (2009). Nå får jeg det til! Om tilpasset opplæring i matematikk. Bryne: Info Vest Forlag.

Magne, O. (1998). Att lyckas med matematik i grundskolan. Lund: Studentlitteratur. Kap. 2 – 11.

Anghileri, J. (2006). Teaching Number Sense. London: Continuum International Publishing Group Ltd.

Kartleggingsmaterieill:

Dynamisk kartlegging 5 – 10

CHIPS veileder

Alle teller. Håndbok for lærere som underviser i matematikk i grunnskolen.

Artikler:

Alseth, B. (1998). Matematikk på småskoletrinnet. Oslo: Utdanningsdirektoratet.

*Aastrup, S. & Johnsen, K. (2014). Kartlegging og undervisning i dynamisk perspektiv. I T.S. Gustavsen, K.R.C. Hinna, I.C. Borge & P.S. Andersen. (Red.), *QED 5 – 10* (s. 689 – 743). Oslo: Cappelen Damm Akademisk.

*Bjuland, R. (2005). Dialogiske tilnærminger i klasserommet: Utvikling av matematiske begreper gjennom lærer-elev dialog i klasserommet eller gjennom elevsamarbeid i smågrupper. I K. Hirsch (red.), *Ulike perspektiv på læring* (s. 67-76). Senter for voksenopplæring, Trondheim.

*Botten, G. (2003). Arbeidsmåter i matematikk. I G. Botten (2003), *Meningsfylt matematikk* (s.117-154). Bergen: Caspar forlag.

*Dalvang, T. (2006) NUMICON – et materieill for utvikling av begreper og strategier. *Spesialpedagogikk*, 2006 (4), s. 66 – 69.

*Ejersbo, L.R. & Misfeldt, M. (2007). Matematikk og rasjonalitet. I T.S.S. Schilhab & B. Steffensen (Red.), *Nervepirrende pedagogikk – en introduksjon til pedagogisk nevrovitenskap* (s. 206 – 222). Oslo: Kommuneforlaget.

*Flottorp, V. (2010). Deltakelse og uttrykksmåter i flerspråklige klasserom. *Tangenten*, 2010 (4), s. 41 - 47.

*Flottorp, V. (2005). Matematikk og språk i en flerkulturell skole. *Tangenten*, 2005 (3), s. 19 – 23.

*Gray, E.M., & Tall, D.O. (1994). Duality, ambiguity, and flexibility: a "proceptual" view of simple arithmetic. *Journal for Research in Mathematics Education*, 25 (2), s. 116-140.

Hansen, A. (2000) Hva innebærer dynamisk testing? *Skolepsykologi*, 2000 (1) s, 1 – 25.

* Helland, T. (2012). Dysleksi og matematikkvansker. I T. Helland (2012) *Språk og dysleksi* (s. 206 – 238). Bergen: Fagbokforlaget.

*Iglesias-Sarmiento, V. & Deaño, M. (2011). Cognitive Processing and Mathematical Achievement: A Study With Schoolchildren Between Fourth and Sixth Grade of Primary Education. *Journal of learning disabilities*, November/December 2011; vol. 44, 6: s. 570-583.

* Iseman, J.S. & Naglieri, J.A (2011). A Cognitive Strategy Instruction to Improve Math Calculation for Children With ADHD and LD: A Randomized Controlled Study. *Journal of learning disabilities*, March/April 2011; vol. 44, 2: s. 184-195.

* Johnsen-Høines, M. & Alrø, H. (2012). Trenger en å spørre for å være spørrende?. I M.Johnsen-Høines & H.Alrø (Red.), *Læringssamtalen i matematikkfagets praksis. Bok 1* (s.21 – 36). Bergen: Caspar Forlag.

* Lunde, O. (2001). Lære matte på to språk. Matematikkvansker hos elever fra språklige minoriteter. *Spesialpedagogikk*, 2001 (3), s. 69 – 75.

*Mellin-Olsen, S. (1992). Eleven husker når han ikke lærte. I S. Mellin-Olsen (Red.), *Perspektiver på matematikkvansker*. Tekster fra Tangenten (s.51-61). Bergen: Caspar forlag.

*Naglieri, J. A. & Das, J. P. (2005). Planning, attention, simultaneous, successive (PASS) theory: A revision of the concept of intelligence. I D. P. Flanagan & P. L. Harrison (Eds.), *Contemporary intellectual assessment: Theories, tests, and issues* (s. 120-135). New York: Guilford Press.

*Ostad, S. (2010). Matematikkvansker. En forskningsbasert tilnærming. Oslo:Unipub. Kap. 1 – 3.

*Wood, D. (2005). The mathematical mind. I D. Wood (2005), *How children learn and think* (s. 225-275). Oxford: Blackwell Publishing.

Artikler blir samlet i kompendium

VEKTINGSREDUKSJONER

Ingen vektingsreduksjoner i dette emnet

LGU54010 MUSIKK 2 (5-10): UTØVENDE OG SKAPENDE MUSIKK, KULTUR OG SAMFUNN

Emnenavn (en)	Music 2 (5-10): Performing and creative music, culture and society
Emnenavn (nn)	Musikk 2 (5-10): Utøvande og skapande musikk, kultur og samfunn
Omfang	30 Studiepoeng
Studienivå	Syklus 1
Undervisningsspråk	Norsk

Organisasjonstilhørighet	GLU5-10
Emneansvarlig	Bjørn-Terje Bandlien
Forkunnskapskrav	<p>Krav om studierett eller fullført og bestått lærerutdanning eller tilsvarende. Adgangsbegrensning, maks 20</p> <p>Prioritering ved opptak:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Studierett ved GLU gjennom ordinært opptak til NTNU 2. Overgang fra GLU ved en annen institusjon i Norge 3. Andre som fyller kravet om fullført og bestått lærerutdanning eller tilsvarende <p>Opgitt antall er maksimalt antall studenter per gruppe. Fakultetet kan vurdere å opprette flere studentgrupper i emnet dersom søkertilfanget tilsier dette og fakultet har kapasitet</p>
Anbefalte forkunnskaper	<p>Musikk 1 eller tilsvarende. Kunnskaper innen musisering, sang, dans, noteteori, komposisjon og leiing.</p>
Emneinnhold	<p>Musikk 2 har disse hovudkomponentane: Allsidig opplæring i musikalsk leiing og utøvande og skapande verksemd, grunnleggande innføring i ulike sider ved musikk, kultur og samfunn, innføring i kunstfagsbasert forskings og utviklingsarbeid.</p> <p>Studiet dreier seg om korleis musikkfaget kan bidra til personleg vekst og danning for elevar på 5.-10. trinn, samstundes som studentane skal vidareutvikle ferdigheiter og kunnskarar i musisering og dans/rørsle, lytting og komponering.</p> <p>Dei fagdidaktiske delane av musikk 2 er elles i særleg grad retta mot skolen som læringsmiljø og læringsfellesskap i eit fleirkulturelt samfunn. Sentrale tema er kulturelt og musikalsk fellesskap og læring, t.d. i det frivilljuge musikklivet; uformell musikkopplæring, t.d. gjennom media og internett, og ulike former for musikalsk læringsarbeid knytt til instansar utanom skolen.</p> <p>Musikk 2 omfattar norsk og internasjonal forskingsbasert kunnskap knytt til musikkopplæring for elevar på 5.- 10. trinn, og relevante metodar for fagdidaktisk forskings- og utviklingsarbeid.</p> <p>Undervisingsstoff og arbeidsmåtar i praksisopplæringa skal også gi studentane ferdigheiter, kunnskap og erfaring som gjer dei godt kjende med musikalsk ungdomskultur.</p>
Forventet læringsutbytte	<p>Kunnskap</p> <p>Studenten</p> <ul style="list-style-type: none"> • har solid kunnskap om analoge og digitale læringsressursar og læringsmateriell som er utvikla til bruk i skolefaget på 5.- 10. trinn og til uformelle læreprosessar utanom skolen, t.d. på internett, og kunne vurdere desse kritisk • har kunnskap om kjenneteikn på eit mangfaldig og inkluderande læringsmiljø og fellesskap for musikalsk læring for trinna 5-10 • har solid kunnskap om musikkteori og om musikalsk sjanger-, komposisjons-, og form-lære, og om representativ musikk frå ulike tider og i ulike kulturar • har kjennskap til historia til profesjonsrelevante sider av musikkfaget som vitskaps- og utøvingsfag

- har kunnskap om musikk og følelseskunnskap og om ulike sider ved musikkens verknad på sinn og kropp, særleg med vekt på musikalsk ungdomskultur

Ferdigheiter

• Studenten

- kan planlegge, gjennomføre og vurdere ulike læreprosessar knytt til musikk, dans/rørsle og skolekonsertar for trinna 5-10 og drøfte korleis skolen og samfunnet kan leggje til rette for slike opplevingar som del av musikkopplæring
- kan framføre et variert repertoar av song og musikk, musikalsk og uttrykksfullt, åleine, og i samspel med andre i skolen og på andre opplæringsarenaer
- kan improvisere, komponere, arrangere og produsere, utøve og leie, og framføre musikk på konsertar og i andre offentlege rom
- kan vise eit godt utvikla musikkgehor som kan danne grunnlag for musikalsk forståing, eiga musisering og skaping
- kan notere eigne komposisjonar og leggje til rette musikalsk materiale for ulike framføringsføremål og for musikkundervisning og læreprosessar på trinna 5-10
- kan reflektere over og drøfte musikkens rolle i det fleirkulturelle samfunnet med særleg vekt på samspelet mellom musikalsk ungdomskultur og musikktradisjonar frå ulike kulturar
- kan drøfte kva rolle uformelle opplæringsarenaer betyr for musikk- og danseopplæring av elevar på 5.-10. trinn og kva for verknad slike erfaringar kan ha for musikkopplæringa på skolen
- kan vurdere og analysere musikk med utgangspunkt i teori om estetikk og kulturutvikling
- kan vurdere, analysere og delta i varierte fagdidaktiske forskings- og utviklingsprosessar

Generell kompetanse

Studenten

- kan planlegge, gjennomføre og vurdere ei heilskapleg musikkopplæring i samarbeid med skolen sine samarbeidspartnarar og i tråd med gjeldande læreplan for grunnskolen
- kan vurdere ulike verktøy for elevvurdering i musikkfaget og samanlikne med tilsvarande for andre fagområde, og kommunisere grunnlaget for vurdering til elevar, føresette, kollegaer og skoleleiing

Arbeidsformer og læringsaktiviteter

Undervisningsformane skiftar mellom gruppeundervisning i større og mindre grupper, førelesningar, gruppearbeid og praktisk musisering.

Studentane skal:

- jobbe med praktiske disiplinær og utvikle kunnskap og ferdigheiter i musisering, samspel, komposisjon, arrangement, musikkforståing, leiing og formidling.
- opparbeide kunnskap om ulike musikksgangrar, musikken sin verdi i samfunnet, og gjere seg kjent med kompositoriske virkemiddel i de ulike historiske epokar.
- Jobbe med fagdidaktiske metoder særskilt tilrettelagt for elevar på 5.-10.trinn

Stor grad av eigeninnsats er nødvendig. Studentane vil få rettleiing på deler av arbeidet individuelt og gruppevis. Det vert lagt vekt på ei prosessorientert undervisning med studentaktive arbeidsformer med det musiske og skapande i sentrum.

OBLIGATORISKE ARBEIDSKRAV

Obligatorisk arbeidskrav	Antall	Godkjent antall
Annet - spesifiser i kommentarfeltet	8	8
Kommentar til arbeidskrav:	2 komposisjons-/arrangeringsoppgåver. 2 konserter. Ei oppgåve i musikkorientering. Ei skriftleg oppgåve som omhandlar musikk og inkludering. Ei gruppeoppgåve med framsyning av rørsle/dans basert på eigen koreografi til eit tildelt musikkstykke. Ein ekskursjon	
Oppmøte til undervisning		Obligatorisk tilstedeværelse
Kommentar til arbeidskrav:	Aktivitetar som krev samhandling: Formidling 80% av samla timetal Gruppearbeid med komponering 80% av samla timetal Tester/framlegg 100% av samla timetal	
Annet - spesifiser i kommentarfeltet		
Kommentar til arbeidskrav:	Obligatoriske arbeidskrav vert vurdert med godkjent/ikkje godkjent. Obligatoriske arbeidskrav må vere godkjende før ein kan framstille seg til eksamen. Kandidatar som står i fare for å bli nekta å gå opp til eksamen pga. manglande arbeidskrav, skal varslast om dette, jf. gjeldande studieforskrift ved HiST.	

VURDERINGER

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
Demonstrasjon av ferdighet, praktisk arbeid	Individuell			A-F	49 %	Nei
Kommentar til vurdering:	Vurderingsdel 1: Praktisk eksamen i musisering Gruppeeksamen med individuell karakter der instrumental og songleg ferdigheit og allsidigheit i ein samspelsituasjon blir vurdert. Valg av konsertform og formidlingevne har også innverknad på vurderingsgrunnlaget.					

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
Tillatte hjelpemidler:	Ved praktisk eksamen kan tekstar, partitur, egne og avdelinga sine musikkinstrument nyttast.					
Vurderingsmappe	Individuell			A-F	51 %	Nei
Kommentar til vurdering:	Vurderingsdel 2: Mappe med 2 bidrag Krav til innhald og omfang av mappa: 1. Ein eigen komposisjon 2. Ei skriftleg oppgåve som omhandlar musikk og inkludering.					
Tillatte hjelpemidler:	Ved mappeeksamen er alle hjelpemidlar tilletne.					
NY / UTSATT EKSAMEN						

LÆREMIDLER

Hovedlitteratur

Amsrud, A., & Bjørnstad, T. (2008). *Sang i Norge*. Oslo: Musikk i skolen.

Nettsted: <http://www.sanginorge.no/>

Dugstad, R., Hagerup, G. B., & Smidt, M. (2011). *På kryss og ters: musikk fordypning 2*. Bergen: Fagbokforlaget.

Hjorthaug, S. (2002). *Musikkhistorisk oversikt*. Kristiansand: Høyskoleforlaget.

Finnes også som:

Hjorthaug, S. (1999). *Musikkhistorisk oversikt*. Kristiansand: Høyskoleforlaget.

Johnsen, B. (2013) *Musikkfaget på ungdomstrinnet: en invitasjon til mestring*. Bergen: Fagbokforlaget.

Kotarba, J. A., Merrill, B., Williams, P. J., & Vannini, P. (2013). *Understanding society through popular music* (2nd ed.). New York: Routledge.

Læreplanverket for Kunnskapsløftet (2006). Oslo: Kunnskapsdepartementet.

Tilgjengelig fra: <http://www.udir.no/kl06/MUS1-01/>

Olsen, R., & Stenersen, S. H. (red.) (2007). *Musikk – mulighetenes fag*. Bergen: Fagbokforlaget.

Ruud, E. (2013). *Musikk og identitet* (2. utg.). Oslo: Universitetsforlaget.

Diverse notemateriell som avtales med faglærer.

Tilleggs litteratur

Hesmondhalgh, D. (2013). *Why music matters*. Chichester: Wiley Blackwell.

Turino, T. (2008). *Music as social life: the politics of participation*. Chicago: University of Chicago Press.

VEKTINGSREDUKSJONER

Ingen vektingsreduksjoner i dette emnet

LGU54018 PRODUKSJON FOR SAL OG SCENE (5-10)

Emnenavn (en)	Music and drama production (5-10)
Emnenavn (nn)	Produksjon for sal og scene (5-10)
Omfang	30 Studiepoeng
Studienivå	Syklus 1
Undervisningsspråk	Norsk
Organisasjonstilhørighet	GLU5-10
Emneansvarlig	Anne-Lise Heide
Forkunnskapskrav	Krav om studierett eller fullfort og bestatt laererutdanning eller tilsvarende. Adgangsbegrensning, maks 20 Prioritering ved opptak: 1. Studierett ved GLU gjennom ordinært opptak til NTNU 2. Overgang fra GLU ved en annen institusjon i Norge 3. Andre som fyller kravet om fullfort og bestatt laererutdanning eller tilsvarende
Anbefalte forkunnskaper	Lyst til å skape, formidle og tilrettelegge for sceniske uttrykk
Emneinnhold	Emnet Sal og scene har hovedkomponentene skape, formidle og tilrettelegge for scenisk produksjon. Emnet gir allsidig opplæring i ulike sceniske uttrykk, sjangre, utøvende og skapende virksomhet og det å lede og tilrettelegge for utøvende og skapende virksomhet. Det fokuseres på dramatiske verktøy som improvisasjon, stemmebruk, sang, karakterskaping, samspill, manusskriving og analyse/tolkning av eksisterende dramatiske verk og andre tekster som kan brukes som utgangspunkt for sceniske produksjoner. Gjennom kreative prosesser jobbes det dramatisk med utgangspunkt i tekst, drama med utgangspunkt i fysisk teatertradisjon, visuelt teater, dans/bevegelse og bilde. Det jobbes skapende og allsidig innen ulike bruk av tekstil, skulptur og bilde rettet inn mot sceneproduksjon. Emnet gir grunnleggende innføring i teater som kunstform i ulike epoker og samfunn og hvordan arbeid med sceniske uttrykk kan bidra til personlig vekst og dannelse for elever på 5. - 10. trinn. Fagdidaktikk er integrert i emnets hovedkomponenter. Emnet Sal og scene er spesielt innrettet mot utvikling av læringsmiljø og læringsfellesskap i et flerkulturelt samfunn. Grunnleggende ferdigheter og

tilpasset opplæring blir viktige faktorer i en didaktisk og tverrfaglig prosess. Emnet er innrettet både mot undervisning i valgfaget Sal og scene på ungdomstrinnet og mot å skape, formidle og tilrettelegge for sceniske produksjoner i og utenom fagene på ungdoms- og mellomtrinnet. Praksisopplæringen skal gi studentene ferdigheter, kunnskap og erfaringer som gjør dem kjent med muligheter for produksjoner i barne- og ungdomsskole. Studentene får tilbud om en ekskursjon til en europeisk storby. I tillegg er to besøk knyttet til scenisk produksjon obligatoriske arbeidskrav i emnet.

Forventet læringsutbytte

Kunnskap Studentene * har kunnskap om kjennetegn på et mangfoldig og inkluderende læringsmiljø for prosjektorientert læring gjennom praktiske og estetiske fag for trinnene 5-10 * har kunnskap om ulike sceniske sjangere og dramatiske og estetiske virkemidler fra ulike tider og ulike kulturer * har kunnskap om å tilrettelegge for scenisk produksjon for trinnene 5-10 * har kunnskap om sang og musikk som virkemiddel i ulike sceniske sjangre * har kunnskap om lærings- og erkjennelsesformene som er knyttet til kunstneriske, estetisk og musikalske aktiviteter * har kunnskap om ulike litterære sjangere og hva som skjer når en tekst blir overført fra et medium til et annet * har kunnskap om scenografi, kostymer og masker som virkemiddel i sceniske produksjoner. * har kunnskap om hvordan ulike uttrykksformer i scenisk kunst kan formidles * har grunnleggende kunnskap om bruk av lys og lyd i scenisk produksjon Ferdigheter Studentene * har grunnleggende ferdigheter i sang og stemmebruk * kan planlegge, gjennomføre og vurdere ulike læreprosesser knyttet til scenisk produksjon for trinnene 5-10 * kan improvisere, produsere, utøve, lede og framføre ulike sceniske uttrykk alene eller i samspill med andre, og legge til rette for større produksjoner i skolen * kan sette i gang, veilede og vurdere elevenes arbeid med scenisk produksjon * kan eksperimentere med og bruke sentrale materialer, redskaper, virkemidler og teknikker med tanke på scenografi og rekvisitter rettet mot scenisk produksjon * har grunnleggende ferdigheter i bruk av lys, lyd i scenisk produksjon Generell kompetanse Studentene * kan utnytte variasjoner i visuelle og auditive uttrykk * kan lede en produksjon for sal og scene og har kunnskap og kjennskap til de ulike faktorer som inngår ved en produksjon * kan bruke drama, musikk, norsk og kunst og handverk i tverrfaglige tema- og prosjektarbeid og ivareta den estetiske dimensjonen i opplæringa * kan stimulere den estetiske sansen til elevene

Arbeidsformer og læringsaktiviteter

Undervisningsformene varierer mellom gruppeundervisning i større og mindre grupper, forelesninger, gruppearbeid og praktisk arbeid. Undervisningen vil være konsentrert i varemesteret og en workshophelg, teaterbesøk samt ekskursjon til en europeisk storby inngår i undervisningsopplegget. Studentene skal: * jobbe med praktiske kreative prosesser å skape, formidle og lede ulike sceniske uttrykk * utvikle kunnskap og ferdigheter i ulike sceniske uttrykk, og opparbeide erfaring gjennom praktisk utproving både i praksisfeltet og under læreprosessen.. * opparbeide kunnskap om ulike dramatiske sjangrer, de ulike epokers teaterhistorie, estetikkens verdi i samfunnet, og gjøre seg kjent med dramatiske, visuelle og tekstlige virkemidler i de ulike estetiske uttrykk * Jobbe med fagdidaktiske metoder spesielt tilrettelagt for valgfaget Sal og scene og elever på 5.-10.trinn Stor grad av egeninnsats er nødvendig. Studentene vil få veiledning på deler av arbeidet individuelt og gruppevis. Det blir lagt vekt på en prosessorientert undervisning med studentaktive arbeidsformer med det skapende i sentrum.

SUPPLERENDE OPPLYSNINGER

Det legges tilrette for studietur til utlandet. Studentene dekker selv kostnader.

OBLIGATORISKE ARBEIDSKRAV

Obligatorisk arbeidskrav	Antall	Godkjent antall
Annet - spesifiser i kommentarfeltet	5	5
Kommentar til arbeidskrav:	<p>To besøk til sceniske produksjoner med innlevering av refleksjonsnotater i etterkant Tre mindre produksjoner. Tema: Med manus som utgangspunkt Med fokus på musikalsjangeren Performance/Visuelt teater/Maske-/Dukke-teater</p>	
Oppmøte til undervisning		Obligatorisk tilstedeværelse
Kommentar til arbeidskrav:	<p>Ett verksted knyttet til lyd og lys Ett verksted knyttet til kostymer og sminke Ett verksted knyttet til scenografi og rekvisitter Ett verksted knyttet til skriving av manus/tekstproduksjon To verksteder knyttet til hver produksjon</p>	
Annet - spesifiser i kommentarfeltet		
Kommentar til arbeidskrav:	<p>Obligatoriske arbeidskrav vurderes som godkjent/ikke godkjent. Obligatoriske arbeidskrav må være godkjent før en kan framstille seg til eksamen. Kandidater som står i fare for å bli nektet å gå opp til eksamen pga. manglende arbeidskrav, skal varsles om dette, jf. gjeldende studieforskrift ved HiST.</p>	

VURDERINGER

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
Annen vurderingsform, definer i kommentarfelt	Individuell		2 Uke(r)	A-F	67 %	Nei
Kommentar til vurdering:	<p>Del 1. Praktisk eksamen i produksjon Eksamensforestilling framført for en tenkt målgruppe. Gruppeeksamen med individuell karakter der scenisk uttrykk, skapende ferdighet, formidling og allsidighet i en skapende framvisning blir vurdert. Produksjonen som helhet blir vurdert og alle nødvendige faktorer ved produksjonen har innvirkning på vurderingsgrunnlaget.</p>					

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
	(Valg av scenisk formidling, samarbeidsevne, tilrettelegging for produksjon, scenografi, kostymer, lys, lyd regi, dramaturgi, formidlingsform). Produksjonstid: to uker					
Tillatte hjelpemidler:	Alle hjelpemidler er tillatt til praktisk eksamen					
Muntlig	Individuell			A-F	33 %	Nei
Kommentar til vurdering:	Del 2. Muntlig gruppeeksamen med individuell karakter Refleksjon knyttet til praktisk eksamen					
	Begge delvurderinger må være bestått for å få karakter i emnet.					
Tillatte hjelpemidler:	Ingen hjelpemidler er tillatt til muntlig gruppeeksamen					
NY / UTSATT EKSAMEN						

LÆREMIDLER

[Bloom](#), Ken & Vlastnik, Frank (2004). *Broadway musicals: the 101 greatest shows of all time*. New York: Black Dog & Leventhal.
(336 sider)

Gundersen, Asbjørn, Kjernsmo, Dag & Reinhardtzen, Bjørn (2002). *En enkel fargelære*. Oslo: Universitetsforlaget.
(111 sider)

Heggstad, Kari Mjaaland (2012). *7 veier til drama: grunnbok i dramapedagogikk for lærere i barnehage og skole*. Bergen: Fagbokforlaget.
Kap. 3, kap. 4, kap 5, 110 sider)

Helland, Frode & Wærp, Lisbeth Pettersen (2011). *Å lese drama: innføring i teori og analyse* (2. utg.). Oslo: Universitetsforlaget.
(s. 83 – 194, 115 sider)

Johnsen, Bjørn (2013). *Musikkfaget på ungdomstrinnet: en invitasjon til mestring*.
Bergen: Fagbokforlaget Vigmostad & Bjørke.
(s.86 – 115, 30 sider)

Kelly, Jane (2009). *Håndbok i skuespillerteknikk: øvelser og oppgaver basert på method acting*. Oslo: Musikk-Husets Forlag A/S
(70sider)

Knutsen, Hanne & Ørving, Anne (2006). *Scenepresentasjon: framføringsprosjekter med barn og voksne*. Kristiansand: Høyskoleforlaget. (Kapittel 7, 30 sider)

Morken, Ingrid (2003). *Drama og teater i undervisning* (2. utg.). Oslo: Universitetsforlaget. (s. 13 – 291, 279 sider)

Skarøhamar, Anne-Kari (2005). *Kunsten å lese skjønnlitteratur: om lesestimulering og lesekompetanse*. Oslo: Universitetsforlaget. Dramatikk s. 92 – 115, 24 sider)

Songe-Møller, Anna S. & Sæbø, Aud Berggraf (2007). *Ibsen og Holberg i skolen: et møte med dramatikk, drama og estetiske læringsformer*. Kristiansand: Høyskoleforlaget (kapittel 1, 2, 5 og 7, 75 sider)

Sæbø, Aud Berggraf (1998). *Drama – et kunsthøgskolefag: den kunstfaglige dramaprosessen i undervisning, læring og erkjennelse*. Oslo: Tano Aschehoug. (420 sider)

Østern, Anna-Lena (red.) (2014). *Dramaturgi i didaktisk kontekst*. Bergen: Fagbokforlaget. (165 sider)

VEKTINGSREDUKSJONER

Ingen vektingsreduksjoner i dette emnet

LGU54025 SAMFUNNSFAG 1 (5-10): DEMOKRATI, DELTAKELSE OG MEDBORGERSKAP

Emnenavn (en)	Social science 1 (5-10): Democracy, participation and citizenship
Emnenavn (nn)	Samfunnsfag 1 (5-10): Demokrati, deltaking og medborgarskap
Omfang	30 Studiepoeng
Studienivå	Syklus 1
Undervisningsspråk	Norsk
Organisasjonstilhørighet	GLU5-10
Emneansvarlig	Per Overrein

Forkunnskapskrav

Krav om studierett eller fullført og bestått lærerutdanning eller tilsvarende.
Adgangsbegrensning, maks 35

Prioritering ved opptak:

1. Studierett ved GLU gjennom ordinært opptak til NTNU
2. Overgang fra GLU ved en annen institusjon i Norge
3. Andre som fyller kravet om fullført og bestått lærerutdanning eller tilsvarende

Anbefalte forkunnskaper

Emneinnhold

Samfunnsfagstudiet i grunnskolelærerutdanningen omfatter fagdisiplinene historie og geografi og fagområdet samfunnskunnskap. Faget skal utvikle kompetanse til å undervise i grunnskolen på 5. - 10. trinn, og skal legge vekt på faglig fordypning. Studiet skal kvalifisere studenten til å kunne arbeide selvstendig både med fagspesifikke og didaktiske utfordringer. Faget skal settes inn i et fagdidaktisk perspektiv og forberede studentene til yrkesrollen som samfunnsfaglærer. Gjennom ulike tilnæringsmåter til undervisning og didaktisk refleksjon skal studentene utvikle en lærerrolle som fremmer elevenes samfunnsbevissthet og interesse for faget. Samfunnsfag skal utvikle en bred forståelse for samspill og konflikt mellom mennesker, samfunn og natur i ulike tidsepoker og i ulike deler av verden. Studentene skal arbeide med utvalgte geografiske områder, historiske epoker og ulike samfunnsfaglige områder. Faget skal bidra til kunnskap om samenes historie og situasjon som urfolk. Faget skal bidra til at studentene kan arbeide med de grunnleggende ferdighetene; å kunne uttrykke seg muntlig og skriftlig, å kunne lese og regne og å kunne bruke digitale verktøy.

Samfunnsfag 1. 5-10 er et innføringsemne på 30 studiepoeng som kvalifiserer til å være lærer i samfunnsfag fra 5-10. klassetrinn i grunnskolen. Studenter som kombinerer dette studiet med emnet Samfunnsfag 2. 5-10 - også på 30 studiepoeng - kan søke opptak til mastergrad i samfunnsfagdidaktikk og dermed være kvalifisert som lektor. Samfunnsfag 1. 5-10 skal legge grunnlag for en bred forståelse av samspillet mellom mennesker, grupper og samfunn i ulike tidsperioder og i ulike deler av verden. Lærestoffet er knyttet til utvalgte emner fra vitenskapsfagene historie, geografi og samfunnskunnskap (statsvitenskap og sosiologi), og samfunnsfagdidaktikk. Innenfor historiefaget legges det vekt på noen utvalgte perioder og emner fra opplysningstiden og fram til ca. 1945 i tråd med gjeldende læreplan. Det legges vekt på politisk historie og framveksten av massedemokratiet. Studentene skal arbeide med historiedidaktiske spørsmål knyttet til emner innenfor denne tidsperioden. De skal opparbeide seg kunnskap om ungdoms historieforståelse og historiebruk og kjenne til sentrale kilder innen fagets tematikk. Innenfor samfunnskunnskap og geografi legges det vekt på utvalgte emner fra gjeldende læreplan som berører demokrati, deltakelse og medborgerskap. Studenten skal arbeide med det norske politiske systemet, institusjoner og maktfordeling og skal kunne sammenligne disse med institusjoner i andre land. De skal opparbeide seg kunnskap om grunnleggende samfunnsprosessene i sosialisering og identitetsutvikling hos unge og kjennskap til den norske velferdsstaten og de utfordringer den møter. Det blir gitt en innføring i internasjonal politikk, FNs arbeid for menneskerettigheter og folkerettslige forpliktelser, den globale utviklingen og forholdet mellom økonomisk vekst på den ene siden og klima, miljø- og ressurskonflikter på den andre. Faget skal gi kunnskaper og ferdigheter om samfunnsfaget som skolefag, planverkførståelse, læremiddelanalyse og kjennskap undervisningspraksis og -utfordringer i samfunnsfag på 5.-10. trinn. Nyere samfunnsfagdidaktisk forskning vil være en del av studiet. Grunnleggende kunnskaper om det samfunnsvitenskapelige og historiske begrepsapparatet, teorier, modeller og metoder, vil bli vektlagt. Faget skal formidle og engasjere studentene i vitenskapelige arbeidsformer. Utforskende læringsprosesser skal fremme studentenes selvstendighet, analytiske ferdigheter og kritisk refleksjon.

Forventet læringsutbytte

KUNNSKAP
Studenten

- har kunnskap om samfunnsfag som skolefag og nyere samfunnsfagdidaktikk
- har kunnskap om ungdoms historieforståelse og historiebruk
- kjenner til undervisningspraksis og -utfordringer i samfunnsfag på 5.-10. trinn
- har kunnskap om sosialisering og identitetsutvikling i barne- og ungdomsårene
- har kunnskap om nasjonal og internasjonal politikk, rettsvesen og økonomi
- har kunnskap om barns og unges rettigheter, demokrati, politiske og økonomiske deltakelse
- har kunnskap om klima, miljø, ressurs og ressurskonflikter nasjonalt og internasjonalt
- har kunnskap om de historiske hovedtrekk ved samfunnsutviklingen i Norge, Sapmi og verden fra opplysningstiden til i dag
- har kunnskap om ulike samfunn, kulturer og historiske vilkår
- har kunnskap om arbeidsliv og verdiskaping
- har kjennskap til sentrale samfunnsfaglige teorier og metoder
- har kjennskap til sentrale samfunnsfaglige kilder i faget og kritisk vurdering av disse

FERDIGHETER

Studenten

- kan anvende faglige og fagdidaktiske kunnskaper og ferdigheter i geografi, historie og samfunnskunnskap i henhold til gjeldende læreplan og kritisk vurdere egen undervisning
- kan beskrive og analysere livsformer og levekår i ulike deler av verden
- kan fremme elevenes evne til nyskaping og kreativitet i arbeidet med samfunnsfaglige spørsmål
- kan arbeide selvstendig med faglige spørsmål og analysere faglige problemstillinger ut fra fagområdet fakta og teorigrunnlag
- kan planlegge, lede og vurdere elevers læringsarbeid på en måte som tar hensyn til mangfoldet i elevgruppen, ulike behov og kulturell og språklig bakgrunn
- kan vurdere elevenes måloppnåelse med og uten karakter, og begrunne vurderingene
- kan bruke samfunnsfaglige kilder og materiale i arbeidet med utvikling av elevenes grunnleggende ferdigheter
- kan bruke og vurdere digitale verktøy og kilder i opplæringen, og bidra til at elevene kan forholde seg aktivt og kritisk til digitale medier
- kan bidra til å utvikle elevenes muntlige ferdigheter gjennom øving i møtedeltakelse, debatter og andre muntlige aktiviteter i faget
- kan bruke og vurdere relevansen av faglige hjelpemidler og uttrykksformer i samfunnsfag
- kan kritisk vurdere lærebøker og andre læremidler til bruk i opplæringen
- kan lede elever i selvstendig arbeid innenfor fagets rammer
- kan legge til rette for opplæring om samfunnsforhold i et flerkulturelt og globalt perspektiv, med vekt på menneskerettigheter og demokratiske prinsipper

GENERELL KOMPETANSE

Studenten

- kan tilrettelegge for samarbeid og konfliktløsning i arbeid med elevene
- kan reflektere kritisk over samfunnsfaglige spørsmål og stimulere til kritisk tenkning
- kan forstå aktuelle samfunnsforhold i et historisk perspektiv
- kan reflektere over egen praksis og oppdatere seg faglig

- kan kommunisere og samarbeide med barn og foresatte med ulik sosial og kulturell bakgrunn
- har innsikt i barns og ungdoms forståelse av faget

Arbeidsformer og læringsaktiviteter

Undervisningen i faget gis som forelesninger, studentseminarer med eller uten faglærers deltakelse og som oppgaveløsninger og diskusjoner i full studentgruppe. Studentene må også løse oppgaver individuelt og i grupper. Seminarer med studentpresentasjoner og tilbakemeldinger på innleverte obligatoriske oppgavesett er viktig arenaer knyttet emnet i faget.

SUPPLERENDE OPPLYSNINGER

Utgifter i forbindelse med obligatoriske ekskursjoner betales av studenten.

OBLIGATORISKE ARBEIDSKRAV

Obligatorisk arbeidskrav	Antall	Godkjent antall
Annet - spesifiser i kommentarfeltet		
Kommentar til arbeidskrav:	<ul style="list-style-type: none"> • Godkjent deltakelse på inntil 5 ekskursjoner • Godkjent 4 obligatoriske arbeidskrav med veiledning. Arbeidskravene vil være skriftlige eller muntlige og gjennomføres i grupper eller individuelt. 	
Annet - spesifiser i kommentarfeltet		
Kommentar til arbeidskrav:	Obligatoriske arbeidskrav vurderes med godkjent/ikke godkjent.	
	Obligatoriske arbeidskrav må være godkjent før en kan framstille seg til eksamen. Kandidater som står i fare for å bli nektet å gå opp til eksamen pga. manglende arbeidskrav, skal varsles om dette, jf. forskrift om studier ved HiST.	

VURDERINGER

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
Skriftlig eksamen	Individuell		6 Timer	A-F	100 %	Nei

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
Kommentar til vurdering:	Skriftlig individuell eksamen					
Tillatte hjelpemidler:	Læreplan i samfunnsfag LK06 og godkjente atlas					
NY / UTSATT EKSAMEN						

LÆREMIDLER

Pensumbøker og artikler:

Balsvik, R. R. (2010). *Det 20. århundrets historie - et globalt perspektiv*. Oslo: Cappelen akademisk. s. 5-160 (155 s.)

Dyrvik, S. (2005). *Året 1814*. Oslo: Samlaget. s. 7-119 (113 s.)

Eriksen, T. L. (2010). *Globalhistorie 1750-1900: en sammenvevd og delt verden*. Oslo: Cappelen akademisk. kap. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10 og 14 (338 s.)

Fjeldstad, D., Lauglo, J., & Mikkelsen, R. (2010). *Demokratisk beredskap : Kortrapport om norske ungdomsskolelevers prestasjoner og svar på spørsmål i den internasjonale demokratiundersøkelsen :International civic and citizenship education study (ICCS 2009)*. Oslo: Institutt for lærerutdanning og skoleutvikling, Universitetet i Oslo.

Tilgjengelig fra: http://www.udir.no/Upload/Rapporter/2009/5/ICCS_kortrapport.pdf (48 s.)

Lund, E. (2011). *Historiedidaktikk: en håndbok for studenter og lærere* (4. utg.). Oslo: Universitetsforlaget. s. 12–191 (179 s.) (Del III «Tekst- og bildearkiv» fra s. 195 er ikke lesepensum, men må brukes som oppslagsverk).

Martinussen, W. (2003). *Folkestyre?: politisk medborgerskap i Norge over den siste generasjonen*. Oslo: Makt- og demokratiutredningen 1998-2003. (Rapportserien / Makt- og demokratiutredningen 1998-2003 ; nr 59).

Tilgjengelig fra: <http://www.sv.uio.no/mutr/publikasjoner/rapp2003/rapport59/index-Contents.html> (34 s.)

Martinussen, W. (2008). *Samfunnsliv: innføring i sosiologiske tenkemåter* (2. utg.). Oslo: Universitetsforlaget. s.9-73 (63 s.)

Mikkelsen, R., & Sætre, P. J. (red.). (2010). *Geografididaktikk for klasserommet: en innføringsbok i geografiundervisning for studenter og lærere* (2. utg.). Kristiansand: Høyskoleforlaget. s. 17-90, 118-138 og 237-262 (118 s.)

Myhre, J. E. (2012). *Norsk historie 1814-1905: å bygge ein stat og skape ein nasjon*. Oslo: Samlaget. s. 11-301 (291 s.)

Overrein, P., & Smidt, J. (2010). Begreper og makt – begrepslæring og samfunnsbilder i skrijving i samfunnsfag. I J. Smidt (red.), *Skrijving i alle fag: innsyn og utspill* (s. 231-254). Trondheim: Tapir akademisk forlag. (18 s.)

Overrein, P., & Madsen, R. (2014). Grunnleggende ferdigheter i samfunnsfag. I K. Skovholt (red.), *Innføring i grunnleggende ferdigheter: praktisk arbeid på fagenes premisser* (s. 126-169). Oslo: Cappelen Damm Akademisk.

Skirbekk, S. (2012). *Motforestillinger: femti påstander møter motargumenter*. Oslo: Historie & kultur. s. 11-158 (148 s.)

Stene, M. (2003). *Vitenskapelig forfatterskap: hvordan lykkes med skriftlige studentoppgaver* (2. utg.). Oslo: Kolle forlag. s. 11-40, 71-112, 139-148 og 155-169 (93 s.)

Stugu, O. S. (2012). *Norsk historie etter 1905: vegen mot velstandslandet*. Oslo: Samlaget. s. 9-163 (153 s.)

Østerud, Ø. (2007). *Statsvitenskap: innføring i politisk analyse* (4. utg.). Oslo: Universitetsforlaget. s. 15-59 og 113-325 (226 s.).

Aarre, T., Christophersen, J., & Børhaug, K. (2014). *Introduksjon til samfunnskunnskap: fagstoff og didaktikk* (2. utg.). Oslo: Samlaget. s. 13-96, 146-170, 175-230, 303-368 (227 s.)

Læreplaner:

Studentene skal i tillegg ha kjennskap til innholdet i følgende av utdanningsdirektoratets læreplaner for grunn- og videregående skole:

Læreplanen i samfunnsfag <http://www.udir.no/Lareplaner/Finn-lareplan/#samfunnsfag>.

Læreplanene i historie- og filosofi programfag. <http://www.udir.no/kl06/HIF1-01/>

Læreplanene i politikk, individ og samfunn: <http://www.udir.no/kl06/POS1-01/>

I tillegg skal studentene ha kjennskap til innholdet i «Kompetansemål etter 10.årssteget» på <http://www.udir.no/kl06/SAF1-03/Kompetansemaal/?arst=98844765&kmsn=583858936>

og kjennskap til «kjennetegn» for samfunnsfag på <http://www.udir.no/Upload/larerplaner/Kjennetegn/Samfunnsfag.pdf?epslanguage=no>

Med forbehold om endringer i nettsadresse.

Atlas

Studentene vil få bruk for atlas gjennom arbeidet i studiet. Følgende atlas er godkjent som lovlig hjelpemiddel på eksamen:

Kinder, Hermann og Werner Hilgemann (2004), *The Penguin Atlas of World History – From the French Revolution to the Present*. Penguin Books.

Turlajs, Jänis (2011). *World Political Reference Atlas*. Riga, Jäna seta Map Publishers. <http://www.amazon.com/World-Political-Reference-Atlas/dp/9984075907>

Artikler/enkeltkapitler kan komme i tillegg

VEKTINGSREDUKSJONER

Ingen vektingsreduksjoner i dette emnet